

Od vrha do vrha

Ružo Božić (Zagreb)

Bjelašnica

Koristeći se jutarnjom hladovinom prevezli smo se čamcem na drugu stranu Boračkog Jezera i počeli se uspinjati velikim serpentinama njegovim istočnim, strmim i šumom obraslim obronkom obale. Što smo se više uzdizali, to smo imali sve ljepši pogled na jezero i okolne vrhove. Dignuvši se tako nekih 300 m iznad jezera pošli smo dalje ravnom cestom te izgubivši jezero iz vida stigli smo za kratko vrijeme do sela Borc i. Ostavivši ga iza sebe napredovali smo laganim korakom dalje, pazeći neprestano na svaki put ili stazu, koja bi odvajala na desno, ne bi li opazili markaciju, koja bi nas prema izjavi opskrbnika dovela do Neretve. Nakon jednog sata uzaludnog traženja markacije, skrenuli smo po uputi nekog seljaka prvom šumskom stazom na desno i tako smo za kratko vrijeme stigli na rub brda, koje se je strmo rušilo u Neretvu. Lijep je bio pogled s te visine na Neretvu, koja je pod nama u nekih 500 m dubokoj kotlini šumila. Lijep pogled imali smo i na sve ostale strane a osobito na suprotne obronke Bjelašnice. Sve je bilo lijepo, ali... opet taj ali. Trebalo se je spustiti nekih 500 m niže, da se onda opet na drugoj strani podignemo za 500 metara, kako bismo bili na istoj visini, na kojoj se sada nalazimo. A gdje je onda još daljnji uspon. Drug predlaže da bi trebalo ovdje sagraditi most, koji bi spajao oba brijege, tako da ovakovi česti turisti kao mi ne bi trebali uzaludno da silaze i ponovno da se prte gore.

Po onom terenu nezgodan je i silaz: trebali smo preko jedan sat, dok smo se spustili do sela Đaići, na samoj Neretvi. Prispjevši do obale, gledamo gore dolje, ali niti ovdje nema mosta niti prevoza. Eto, rekok prijatelju, zar ne bi bilo dobro da je makar ovdje most, kada ga već tamo gore nema. Drug zabrunda nešto o mojoj neiskusnosti i reče: »kad ga nije tamo gore bilo, gdje sam ga trebao, ne treba ga niti ovdje, a kada bi i bio, ne bi za inat išao preko njega«. To reče, zbaci naprtnjaču, sjedne u travu i počne svlačiti cipele. Ja se zagledam u njega, šta radi, i od njega svrнем okom u vodu. Gledajući amo tamo opazim u riječi, kako se u plitkoj vodi kupaju djeca. Odmah mi je sinulo. Sjednem i ja i počnem se svlačiti. Za

čas smo bili gotovi. Naprtnjače i cipele bacimo na leđa, kratke hlače još više zavrnemo i zagazimo u vodu. Tek što smo zagazili, opaze nas djeca, dojure do nas i počnu nas upućivati, gdje je pliće i gdje ćemo lakše proći. Doduše nije išlo baš najugodnije, jer je voda bila brza, tlo posuto krupnim šljunkom, a moje noge od mnogog pješačenja i znoja dosta omešane i osjetljive nekako su nesigurno stupale i posrtale. Ipak sam sretno pristupio za drugom na protivnu obalu. Odloživši teret prepustili smo se odmoru, kupanju i razgovoru sa djecom. Djeca inače razgovorljiva i bistra o svemu su nas ispitivala i počela moliti da ih slikamo. Da im udovoljim želji, izvadih fotografski aparat i htjedoh ih slikati. No čim sam izvadio aparat, nekako su se preplašila pa ni jedan nije htio da stane pred njega, već je samo jedan drugoga nagovarao neka se slika. No nijedan se nije usudio, već, šta više, svaki je odmah pobjegao, čim sam aparat uperio na njega. Za čas smo bili sami. Prijatelj mi upotrijebi priliku te se dade na pranje košulje, a ja se protegoh na pijesku obale i prepustih se drijemanju. Drijemajući tako na suncu kraj vode san me prevlada i ja zaspah.

Nakon dobrog odmora krenemo uzbrdo. Lagano koracamo, jer je nastala očajna vrućina. Jedan je sat po podne, sunce žeže okomito, pali nas, kao da je svu svoju vatru koncentriralo na ovu kotlinu. Iz kamena ispod nas izbjiga vrućina. Vrućina ozgor, vrućina oz dol. Vjetra makar i lahora ni od kuda. Kotlina zatvorena brdima sa sviju strana ne propušta niti čuh svježeg vjetra. Vrućina kao u kotlu. Znoj nas oblieva, curkom curi iz svih pora tijela. Vruć zrak otežava nam disanje. Zaključujemo da nema smisla da se po toj vrućini dalje uspinjemo. Bacamo se u travu u sjenci prvog drveta, na kojega smo naišli i čekamo dok ova najveća žega prestane. Iz obližnje kuće donesemo mrzla kisela mlijeka te se rashlađujemo.

U pola pet krećemo dalje. Put nas vodi neprestano uzbrdo. Lagano napredujemo, jer je još uvijek vruće. U pola šest smo istom u onoj visini, na kojoj smo bili na protivnoj strani jutros u 10 sati.

Nastavljamo uspon, nalazimo i markaciju, koja vodi iz Špijana i krećemo po njoj dalje, dok konačno ne stignemo za ukupno 4 sata hoda do visoravnji i za dalnjih 1 i pol sata hoda, već u sam sumrak, do sela Blaca (1203 m). Pred prvom kućom naidosmo na mladu i jedru djevojku i starca, kako isprezaju volove. Nazovemo im »dobar veče« i zamolimo za konak. Djevojka nas veselo pogleda, vragoljasto se nasmiješi i reče,

— Eh, ja bi Vas vrlo rado primila na konak, ali ne smijem, jer sam sama u kući, muški su svi napolju na radu, pa bi moglo biti zla, da se to dočuje.

Bi ona nas primila, bi, oči joj se kriješe i govore da bi, ali bolje je da idemo dalje, da poslije ne bude zlo i naopako. Jedan nas momčić odvede do slijedećeg seljaka, koji je pokazao volje da nas primi na konak. Razgovarajući pred kućom upita me najednoć taj seljak, da li imadem cigareta? Odgovorih niječno!

— A bi li kupili duhana? upita on dalje.

— Pa bi.

— Ej ženo, deder donesi gospodinu jedan »fišek« duhana.

Donese žena duhan u veličini jedne podebele cigare i predi mi ga. Sve za 2 dinara.

U dalnjem razgovoru proteklo je vrijeme i već se posvema smrklo. Seljaci se sa posla vraćaju kućama i u prolazu dolaze k nama, malo posjede i razgovaraju a onda se dižu, uzimajući svaki po jednu suhu trijesku, zapale je na gazdinoj vatri i nose je onako goruću svojoj kući da si njome zapale vatru na svome ognjištu, jer šibica nemaju. Svi se razilaze, samo mi čekamo da vidimo, kamo će nas gazda strpati na spavanje. Uto on pridolazi sa jednim seljakom muslimanom i saopćava nam da ćemo kod toga čovjeka, njegovog susjeda, spavati na sjeniku, jer da kod njega samoga i onako nema mjesta. Za časak smo bili na sjeniku. Uvalismo se u mirisavo sijeno. Oko pet sati u jutro iskopasmo se iz sijena. Izademo napolje i tražimo našeg stanodavca. Ali njega nigdje nema. U kuću ne smijemo, jer su unutra bule, pa zato rađe skoknemo našem jučerašnjem domaćinu na vareniku. Istrusivši svaki na dušak po pola litre spremismo se na daljnji put.

Prolazimo preko dosta oskudnih pašnjaka i spuštamo se k jezeru ili bolje rekući lokvi Blaca, odakle se počnemo ponovno na drugoj strani lagano uspinjati preko valovitog terena i između kamenim zidom ograđenih oskudnih livada i oranica. Lagano se uzdižemo sve do sela Čuhovići (1396 m). Ovdje izgubismo markaciju i krenusmo seoskom cestom prema istoku zaobilazeći tako planinu Lovnicu. Taj zaobilazni put mi se nije svidio pa stoga predložih prijatelju da krenemo usponom prema sjeveru, da tako Lovnicu presječemo i put time za dvije trećine skratimo. Taj je moj prijedlog on kategorički odbio i rekao: ja idem ovdje okolo, a ti plazi preko Lovnice, kolikogod hoćeš, na drugoj strani se sastajemo. Dobro! pristanem i svaki se odputi svojim putem.

Uspinjući se između pojedinih grupa borova stigao sam za nešto preko pola sata na otvoreni hrbat Lovnice. Odavde mi se pruži lijep pogled na cijeli zapadni greben Bjelašnice i Krvavca, na veoma dugačko Dugo Polje, Konjički Do i na drugoj strani na masiv Treskavice. Razgledavajući greben Bjelašnice, koji se je protegao

sa svojim mnogobrojnim vrhuncima u nedogled, opazio sam da se naš današnji cilj, opservatorij nalazi upravo na zadnjem najvećem vrhuncu, čisto tamo daleko u magli, te da imamo još puno i puno »nogama kopati«, dok do njega stignemo. Da si prištedim spuštanje i ponovan uspon od nekih 200 metara, nakanio sam u prvi mah da nastavim svoj put grebenom, kojim je vezana Lovnica sa Krvavcem i onda dalje grebenom Bjelašnice na sam njezin vrh. Sjetivši se da će me moj drug na Dugom Polju čekati, predomislio sam se i počeo sam se lagano spuštati držeći neprestano u vidu cijelo Dugo Polje, ne bi li gdje opazio moga druga, za kojega sam se nadao da će svojim dugim nogama prije stići na mjesto sastanka nego ja. No bilo je obratno. Na nekih pedesetak metara iznad dola naišao sam na jedan ljetni pastirski stan. Ne znajući, čiji je, pa da ne povrijedim možebitne tamošnje običaje (osobito muslimana) stanem pred kućom i počnem dozivati. Za tren dva izade pristali pastir Hercegovac i upita me šta želim. Zamolih za vodu ili kiselo mlijeko. Iznesu mi odmah veliku zdjelu punu kisela mlijeka i stavi preda me. Prihvatom se posla, a on sjedne kraj mene i udari u divan. Razgovarajući držao sam cijelu dolinu neprestano na oku, da mi ne bi drug na koji način mimošao.

Mi u razgovoru, vrijeme prolazi, a druga mi još uvijek nema. Već je 2 sata po podne, lagano se spremam na put. Žao mi se rastati od tog bistrog seljaka, od kojega sam mnogo toga razumnoga čuo, ali put mi je još dalek, a ni druga nema pa ga moram ići tražiti. Pitam pastira, šta sam dužan za mlijeko? Ništa i opet ništa! I ako je siromašan, živi samo o mlijeku i siru, zna da imadem novaca, ali svejedno ne traži ništa. Nemam sitnoga, pa mu stavljam u ruku 10.— dinara. Gleda novac, okreće ga na sve strane, nužda mu je, treba ga, ali ga svejedno ne prima, već mi ga vraća. Guram mu ruku natrag: neka bude za djecu. Na to odlazi u kolibu i vraća se s punim rukama mlijeka, vrhnja, sira, kruha. »Uzmi gospodine, na putu trebat će ti!« Zahvaljujem mu, uzimam samo komadić kruha i kisela mlijeka u termosicu. Žao mu je, šta tako malo uzimam, ali ne trebam više.

Uto se pojavi najednoć na Dugom Polju ispod nas moj drug. Domaćin pruža prama njemu ruku i upozorava me na njega. Zovnemo ga obojica, ali on ne čuje, daleko je, ide samo dalje. Oprostih se brzo i krenem za prijateljem. Nakon pola sata stignem ga. Žedan je, svuda traži vode, ali je nigdje ne nalazi. Pružam mu svoju termosicu sa kiselim mlijekom.

Nastavimo dalje zajedno i za nekih 2 sata stignemo po najvećoj žegi do pod sedlo iznad Stini Dol-a. Pod sedlom sam si priuštio mali odmor, dočim se je moj drug, kome je ono pola litre mlijeka

Foto: R. Božić

BJELAŠNICA: POGLED SA DUGOG POLJA NA TRESKAVICU

Foto: R. Božić

VISORAVAN BORAK NA PRENJU

bilo premalo za ovu vrućinu, požurio na sedlo i preko njega u Stini Do, da se napije vode. Za četvrt sata dignem se i ja i započnem posljednji juriš na sam vrh Bjelašnice, kamo sam za nekih sat i po posve izmoren od puta, sunca i slabe mlijecne hrane sretno stigao. U opservatoriju me dočeka naš stari i svima poznati dobričina, naš stari planinski bijeli vuk, Joco Schäffer i njegova pomoćnica Josefina. Nakon male okrepe izašao sam ponovno pred kuću da se razgledam i da dočekam svog prijatelja. Čekajući ga uživao sam u jedinstvenom razgledu, skoro najljepšem u cijeloj Bosni. Nebrojene planine, vrhunci i doline sad manje sad veće, kupajući se u rumenilu zapadnoga sunca pružaju se uokolo od sjevera do juga i od istoka do zapada, sve tamo daleko, gdje se obrisi planinskih vrhunaca lagano gube u prozirnoj maglici kasnog ljetnog predvečerja. Prekrasan je taj pogled sa vrha Bjelašnice, čovjek se teško odluči da se od njega odkine i da se vrati u kuću, među ona četiri zida. Jak i hladan vjetar, koji je nastupio, a kojim Bjelašnica obiluje (u godini oko 300 vjetrenih dana), prisilio nas je nakon zalaza sunca da se vratimo natrag u kuću, pa da tamo kraj tople peći u ugodnom razgovoru i zabavi sa ovo dvoje samotara provedemo ostatak večeri.

Nakon ugodno sprovedene noći, u kojoj su nam samo jaki udarci vjetra te njegova huka i fijuk na časak prekidali san, ostavili smo slijedećeg jutra nakon oproštaja, ovu debelim zidovima masivno sazidanu i gostoljubivu kuću, koja nam je ove noći pružila dobru zaštitu protiv urnebesnog vjetra i mraza. Strmom nizbrdicom uz još uvijek jak vjetar spuštali smo se Josipovom stazom do planinarske kuće na Stini Dolu. Bez zadržavanja nastavili smo spuštanje krasnim šumama crnogorice preko Velikog Polja, planinarske kuće na Hrastničkom stanu i Igman planine do vrela Bosne. Lijepo uređeno izletište kraj vrela bilo je ovog nedjeljnog poslijepodneva brojno posjećeno od Sarajlija obojega spola. Mnogi su izrabili ovo svoje slobodno vrijeme da se otresu gradske prašine i brige te da provedu par ugodnih sati na čistom zraku u ovom lijepom parku. Kao i svi drugi, sjeli smo i mi u restauraciji za stol, jeli pečene pastrve, pili pivo i vodu sa izvora. Poslije odmora otputisemo se lijepimdrvoredom u lječilište Ilidže. Nakon što smo ga posvema razgledali i napili se sumporne vode sa vrela, krenuli smo na kolodvor i za nekih pola sata stigli smo već sa vlakom u Sarajevo.

Prospavali smo noć u konačištu jedne kavane, jer su svi hoteli bili zaposjednuti sa strancima. Slijedeći smo se dan bacili na razgledavanje toga poluorientalnoga i interesantnog grada. U lutanju uzduž i poprijeko, zabadavši nos svakuda i svakamo, brzo nam je prošao dan. Pred večer krenusmo na kolodvor da dočekamo vlak.

Kupili smo vozne karte i nakon što smo prebrojili ostatak naše gotove imovine, uvidjeli smo, da si možemo priuštiti još i večeru. Krenemo stoga s tim ostatkom novaca do susjedne gostionice, da tamo kraj većere lakše i brže dočekamo odlaz vlaka.

Kroz kišu, maglu i kamenje Samoborskim Gorjem

Ivica Sudnik (Samobor)

Nakon strahovite poplave, koja je zadesila čitav samoborski kotar 21. svibnja ove godine, čvrsto sam odlučio, da posjetim pojedina planinska sela oko Japetića i da se uvjerim o svim strahotama nesreće. Čitav naš kraj ne pamti toliko silnih kiša, koliko su se slile mjeseca svibnja ove godine. Gotovo neprestance nebo je bilo puno oblaka, teških, olovnih, a od vremena spuštale bi se kiše kao iz kabla. I nije čudo, da je kroz sam veliki Trg Kralja Tomislava u središtu Samobora bujica potekla nekih 7 puta!

Kako se na Duhovski ponедjeljak održavalo proštenje u župnoj crkvi Sv. Duha u Noršić selu, to sam objeruče prihvatio prijedlog dvojice prijatelja, da s njima krenem u planine. Na same Duhove poslije podne padala je po običaju gusta kiša, no mi smo odlučili, da svakako pođemo na izlet. Sastali smo se točno u 6 sati u jutro kod popularne »susede Lukačićke«, nas četvorica: jedna drugarica i tri druga, veseli i dobro opremljeni kišnim kabanicama i rezervnom obućom. Ponijeli smo sobom i dovoljno hrane, znajući, da gore nema nigdje gostionice, a moljakanje hrane po kućama također nije najugodnije. Vrijeme nije izgledalo nepovoljno: kroz noć nije bilo kiše, tek je padala kao neka maglica, oblaci su bili rijetki i činilo se, kao da će se razići. Tada smo osigurani i puni volje krenuli razvanom cestom prema Gornjem Kraju. Pojedine kućice samoborskih građana izgledale su veoma bijedno: sve zablačeno, podrvano, slomljenih plotova, ograda i vrata; stoka privezana za drveće, posteljina i kućni namještaji visjeli su unaokolo razbacani, a tu i тамо kroz razbijeni prozor pogledalo bi nas suzno oko kakove starice, koje se čitave noći nije zatvaralo...

Došavši do Hamora započeo je uspon prema Gradišću i Draganjem selu. Tu smo naišli na veće zapreke: čitavi dijelovi vinograda odronili su se stotine metara u nizinu, zatravavši nam put. Uz malo napora svladali smo i ovo, ugrezavši nekoliko puta i do koljena u mekanu, odronjenu zemlju. Dalje prema gostionici »Slavičku« nailazili smo na sve više takovih odrona, koji će tamošnje vlasnike uništiti za nekoliko godina unaprijed. Kiša je tu počela nešto jače padati, no nadali smo se, da će prestati, jer je obzorje

Foto: I. Sudnik

Trg Kralja Tomislava u Samoboru u vrijeme poplave (21. V. 1939.)

prema Oštrcu bilo nešto svjetlige, te se vidjela borba sunca sa oblacima. Nakon jednog sata stigli smo u selo S l a n i d o l . Tu smo posjetili jednog našeg znanca, koji nas je odpratio izvan sela, do raskršća i pokazao nam put, kojim smo trebali krenuti. Tu je naime prestao voditi markirani planinarski put, koji je skrenuo prema Smerovištu. Nešto podalje od sela naišli smo na jedan sjenik sa lijepom strehom, te smo odlučili, da se ovdje malo odmorimo i založimo. Za nekoliko minuta, dobro okrijepljeni vrućim čajem iz naše naprtnjače, krenuli smo prema D r a g o n o š u ...

Započeli smo uspon na M a l i L o m n i k (564 m) šumskim putem, duboko razrovanim od jake bujice, koja se počela polagano stvarati. Magla nam je zastrla i vidik prema Oštrcu i Japetiću i sada smo počeli upotrebljavati planinarsku kartu Samoborskog Gorja, da ne izgubimo pravac. Doskora smo u dolini pod nama opazili selo S l a p n i c u i to nam je bilo jamstvo, da idemo dobrim putem. Pošto smo prošli dva raskršća — ubilježena na karti — koja vode prema Slapnici i Šipačkom Brijegu, krenuli smo desno, da prema karti prođemo mimo V e l i k o g L o m n i k a (747 m) u selo D r a g o n o š . Nakon dobrog pola sata hoda nađemo se na jednom na kraju puta, koji se izgubio u velikoj i gustoj bukovoj šumi. Unaokolo ležale su velike složene hrpe posjećenog gorivog drveta, na kojemu smo primijetili slova jedne šumske tvrtke: po tome smo ustanovili, da se nalazimo zapravo na vrhu Velikog Lomnika, odakle se izvaja gorivo drvo! Morali smo skrenuti jedan dio puta natrag, da opet prvom stazom na koju smo naišli krenemo lijevo. Ja sam bio siguran, da ćemo stići na markirani put do Dragonoša, no jedan naš prijatelj počeo je već očajavati i gubiti volju.

Zgodnjim dosjetkama i šalama, a naročito hrabrim držanjem naše drugarice, prošli smo to opasno stanje našega izleta i doskora smo nalazili sve više tragova ljudi i stoke, što je bio svakako jasan dokaz, da se nalazimo u blizini sela. Magla je međutim bila veoma gusta, vidokrug širok oko 100 metara, a kiša je padala kao iz kabla!

Najednom eto veselja: stigli smo na jedno raskršće, gdje se je pokazala toliko željena markacija, a za čas smo kroz jedan otvor magle zapazili pod nama i crvene krovove jednoga sela! Stigavši prilično umorni u selo, saznali smo da se nalazimo u Jarušju! Promašili smo dakle Dragonoš, oko kojega smo u magli neprestance lutali, a možda udaljeni samo nekoliko koračaja od njega.

Bilo je točno 10 sati, kada smo ušli u kuću seljaka Babojelića, gdje smo se trebali sastati s našim narodnim zastupnikom Fabijanom Lenardom, koji je još dan ranije krenuo ovamo preko Lipovca. Pošto nijesmo ovdje nikoga našli, mislili smo, da je uslijed jake kiše odustao te smo se svejedno pola sata odmarali. Dobro naložena velika seljačka peć izvrsno nam je došla, da se malo ogrijemo i promijenimo mokru obuću.

Zatim smo sa još nekoliko seljaka krenuli prema Noršić selu, gdje se u 11 sati služila svečana misa. Na ovome putu, položenom u visini od nekih 650 metara nad morem, stigla nas je nova nevolja: jaki južni vjetar, koji je nosio kišu upravo vodoravno, uništio nam je još i ono malo suhe odjeće, što smo je imali na sebi, te smo jedva čekali da stignemo u selo. Seljaci, koji dobro poznaju ovaj kraj, vodili su nas kraćim putem preko livada i oranica, no tu je još bilo gore radi jakog sklizanja po mokroj travi.

Stigavši konačno do crkve, koja je bila posve puna naroda, naišli smo od Samoboraca jedino na jednoga pekara i medičara,

Foto: I. Sudnik

Postradala kućica

koji su ovdje kanili prodavati svoju robu. Krenuli smo smjesta i mokri do kože prema školi, gdje bi odsjeli kod naše prijateljice učiteljice, no tu smo se grdno razočarali: kucamo na sva vrata i prozore, a od nikuda glasa — sve je zatvoreno! Podemo u susjedni župni dvor i tu saznajemo, da je učiteljica prošle večeri krenula u Samobor...

Međutim gazdarica župnog dvora i njezin sin Meho, pozvali su nas da odsjednemo kod njih — a to je za nas bilo veliko veselje, jer smo kod dobro ugrijanog ogromnog štednjaka u kuhinji mogli temeljito osušiti svu svoju obuću i odmoriti se od napornog puta. Za kratko vrijeme netko pokuca na vrata i gle iznenađenja: došao je narodni zastupnik Lenard sa još nekoliko prijatelja, izmoreni i

Foto: I. Sudnik

Tip seljačke kuće u selu Jarušju

mokri od teškoga puta. Oni su isli od Dragonoša neprestance za nama i nikako nas nijesu mogli stići. Čuli smo tu teško stanje seljaka u pojedinim selima, jer je kiša i voda uništila većinu ovogodišnjeg priroda, koji na ovoj visini neće moći dozrijeti. Pošto smo ovdje ispraznili gotovo sve naše zalihe hrane, točno u jedan sat smo se oprostili sa simpatičnim župnikom i narodnim zastupnikom Lenardom i krenuli sa Jožom Gunčićem natrag prema Lipovcu.

Mimošli smo opet Jarušje i Dragonoš te krenuli mimo Kala i Japetića prema Lipovcu. U silnoj kiši i magli već smo po treći puta pokisli, tako da nijesmo više pazili ni kuda gazimo; bilo nam je svejedno. Najednom začujemo iznad sebe jaki šum avijona, koji se u kratkim razmacima nekoliko puta ponovio: znak da je i avion lutao u neznatnoj visini iznad nas, tražeći vjerojatno zagrebački aerodrom! Istodobno skrenuo je i naš Gunčić sa markiranoga puta

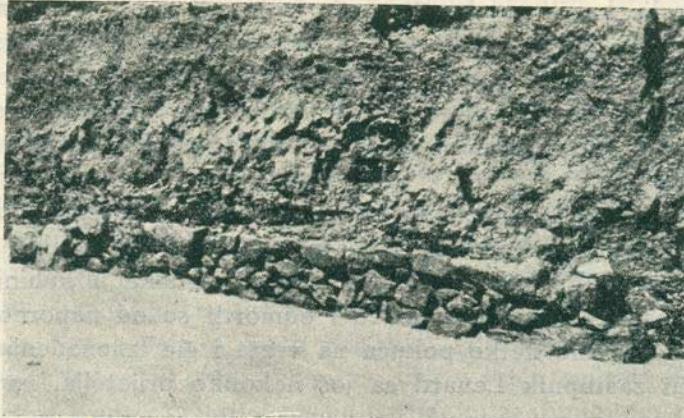

Foto: I. Sudnik

Temelji rimske ceste(?) na početku Lipovačke Drage

lijivo, te smo točno u 3 sata stigli sjevero-istočnim obroncima Japetića u Lipovački dom. Tu smo se kod marnoga opskrbnika Milana temeljito osušili i oporavili vrućim čajem, te pod večer krenuli Lipovačkom dragom prema Samoboru. Kako kiša nije ni najmanje prestala lijevati, to smo morali što prije krenuti, da nas ne zatekne opet kakova poplava (mi Samoborci već smo naučeni na poplave kao magarac na batine!). U oštom hodu stigli smo do Mike Dumića u Smerovištu, gdje smo vidjeli velike nanose pjeska i kamenja, što ga je bučni potoći Slapnica ovamo nanesao. Poznato Mikino »kupalište« bilo je potpuno zamuljeno, a stan učitelja u školskoj zgradi ispraznjen, jer ga je voda podrovala.

Dalje prema Samoboru Gradna je ovdje bila upravo bezobrazna: tamo, gdje je prije bila cesta — sada teče potok, gdje je prije tekao potok — sada se nalaze visoki nasipi kamenja i pjeska — a da stvar bude još tragičnija: iznad toga kamenja i pjeska vode bivši mostovi! Na tome dijelu cesta je na nekoliko mjesta razrovana na duljini od nekoliko stotina metara. Što to znači za siromašan seljački narod, kojemu je to jedina veza sa svijetom, nije teško zamisliti. Pred Samoborom, na Hamoru, prošli smo već u mraku mimo teško oštećenog mrijestilišta »Zagrebačkog ribarskog društva«. U Gornjem Kraju Gradna se počela opet razlijevati iz svoga korita i teći ulicama. U 9 sati na večer rastali smo se na trgu, umorni i mokri te pošli svaki u svoj stan na počinak. Jedno me je boljelo: dva fotografска aparata, što sam ih nosio sobom, učinila su samo 5 snimaka!

Još iste noći prodorni zvuk općinske sirene i zvonjava crkvenih zvonova pozvali su samoborske gradane, da se spreme proti novoj

navali vode. Po sedmi puta potekla je silna bujica samoborskim ulicama, da do kraja uništi ono, što je još preostalo. Na gore spomenutom putu prema Smerovištu bujica je učinila jedno otkriće: pred mrijestilištem potpuno je odnijela oko 200 metara ceste, iskopavši jamu 2—4 metra duboku i 4—8 široku. Na dnu te jame, uz koju danas teče Gradna, pojavila se lijepo i pravilno građena kameni ograda. Tesano kamenje poslagano je u 4—6 slojeva, tek tu i tamo prekinuto odronjenom zemljom. Prema mišljenju upućenih, to su zapravo temelji stare rimske ceste, koju su Rimljani izgradili u II. stoljeću poslije Krista. Ona je vodila prema povjesnim podacima iz savske ravnice preko Samobora, Lipovačke Drage, Velikih Vrata prema Karlovcu i Metliku. To otkriće biti će svakako atrakcija za brojne izletnike i planinare, no trebalo bi zainteresirati stručnjake, da ovo temeljito ispitaju i ustanove, o čemu se zapravo radi.

Izlet u Lipovački dom nakon podvodnje

Walter Flašar (Samobor)

Nakon trotjedne ubitačne kiše, koja nam je u Samoboru i okolini donijela u nekoliko navrata katastrofalne poplave, osvanula je dne 4. lipnja opet jednom sunčana nedjelja.

Osjećamo se kao preporođeni. Sunce, vedrina neba, djeluju blagotvorno na naše još do pred nekoliko dana tmurno raspoloženje, prouzročeno elementarnom nesrećom, koja je zadesila naš kraj.

Sretna je ljudska narav, koja brzo zaboravlja prošle jade. Evo, malo sunca baca gotovo u zaborav preživjele dane strave, jedino nas pustoš i razvaline razornog djelovanja onih silnih količina mutne, kaljužaste vode, koje su se bile slile u naše ubavo mjestance, sjećaju na prošle tužne dane; no čini nam se, kao da je i to davno bilo.

Krenusmo put Lipovačkog doma, da vidimo štete, naneštene cesti poplavom, a vuče nas k domu i fantastična vijest, koju smo primili, da domu uslijed odrona zemlje, prijeti opasnost.

Već u Gornjem Kraju pruža nam se žalosna slika. Oni mali simpatični vrtići, koji su svojim svježim zelenilom resili stare skromne kućice, izbrisani su s površine, prekriveni su sada debelim naslagama još vlažnog mulja i kamenja. Plotovi su porušeni, a uz njih se tjesno priljubilo vodom nanešeno granje, zamuljena trava. Sve to daje utisak, kao da je maločas preko njih prostrujila bujica.

Zidovi su kućica vlažni, zamuljeni, a prozori širom otvoreni. Iz njih prodire zadah vlage i blata. Kuće su bile pune vode.

Na kosini povrh kućica stajao je na jednom mjestu još pred nekoliko dana lijepi vinograd, a sada leži na podnožju kosine, ispre-

miješanim koljem i vinovom lozom, dajući jadnu sliku isprevrtane gomile zemlje.

Teško je stradao taj kraj, a najviše njegova sirotinja.

Lijepi kutić, koji je vodio u L u d v i č, razrovan je i zatrpan gomilama kamenja, između kojega se sada protiskuje potok.

Nedaleko pred Mrijestilištem naglo nestaje ceste, odnijela je voda, a na njenom mjestu, u dubini od kojih 4 metra, šumi sada još uvijek mutna i nešto nabujala G r a d n a.

Svježe utrta stazica, na lijevoj obali omogućuje nam prelaz. Nakon kojih 70 koraka spuštamo se opet na cestu, bolje rečeno, na bivšu cestu, sa koje je otplavljenja sva zemlja te strši samo tvrdo nabijeni, oglodani kamen, koji je djelomično ipak odolio navalama vode.

Okolina Mrijestilišta sva je opustošena, bazeni su zatrpani velikim količinama pijeska. Podalje teče Gradna cestom, koju je mjestimice otplavila i izdubla si u njoj duboko korito.

Deset godina trudi se podružnica »Japetić«, da pomoći potpora Banovine osposobi tu cestu i za automobilski promet: nema sreće! Godine 1937. uništila ju je poplava, nakon čega je bila već prilično popravljena, tako da se je na njoj mogao već odvijati bar kolni promet, a sada je, kratko rečeno, nema. Moram ipak naglasiti, da je za pješake dobro prohodna.

Mnogo će novaca trebati da se opet izgradi, a još više da se Gradna opet svede u svoje staro korito, čije će se obale morati utvrđivati potpornim zidovima.

Cijelim putem do S m e r o v i š t a prati nas ista slika razornog pustošenja nabujale vode, tog inače malog i pitomog potočića.

Male oranice desno i lijevo od ceste pokrivene su velikim naslagama pijeska, kamenja, drvlja, između kojeg tu i tamo proviruje po gdjekoja stabljika kukuruza i kolje graha, kao nijemi svjedoci, da je tu uništen i pokopan trud ljudskih ruku.

Pošto je glavna bujica vode dolazila s J a p e t i č a preko C e r i n s k o g V i r a i potoka S l a p n i c e, slijevajući se u blizini Smerovišta u Gradnu, ostala je cesta, koja vodi iz Smerovišta u Lipovački dom, u glavnom pošteđena. Jedino je potpuno uništena kod Pelesovog mlina, gdje si je Gradna iskopala korito.

Na našem dalnjem putu našli smo na nekoliko odrona zemlje, od kojih je najveći onaj pred Lipovačkim domom, gdje se je podalje desne obale potoka odronuo cijeli dio brijege, a uvalom, koja je inače bila suha, teče sada novi potok slijevajući se u Gradnu.

Prešavši zadnji most ukaza nam se, u svojim živopisnim bojama, neoštećen Lipovački dom. Nakon pustoši, koja nas je pratila skoro

cijelim putem do doma, osjetismo radost u sebi, gledajući ga onako pitomog i neokrnjenog.

Jedva što odložismo naprtnjače, uputismo se na livade više doma, da vidimo taj veliki odron zemlje. Oko 4 jutra dugotrajnim kišama nakvaštene zemlje, koja je u dubini od kojih 25—30 metara počivala na laporastom tlu, otkinulo se sa dosta blage kosine oko 30 metara u dubinu i krenulo 200 metara put potoka, gdje se je djelomično i sasula. Silna je to morala biti snaga, koja je pokretala taj cijeli kompleks. Debela stabla trešanja dopuzala su razrovanom zemljom polomljena u potok. Dalnjih 10 jutara zemlje povrh odrona nalazilo se je također u lagrenom pokretu, što svjedoče mnogobrojne pukotine i manji odroni.

Foto: N. Omerzo

Gradna u novom koritu

Lipovačkom domu, koji je oko 50 metara udaljen od odrona, ne prijeti nikakova opasnost. Spusti li se ali kojom nesrećom cijeli kompleks, koji je bio u gibanju, u potok, mogla bi se opasnost otkloniti samo na taj način, da se pravovremeno prokopaju kanali, koji bi omogućili redoviti otok vode potoka Gradne.

Nakon nekoliko sati boravka u domu, gdje se je bio okupio veći broj planinara, krenusmo skijaškim putem na Veliki Dol.

Tek što smo se malo uspeli, nestadoše svi tragovi pustošenja vode i osjetismo lagodnost. Šume, koje se protežu desno i lijevo, zasjenjuju dubokim, ugodnim hladom taj lijepi put. Nakon kratkog uspona pruži nam se krasan vidik na duboko smještenu kotlinu Lipovačke Drage, na strme zelene kosine Japetića, na obronak koji se naglo uzdiže duž lijeve obale Gradne, posut mnogobrojnim,

još žućkastim, svježim oranicama, zelenim plohamama žita, livadama i šumama, a u pozadini proviruju tamno zeleni vrhunci Uskočkih planina. Koliko li puta vidjesmo tu sliku! — a evo opet stojimo, promatramo je i ponovno se divimo toj pitomoj ljepoti. Dugotrajne kiše pogodovale su vegetaciji, sve odiše svježim zelenilom, a zrak je čist, osjećamo mu krepku svježinu.

Krenusmo polagano desno, uspinjući se stazicom, koja se viju-gavo provlači kosinama Velikog Dola. Oko nas prostiru se strme, valovite, sočnom i zelenom travom obrasle livade, protkane bezbrojnim vrstama šarolikog gorskog cvijeća, obasjane blagim trakama već predvečernjeg sunca. Osjetismo ljepotu ovoga kutića Samoborskog Gorja. Uz tu ljepotu zaboravismo na pustoš, koju vidjesmo u Lipovačkoj Dragi, radovasmo se okolini, koja nas okružuje.

Dospjevši na vrh Velikog Dola, brzo se spustismo u Rude, odkud smo nakon kratkog odmora krenuli put Samobora.

Od Splita do Durmitora

Dr. Ivo Rubić (Split)

(Nastavak)

Od Kalinovika do Žabljaka

Skoro nas je bila uhvatila puna tama, reflektori su na autima već pola sata svijetlili, kad u toj pustoši najednom zasvijetliše električne. Ulazimo lagano, jer je cesta bila prepuna svijeta, skoro sve samih oficira. Silazimo. Hoćemo li naprijed do Foče, dokle smo bili odredili doći toga dana? Pita jedan drugog, raspravljamo. Naši dragi šoferi vele, da treba naći benzina. Tražimo ga, ali ga ne nala-zimo. Gledamo ga dobiti na lijep i nelijep način, ali nema ga, pa ga nema. Kalinovik mi je ostao u pameti radi potrebe benzina i impresije, kao da sam u vojničkom logoru.

Rekli su nam, da Kalinovik ima do 500 stanovnika, a u njemu je bilo tog dana do 2000 oficira i vojnika. Kalinovik je jedina škola za oštrotu gađanje u našoj državi. Vojnik se nije vidio, jer je vojnička truba u 9 sati odzvanjala po tim visoravnima i davala znak ure noći i spavanja. Mi smo uz rijetke civiliste šetali po tom šetalištu. Nekoliko kuća se nanizalo uz cestu, a pred svakom kavana ili gostionica. Miris čevapčića i ražnjića, pečenja i razne hrane na svim stranama se osjeća. Tražimo noćiste, pa ćemo se ujutro starati za drugo. Našli ga, ali velikom mukom. Svi smo morali spavati u jednoj sobi, netko po tursku na podu, a netko po evropsku na krevetu. Šoferi su spa-vali na krevetu. Mirka je boljela glava. Kako i ne bi, nakon onako naporne vožnje? U večer nije bilo spavanja kao obično među planinarima. Šala i utjecaj kalinovičke škole nije dalo snu na oči.

A u jutro uza sav otvoren prozor svi smo bili zaželjeli da što prije izđemo na hladni zrak. Stara nas neka žena polijevala vodom iz kondira i nuđala nam peškire. A tada smo za skupi novac našli benzina, opremili auta i otišli. Pored nas je prolazila povorka oficira i njihovih posilnih, skoro svi na konjima. Nikad kraja toj povorci. Kad smo napustili naselje i malo se izdigli iznad Kalinovika, vidjeli smo na zapadu goleti Treskavice i Visočice, a na istoku Lelije planine, kamo slobodno nišani artiljerija; gledali smo logore vojnika, utvrde na vrhovima, koje je još Austrija bila podigla. A onda smo zamakli u krasnu crnogoričnu šumu.

Foto: Dr. I. Rubić

Na Tari grade most...

Rano sunce, koje je bacalo svoje zrake kroz gusto granje na rosnu travu, stvaralo je takav kontrast između svjetlih i tamnih ploha, između zelenih travnika i sivih kamenih ploča da smo na jednom zavijutku stali, kako bismo se mogli diviti toj slici prirode. A onda nas je slab put vodio niz strme obronke Lelije i Zelengore u dolinu Drine. Tu, u predjelu alpskih pašnjaka, gdje danas mirno pase na stotine ovaca, bio je nekad hajdučki kraj, u koji se nije lako usuđivala ulaziti turska vlast. Zato su Austrijanci i sazidali Kalinovik, da iz njega vojska umiri hajduke. Narod je silno primitivan u tom kraju. Tek po koju smo kuću sretali među velikim jelama. Najednom smo ugledali uz put krasne zemljane piramide, kako se crvene kao u Sahari. Stadosmo da ih snimamo. Ne znam, gdje ih ima ljepših u ovoj zemlji. Tek lani sam takove video na ulazu iz Strumice u Rilu planinu. Još malo i eto nas na Drini i u Foči.

Malen gradić sa mnogo džamija, njih 15—18, pretežno pokrivenih olovnim pokrovom. Najljepša je Aladža-džamija, za koju

kažu da je jedna od najljepših na Balkanu. Potječe iz XV. vijeka. U njoj se nalazi veliki sag, koji je darovao Rudolf Habsburški. Od 2000 stanovnika dvije trećine su muslimani. Ali danas se naselje i njegovo stanovništvo moderniziralo. Žene manje nose feredžu, ali onaj patrijarhalni mir nisu odbacile. Sjećam se, da sam sa Slavkom srkao kavu u jednoj mehani. Nasuprot nama došao je neki čovjek u dučan. Trgovac mu više iz naše mehane: »Čekaj malo, odmori se, nek dovršim igru«. Tako je kod njih. Čeka se i gleda. Reklj bi kod nas: »Ubio Bog prišu!« A u Foči, tom gradu vune, kože, kujundžija i voća sve je jeftino. Foča je bila nekad važna stanica za Dubrovnik, kamo se išlo preko Sutjeske, Gackog i Bileća. Danas je u opadanju, ali će ona sigurno napredovati čim se dovrši željeznica, koja se gradi duž Drine od Međeđa i koja će biti dovršena 1940 godine.

Uzeli smo benzina, prešli preko mosta, vidjeli kako grade krasan novi most za željeznicu i produžili uz Drinu do Goražde. Lijepa je tu cesta, što je izgradila Austrija. Uz cestu se gradi željezница, a naokolo sve sami šljivici i duhan. Prolazimo mimo brojna mala mjesta. Jedno sam zapamtio. To je Ustikolina. Kažu, da je tu htio Mehmed el-Fatih 1463 godine proći konjem preko Drine, ali kad se našao u sredini korita, zahvati mu konja vir i on se utopi. Sultan poviće: »Bu su derin« (»Voda je duboka«). Od tog derin — kažu da potječe riječ Drina, jer je duboka i virovita. Tu se u Ustikolinima našlo predistorijskih grobova, par bogomilskih stećaka, ostataka jedne velike crkve. Sve nam je to govorilo, da je Ustikolina od davnine bila važna. Divni vinogradi i duhan u blizini će sigurno doći do većeg značenja, kad tuda prođe željezница.

Sve tako mislim na historiju i budućnost, kad u sunčanoj žegi nešto puče: bum... Bio je to pucanj gume na našem autu. I valjalo je popravljati. Dodoše nam naši u pomoć iz Goražde. Onda smo žurili. U Goraždi smo vrlo malo ostali. Kuće se mjesta nanizale uz put, novi most, što ga je Austrija napravila sa cestom prema Čajniču pokazuje važnost mjesta. Tu je od XV. vijeka bilo znamenito trgovačko naselje, tu je u XVI. vijeku bila štamparija čirilske knjige te neki hoće da je tada Goražde imalo do 18.000 stanovnika, dok sada nema nego 1.500 stanovnika.

Producili smo preko mosta i pojurili cestom uz brijeđ. Put mi se učinio monoton, prašan, zamoran. Jurili smo brzo. U podne smo bili u Čajniču. Krasan položaj ima ovaj gradić. Ima oko 1.200 stanovnika i ogromnu pravoslavnu crkvu sa 14 limenih kubeta. Zašto tolika crkva u ovom malenom naselju, pitamo. I doznaјemo, da je Čajnič znamenito zavjetno mjesto, kamo ide na Veliku Gospu 27 kolovoza (ili 15 po starom kalendaru), pravoslavni svijet na

Foto: Dr. I. Rubić

Vrtače produbljuje dio vječnog snijega

zavjet iz cijele Bosne, Hercegovine, Novog Pazara i Crne Gore. Tu se nalazi čudotvorna zavjetna slika Marijina u bizantinskom stilu. Mi smo se svratili u jedan hotel, gdje smo opet jeli dobre pastrve i gledali iznad sebe šumsku željeznicu, kako vuče velike balvane niž pristranak gore. Međutim nešto se s istoka bilo počelo oblačiti, kad smo sjeli u auta i produžili svoje penjanje na visoku 1000 m Metaljku, gdje je nekad bila tromeda austrijsko-crnogorsko-turska. Kroz krasnu crnogoričnu šumu penjali smo se, često smo dizali i spuštali fol svog auta, u grmljavini i kišici smo išli na više i više, dok nismo došli na vrh brijege, gdje je krasna vojnička kasarna, što je Austrija bila dala sazidati. Hladno je bilo na vrhu. Tu je, eto, svršavala velika monarhija, i počinjao novopazarski Sandžak, u koji je Austrija stupila u neki kondominij od 1870 godine sa Turskom.

Neko vrijeme smo išli po kiši razvođem između Polimlja i Drine, po visoravni, gdje su travnjaci zamijenili šume, a onda smo počeli silaziti ka Čehotini, koja uvire u Drinu kod Foče. Po jakoj kiši smo ušli u Plevlje. Lijepe su kasarne bile na ulazu, a onda se pred nama pružila jedna duga, duga ulica, sva puna turskih dućana. Stali smo kod stajališta benzina, napojili smo svoje žedne reservoare i produžili dalje po kiši. Bio je pazarni dan. Vidjeli smo mnogo narodnih nošnja. Svi su ljudi bili odjeveni po tursku, prodaju po tursku, žive po tursku, jedu po tursku. Idemo lagano kroz kišu, jer je put zakrčen svijetom, koji iza podneva ostavlja pazar. Sve mislim, kako je ovaj kraj izmijenio lice. Znam po množini starinskih nalaza, da je nekad novopazarski kraj bio dobro napućen; znam, da su nekad Iliri nastavali ovaj kraj, jer sudimo

to po topografskim imenima, a sada je eto nekulturan i slabo napućen. Silazili smo prema Čehotini, koja je imala vrlo malo vode. Prešli smo preko mosta i počeli se opet penjati krasnom novom cestom, koju je izgradila naša država i predala prometu tek pred 2 godine, a vodi do Žabljaka. Nijedno naselje, nijednu kuću nismo vidjeli na kilometre. Sve pusto, a zemlja dobra. Opet smo se penjali, došli na jedan mali plateau, a onda se počeli spuštati u kanjon Tare. 800—1000 m se cesta spušta prema vodi. Gdje je cesta, tu je najbliži silaz, a i to strm. Jeza hvata gledati ga sa nekih pozicija, a što je tek gledati ga ondje, gdje nema ceste. Kad smo išli na najnižu tačku ceste, provizornim slabim putem smo pošli do iznad vode i prešli preko privremenog mosta preko Tare. Onda smo uskoro izašli iz auta da pregledamo gradnju novog mosta. To će biti najveličanstveniji most u državi. Diže se nad »stijenom smrti«, 150 m nad razinom vode, gdje klisura okomito pada s jedne i s druge strane. Drvenu gradnju lukova izvodi neki specijalista za mostove, rodom Švicarac. Taj most će biti dug 260 m, a zapasti će preko 10 milijuna dinara. Zamislite, kako će biti sa mosta, koji je visok 160 m, gledati Taru. Koja će vibracija biti mosta, kad on bude mnogo opterećen?! Na njemu radi mladi inžinir Dalmatinac. Razgovarali smo: je li potreba ili parada nagnala naše vlasti da grade toliki most u toj pustosi, dok postoje druge, veće potrebe u zemlji. Među nama su se mišljenja bila podijelila, dok smo se penjali iz kanjona krasnom cestom na drugu stranu visoravni.

Sunce je bilo dobro pri zapadu, kad smo napustili kanjon i popeli se na Drobnačku visoravan. Ugledali smo Durmitor. Nije mi se učinio odveć visok, jer smo bili već 1400 m nad morem, dakle nešto viši od 1000 m je bio njegov glavni greben iznad te površine. Jurili smo po samom pašnjaku. Tek gdjeđje smo viđali po koju staju. Na istoku smo raspoznavali Sinjajevinu, a na zapadu Komove. Pod jednim brijegom smo ugledali pilanu Njegode. A kamo ide ovo drvo? upitah. »U Nikšić, pa u Bar ili Risan«, odgovoriše mi. Dakle je Durmitor gospodarska međa našeg primorja. O tomu sam se uvjerio i kasnije na osnovu brojnih dokaza. Napustili smo cestu, koja vodi ravno u Šavnik i zaokrenuli prema Žabljaku. Malo je to mjestance sa nekih 200 stanovnika. Jednostavne kuće sa strmim krovovima, da se obrane od pritiska snijega, nanizale se uz zavoj puta, a zapadnu mu stranu poljepšava silhueta Durmitora sa šumovitim pristrancima. Tražili smo sebi i autima svratište i napokon nas naputiše na hotel »Durmitor«, gdje smo dobili sve informacije. Auta smo ostavili u garažama za tri dana, a svoje stvari smjestili u sobe, dosta jednostavne, ali čiste i uredne. Dakle dosada smo ispunili svoj program, a sada stvarno počinje naša planinarska ekskursija.

Kuda ćemo? Tko će nas voditi, hoćemo li konje uzeti, da nam nose stvari ili ćemo uzeti nosače? To su bila pitanja, koja su nam se po glavi vrzla već od Splita i o kojima smo više puta raspravljali. Ali danas se moralo konačno odgovoriti na ta pitanja. Zamolili smo bili pretsjednika P. D. »Durmitora«, da nam pomogne pri rješavanju tih pitanja, ali on nije dao najbolje informacije o putevima po Durmitoru. Daleko bolje nas je informirao naš vodič Stevan Karadžić, koji nas je imao voditi po planini 3 dana. Raznih ima puteva po Durmitoru, ali odlučili smo se za ovaj pravac: Prvi dan: Crno Jezero, Zmijsko Jezero i Donja Ališnica.

Foto: Dr. I. Rubić

Pastir i vodič Stevan

Drugi dan: Gornja Ališnica, Valoviti Đô, Bobotov Kuk, Planinica — Skrčko Jezero. Treći dan: Šareni Pasovi, Prutaš, Todorov Đô, Dobri Đô, Sedlena Greda uz Suvu Lokvu u Žabljak. To je bio pravac našeg puta. Odlučili smo da s nama idu 3 nosača. I kad smo sve odredili, otišli smo spavati, da se sutra uputimo.

Meni se nije dalo odmah spavati. Gledao sam obrise Durmitora, koji sam odavna želio pregledati, razmišljao sam o putu, koji smo prevalili, tražio sam u sebi odgovora kako i kada je sve to nastalo. I onda sam u duhu opet pojurio kroz čitav naš put. Impresije su mi bile tako svježe, tako jake, da sam mogao složiti album slika u svojoj duši. Te slike bih bio mogao i naslikati, kad bih bio slikar. Riječ ne može to opisati. U tome je baš razlika između doživljaja i pričanja, što je pričanje slaba reprodukcija slika, a doživljaj daje

i stvara neizbrisive slike u duši. Kaže se, da je dobro ići pješice ili sporim kolima, da bi se moglo doznati točnije, što sve sadržaje jedan kraj. Ali to je nemoguće za ovako udaljene ekskurzije, jer zato nemamo vremena ni novca ni energije. Blaženi auto! On nas je tako brzo prenio od Splita do Žabljaka, naše ishodne točke za ekskurziju. A ipak se u tom brzom trku može mnogo naučiti. U duhu isključujem sve sporedne visine i pretstavljam glavnu energiju relijefa terena, preko koga smo prešli.

Iza leđa primorskih planina Omiške Dinare, Biokova i Ribića penjali smo se stepeničasto uz polja Ljubuško, Mostarsko Blato, pa smo se spustili opet u Mostarsko Polje. Autom smo išli dakle od mora najviše do 300 m visine, pa smo se spuštali do 100 m, do Blagaja. Onda smo prešli na visoravan Nevesinjsku, Kalinovičku, Plevljansku i evo nas na Drobnačkoj visoravni. Duboke erozije zavale i kanjone Neretve, Drine, Čehotine, Tare, izostavljam u slici moje duše. Njih su kasnije napravile vode. A prije tog rada vode, sigurno su bile skupa ove visoravni. Imale su poprečnu visinu od 1000—1400 m. Dakle bile su samo jedna visoravan, sa kojih su se dizale pojedine planine. Predimo u duhu kanjon Neretve, koji od Konjica ide k Jadranu i spojimo visoravni Kupreskog, Vukovskog, Skopljanskog Polja s ovom navedenom, pa ćemo vidjeti, da je ta jedina visoravan išla od Prokletija do Like sada se raširujući, a sada suzujući. Ali za loma zemljine kore nastale su longitudinalne tektonske pukotine, koje su omogućile postanak dubokih riječnih korita i mnogih polja. Najizrazitija je takova pukotina išla od Zete na Nikšić, Gacko i Nevesinsko Polje, gornji tok Neretve, Ramu i Vrbas. Sjeverno od te pukotine nanizao se niz planina, koje se dižu sa te visoravni kao: Prokletije, Sinjajevina, Durmitor, Komovi, Volujak, Maglić, Lelija, Treskavica, Visočica, Bjelašnica, Igman, Ivan te Bitounja. Eto, taj niz planina dijeli vapnenački kraški svijet od srednje-evropskog. On je vjerojatno konačna međa našeg primorja prema kontinentu. A među tim planinama Durmitor je najviši, sa 2522 m, kralj naših visina. On je najviši vrh dinarskog spleta u našoj državi. Ova se površ podigla visoko za tercijera. Vode su počele na njoj djelovati naročito za diluvija i to u interglacijalno doba, kad su nastale rijeke od velikog leda. One su od tada počele da stvaraju skulpturu te površi, te su je rasjekle u nekoliko manjih površi.

Eto tako sam u polutami razmišljao o postanku tih planina i njihovih kanjona te o njihovu značenju za naše primorje. Mjesec je bio obasiao Durmitor i njegovu okolinu, tišina ljetne noći mamila

Foto: Dr. I. Rubić

U snijegu kod Kamene Devojke

mi je misli, ali hladni zrak me potjerao u sobu. Ta dobro je otpočinuti, jer će sutra na planinu. I dok mi je laki san otimao sadržaj duhu, koji je svakako htio ući u tajne postanka te divne prirode, padale su mi na um riječi Đura Vukašina, koji je iz Skadra pisao u Pirlitor Momčilovoju ljubi ovako:

Vidosavo, Momčilova ljubo,
Šta ćeš u tom ledu i snijegu?
Kad pogledaš s grada iznad sebe
Ništa nemaš lijepo vidjeti
Već bijelo polje Durmitoru,
Okićeno ledom i snijegom
Usred ljeta kao usred zime.

Tako je eto mislio nekad Vukašin, a mi se eto želimo dignuti iz nizine u visine Durmitora. Tim nestadoh u snu.

Bio sam kao da nisam bio, dok novo sunce nije obasjalo malene prozore naše sobe. Mare je bio moj drug u sobi. Kaže, da je pilao on, a ja velim da je on. Tako smo se lagano prepirali bez jala u srcu. Rudi, Mario i Slavko tresli su vreće. Tada sam tek doznao njihov sadržaj. Bilo je u njima hrane i džebane za mnogo dana i mnogo nas. Sve se to podijelilo i spremalo za odlazak.

Po Durmitoru

Uputili smo se. Išlo nas je 9, netko sporije, netko brže. Hodali smo po morenskom terenu, mjestimice kroz šumu, a mjestimice po zaravni. Vidjeli smo novi hotel, koji diže Zetska banovina za turiste. Iza pola sata hoda ugledali smo Crno Jezero, jedno od 12 Dur-

mitorskih glacijalnih jezera. Prilično je veliko, u njemu ima dosta pastrva, na njemu nekoliko lađa, oko njega divna crnogorična šuma. Lijepo je voziti se, kupati i odmarati u sjeni i hladnom planinskom zraku. Čini se kao maleno Bledsko Jezero, samo nema otočića u sredini. Na jezeru smo ostali skoro 1 sat, a onda naprijed. Kroz šumu, preko panjeva oborenih stabala tražili smo Zmjsko Jezero. I našli smo ga. Maleno, ali krasno. Sve same visoke jeli oko njega. Tiho kao ogledalo, a uz obalu ima dosta pijavica, a na njemu mnogo lopoča. Šalimo se i divimo. Čini se kao ono iz carstva priča. Od jezera se počinjemo penjati. Na jednom proplanku čujemo viku. Tko je to? Bio je to neki Holandez, koji kaže da ima 66 godina, obašao je skoro cijeli svijet, penja se čak i na Himalaju i evo ga jutros skače po padini Durmitora. Traži Zmjsko Jezero, ali ga ne nalazi. Ala divne markacije! Više on, ali bogme vičemo i mi. Nema te markacije, kako vodič kaže. Oprštamo se od Holan-deza, penjemo se lagano napuštajući šumu, a vidik nam se otvara na istok. Širok je, ali se ne možemo zadržati da mu tražimo sadržaj. Naprijed, lagano naprijed u znoju.

Bilo je oko 2 sata popodne, kad smo došli u Donju Ališnicu. Tu smo našli prve katune, gdje smo odredili noćiti. Izabrali smo jednu kolibu, ponapravili smo je za ležaj, nosači su nam skupili drva, čekali smo pastire, da dotjeraju stado, pa da uhvatimo jedno janje, da ga zakoljemo i ispečemo. Naša koliba mi se činila kao jedna od onih na Biokovu. Na suhozidu su bile položene daske. Naložili smo pred kolibom vatru, navalili panjeva, drva i cjepanica, pa je uskoro nastao plamen, od koga je bilo dovoljno ugaraka i žara

Foto: Dr. I. Rubić

Torovi u Donjoj Ališnici

da nad njim vrtimo jagnje. Mlijeka, varenike, skorupa (ili kajmaka, kako kažu Srbi, a na Durmitoru kažu skorupa, kao mi u Dalmaciji), surutke, sira, kiselog mlijeka i omuže je bilo koliko hoćeš. Mlijeko je bilo tako gusto, da je s pravom jedan od nas rekao: »Ovdje se mlijeko ne piye nego grize!« Uz vatru smo se grijali, pekli jagnje, razgovarali i nešto jeli ili pijuckali. A onda čupali jačnjetinu i malo nakon toga pošli spavati. Bilo je hladno. Sva čebeta smo morali staviti na se ili poda se. Trojica su pošla spavati u novu kuću. Sličila je pasoj kućici, služila je kao kućica travarica, a katkad je bila dobra ložnica, ali vele da su u njoj krasno spaivali.

Izlazom sunca smo se umili snijegom, jer vode tu nema, uputili smo se, pa hajd naprijed. Tog dana smo imali prevaliti najteži put. Lako je bilo preko Gornje Ališnice. Sve same glacijalne vrtače,

Foto: Dr. I. Rubić

Crno Jezero

pune snijega i leda. Uz njihove obronke zelena sočna trava. Tuda se viđa po koji vo i konj. Taj kraj je najviši pašnjak Durmitora, do 1900 m visine. Kad smo počeli penjanje uz sipare i led, već je zaustajao razgovor. Gledao sam cvijeće i rijetke biljke, ali im nisam znao imena, premda bih bio rado znao, kako tu mogu živjeti.

Na sedlu smo između Gornje Ališnice i Valovitog Dola kod Kamene Đevojke. Tu pijemo vodu sniježanicu, ostavljamo ruksake i idemo poprijeko po golemom siparu i snijegu. Bit će 11 sati. Penjemo se. Dozivljemo se. Gubimo put, ali opet hrabro naprijed. Došli smo na jedno malo sedlo među Bobotovim Kukom i Bezimenim vrhom. Još nekih 80 m i na vrhu smo. Ali ti su metri bili najstrašniji.

(Nastavit će se)

Umbert Girometta, kakvog sam poznавала

Fanny S. Copeland

Htjela bih Vam tačno reći, kada sam se prvi put susrela sa profesorom Giromettom. Ali ne mogu. Možda je to bilo 1926 ili 1928 godine. Otada sam postepeno postajala svijesnom, da je on sastavni dio krajolika, neizbjegjan i nenadmašan, spomen sa mnogo toga, što me je duboko zanimalo. Jaka ličnost, izražena masivnim tjelesnim oblikom, jake glave sa izrazitim crtama, znakom borbenosti u vilicama, učenjak a ipak čovjek prirode, bliz prvobitnemu. Drugi prijatelji mogoše da mi tumače kamenje Splita, njegovu kulturu, njegove prijatnosti, ali je Girometta držao ključeve, koji otvaraju tajne oko ovog primorskog bisera, ključeve nebotičnih brda, koja me vabe sve od kada sam ih prviput ugledala na prvom svome krstarenju niz Jadran. Zemlja puna interesa za znanstvenika, za umjetnika, za ljubitelja prirode, a ipak skoro nepoznata čak i gradskom stanovništvu svoje obale!

No, posve se dobro sjećam kada me je Girometta prviput proveo kroz zoologiski vrtić na Marjanu, gdje se je lično poznavao sa svakom životinjom; pokazivao mi je čudesna svoga krasnog malog akvarija i zbirku u muzeju prirodne historije. Odmah sam uvidjela da sam se susrela i upoznala sa čovjekom onog najdragocjenijeg tipa — koji je na sebe preuzeo veliko djelo, za koje je on jedini sposoban, koji ga i vrši, kao pionir i — sam.

Bilo je posve prirodno, da sam se njemu obratila, kada sam predobila dvoje dobro poznatih slovenskih planinara (gdu M. M. Debelakovu i g. Edu Deržaja) da dodu na jug sa mnom godine 1933. Za našeg kratkog i sretnog posjeta Splitu mi smo, praktički, bili gosti Hrv. plan. društva »Mosor«, kojemu je duša i otac bio prof. Girometta. Ispunila se moja višegodišnja želja: Girometta i njegovi prijatelji pozvaše nas na Mosor. Provezosme se nezaboravnom gorskom cestom čiji nas je trag odveo do u srce onih labirintskih lanaca.

»Mi smo ovu cestu izgradili«, reče Girometta o svojim planinarima i o sebi. Kraljevski bijasmo dočekani u dalekim selima onoga svijeta golih hridi, plodnih dolinica i vijugavih potočića, označenih grmljem i stabalcima. Cesta svrši a staze se razmiljiše gore u visine. »Mi smo napravili ove staze«, pokaže Girometta. On to reče tako jednostavno, kao čovjek koji spominje svoj svakidanji posao. Staza nas dovede do krasne dolinice s lokvom okruženom povijenim vrbama, ispod Doma Kraljice Marije, do prirodnog vrta ukrašenog rukom ljubitelja prirode. »Mi smo izgradili ovaj Dom« — »Mi smo napravili ovaj vrt« — »Mi smo posadili ova stabla«. Pokazivahu nam ona stabla kao što ponosni roditelji pokazuju svoju nadobudnu djecu. Predosmo brdo. Uvedoše nas u špilje, u Snježnicu i zadivljujuću Vranjaču. »Naše djelo...«

Da, — a što bi se imalo kazati o drugim planinskim kućama, drugim stazama, drugim šumama i drugim okorišćenim selima? O mnogobrojnim dobrotvornim djelima učinjenim bijednom narodu? Šta o proučavanju ptica i životinja u ovim divljim predjelima koji postadoše gostoprимni? Girometta je ljubio sve ove stvari, ljubio ih strašcu i emocijom, kakve se osebine u rijetkima od nas nalaze, a koje se i odveć često na ništavosti prosiplju. Ljubio ih po svu godinu. Ljetni planinar i pošumljivač pretvarao se u zimskog skijaša, prelazeći dinarske visine, kad su bile snijegom pokrivene. I Girometta je bio velikodušan u poklanjanju slobode svoga kraljevstva svojim prijateljima, ne samo uz legitimaciju koja dokazuje da si — ljubitelj prirode.

Naš »profesor« — ode. Ostavio je nas, svoje gore, svoje drugove, svoju djecu u duhu i radu. Često nam se kazuje, da nitko nije nenadoknadiv; ali je isto tako istina, da nitko ne može da bude apsolutno nadomješten, — naročito ne jedan Gi-

rometta. U njegovoj domovini žale ga bogataši i siromasi, učeni i neuki, svi ga žale koji su skupa s njim ljubili prirodu i vjerovali u čovjeka. On je mogao postati glasovit na mnogo širem području, ali on sebi nije davao vremena radi sticanja slave. Svi, naročito oni, koji stanu stopom na dalmatinske gore, ne će moći, sve kad bi i htjeli, da ne uvide njegovo značenje: djelo koje je on tu izvršio biti će mu spomenikom za mnoge zahvalne generacije, koje će iza nas doći.

Ove retke pišem u Splitu. Gledam na Marjan ali nemam srčanosti da uzadem onamo gore. Gore je šuma, i muzej, i zoološki vrtić, i akvarij, ali gore — nema Giromette...

Iz planinarskih uspomena:

Sa puta na Mosor

Preko Uskrsnih blagdana priredila je agilna putna blagajna središnjice H. P. D.-a vrlo uspjeli izlet na Mosor. Polazilo se u tri grupe, a posljednjoj, koja je krenula izletničkim vlakom u subotu na večer, pridružih se i ja.

U Zagrebu je vladala toga dana prilična sparina, koja se je osjećala tim više, što su joj prethodili dosta hladni dani. Tako smo se u zagrijani vagon složno smjestili nas dvadesetica na 35 sjedačih mjesta, koja su nam susretljivošću šefa stanice stavljena na raspolaganje. Naši planinarski drugovi pokazali su se i tom zgodom savršenim kavalirima prepustivši nama, »njeznom spolu«, dovoljno mjesta za spavanje. U Karlovcu priključiše se još tri simpatična člana naše podružnice. Kako je time društvo bilo potpuno, proveli smo posve udobno vožnju do Splita, kamo smo stigli u 7 sati u jutro, dočekani od nekih članova podružnice »Mosor« i zagrebačkih drugova, koji su stigli dan ranije.

Oko 9 sati krenuli smo svi autobusom do mjesta Srinjina, gdje nas kod izlaza iz autobusa dočekaše barem dva tuceta nosača u dobi od 6—20 godina. Naveliše na nas svojim ustrajnim ponudama, pa su jedino omekšali srce našeg pana, koji je prepustio svoju omašnu naprtnjaču jednom stasitom momku, dok su svi ostali svoj još omašniji teret nosili u znoju lica svoga na vlastitim leđima.

Uputili smo se dobro markiranim putem prema selu Donje Sitno, gdje smo susreli neke naše drugove, koji su se već vraćali sa Mosora. Laganim tempom prosljedili smo prolazeći kroz manje naseobine, začudo svuda dočekani od skupina sitne prijazne dječice, koja su nas pozdravljala, pa je izgledalo, kao da se sva sela nekim tajnim signalima obavještavaju o našem dolasku. Stigli smo tako do Gornjeg Sitna, zadnjeg sela na obronku Mosora, koje se ponosi lijepom crkvom te školom i inače čini dojam jedne oaze u krševitom predjelu, jer ga okružuju sočno zelene livade i njive, zasijane pšenicom. Putem kraj crkve sastali smo grupu od 7 žena, svaka sa novorođenčetom na ruci. Začudilo me, odakle najedampot toliko male djece, ta čitavo selo imade jedva toliko kuća, pa su mi na moj upit objasnile, da samo zgodimice dolazi svećenik u te krajeve te obavlja onda krštenje u skupinama.

Odmah iznad tog sela počima strmi uspon kratkim serpentinama, terenski vrlo dobro izvedenim. Pružaju se lijepi vidici na sam masiv Mosora s jedne, a na more i otoke s druge strane. No nebo je bilo pokrito oblacima, a more maglicom, pa nam je pogled nažalost jedva dopirao do otoka Brača i Solte. I evo nas u tom

promatranju već pred lugarnicom u pećini, a skoro zatim i pred domom Kraljice Marije na Mosoru, gdje nas je naš dragi tajnik nadasve srdačno dočekao želeteći nam Sretan Uskrs.

Pomalo su se sakupili i svi ostali naši planinari, koji su već proveli jednu noć u kući. Nakon vrućeg čaja servirao nam je brižljivi zakupnik doma upravo odličan ručak. Sam dom čini svojom čistoćom i urednošću ugodan dojam, a i položaj mu je zgodan na 900 m visine, ispod vrha Vel. Kabala (1340 m).

Kako nas je bilo mnogo u domu, a raspoloživih ležaja znatno manje, to se odlučisemo nas troje i crni četveronožac Medo, da se vratimo preko Solina u Split. S tog razloga morala sam nažalost odgoditi predviđeni uspon na Vel. Kabal. Oprostivši se sa razdraganim društvom u domu krenuli smo markiranim putem, koji skreće desno ispod lugarnice, lijepim terenom, obraslim djelomično gustom, niskom travom, koja se dalje uz isušeno korito gorskog potoka dosta daleko prostire kao mekan sag. Veće krdo ovaca bilo je ovdje na paši, a uz njih malene pastirice i pastirići. Teren se naglo mijenja; spuštamo se strmo kraj velike okomite pećine, a skoro zatim kroz uski kratki žlijeb. Prolazimo kamenitom stazom. Iza nas visoko gore na pećini sakupili se pastirići, te nas još dugo prate pogledima i domahivanjem. Uzduž puta naišli smo na razbacane gigantske kamene blokove, koji su se u davna vremena otkinuli visoko gore od stijene i sada leže ovdje u čitavoj svojoj grandioznosti, čekajući da ih možda koja elementarna snaga otkoritlja u dolinu. Promatrajući ih sjetila sam se jednog odlomka iz Zane Kukeža: »Kad sam na vrhuncima našao zatišje, gdje on, zaciјelo inspiriran ovakovom jednom pojavom, kaže:

— — — — —

Jer opijena ljepotom klisura htjede da poleti.
Na ove sam visove dušu Ti donio,
Hrapavu poput te sive goleti...!

I sad Te, Gospode, ovdje na ovim visinama
Pred plavim vidicima u smirenju molim!...
Molim Te za sve, koje — tamo dolje daleko u dolinama —
Volim....

Na podnožju vidljiva je već dolina sa mjestancem Žrnovicom, u daljini razabire se i Split sa Marjanom. Put nas vodi dalje kroz dva sela. Drugo od njih Kućine, nešto je veće i sa lijepom crkvicom, koja imade nad glavnim vratima simboličan natpis: »Kuća moja od molitve moje«. Odavde se spuštamo još jedan i po sata ispod Miličevićeve Pećine do mjesta Mravinci, koje leži južno ispod Klisa, a povezano je auto cestom sa Solinom. Kako je »fešta«, to je sva mladež na promenadi. Stasite djevojke šeću zasebno, a kršni momci pjevaju opet odijeljeno. Začudili su me ugodni glasovi tih momaka, a još više me je zapanjio sutradan na Marijanu skladan kvartet malih bosonogih derančića, koji su svojim umiljatim baršunastim glasićima složno pjevali jednu dalmatinsku pučku popjevku.

Svijet nas svuda radoznalo promatra, a jedna žena spazivši naše gojzerice primjeće: »ove imaju teže postole nego što su same«. Napuštajući Mravince evo nas već na cesti za Solin, kuda smo stigli oko 7 sati na večer. Ukrasmo se u autobus upravo u času kad se je spustila kiša, da nakon 10 minuta izademo na Splitskoj rivi, koja je bila u bajnoj rasvjeti i prepuna svijeta. I kad sam promatrajući vrevu i žamor, taj bezbrižan smijeh i radost, bila mi je razumljiva nostalgija Tijardovićeve male Floramy, da vidi svoj Split.

Drugi dan Uskrsa bio je pun sunca i topline. Razgledali smo grad i bližu okolicu, a na večer, ispraćeni dragim nam splitskim planinarima, srdačno smo se oprostili sa Splitom i morem, te vratili kući natovareni kitama cvijeća i bocama prošeka, a obogaćeni novim snažnim impresijama, koje priroda pruža onima, koji ju traže i sa osjećajem dublje u nju zađu.

Zenka Banovec

Bilješke jedne planinarke-početnice

Voda puta... Znate li vi šta je to — vođa puta? To vam je čovjek, koji ustaje iz kreveta 10 minuta prije polaska vlaka, bez glave juri na kolodvor, trči simo i tamo po hallu, tražeći svoju grupu — a kad je nađe, onda nikako ne može da je prebroji. Naime, broj ljudi mu se nikako ne slaže sa popisom. Naravno, to i nije njegova krivnja, krivi su braća planinari sami. Jer mjesto da stoje po redu i nepomično, oni se stalno miču. Naravno da ih je tako zbrojiti nemoguće, ma da ih je samo četiri ili pet. I dok se jedni vođa muči s tim zbrajanjem — vlak fučka. Voda još neko vrijeme trči po hallu, a onda, sa kartama kupljenima na brzu ruku izleti na peron i uleti u krivi vlak... Vlak kreće, iz njega ispada vođa i zdvojno trči za peronom. Dok on trči, grupa je već našla svoj vlak i krenula. Sad vođa trči za

Voda trči za vlakom

vlakom i uz pomoć konduktora i prestrašene publike uvlači se nekako u zadnji vagon. U vagonu je veselo. Pjesma, harmonika i salama... Jedinji vođa puta sjedi mračan i zabrinut. Začepi si oba uha i broji. Broji novce, broji karte, broji grupu. Ne slaže mu se... Ni novac sa kartama, ni karte sa grupom, ni grupa sa novcem — ništa se ne slaže. Jeste li kad vidjeli vođu puta, kojemu se nešto slaže? Niste!

Deset stanica prije cilja on pokušava izaći iz vlaka sa svojom grupom, ali biva u tom spriječen od drugih. Kada pak dode njihova stanica, onda on misli da to nije ta, i tek kada vlak krene, on se sjeti da je to ipak ta. Naprtnjače tada lete kroz prozore, a grupa se kao grašak sipa iz jurećeg vlaka. Voda se puta hvata za glavu i tragično se pita: zašto su tu, kad za taj put uopće nisu trebali putovati u tom pravcu. Ali pregledavši horizont, nađe nekakvo brdo i utješi se. Sad, ukoliko nitko od grupe ne poznaje taj kraj, grupa po intuiciji ide u nekom pravcu, a vođa je slijedi... Kad se vraćaju, vođa puta, iako mu još ništa ne »štima«, ipak osjeća kao da mu je pao teret sa leđa. Oživi i traži vagonom lijepе planinarke. Konačno, grupa se već brine, da ga ne ostave u vlaku na kraju puta.

*

Ono, što je u Sloveniji najmarkantnije — to su — krave. Jest, krave. Obične krave — ali ipak su neobične; jer te krave neprestano plešu. I to ne po koja pojedina krava — nego sve redom. Naprave nekoliko koraka, zaustave se, oplešeš

jedan balet, onda idu plesnim korakom dalje, opet se zastave, opet plešu i tako dalje. A kako plešu — to vi morate znati, ako ste vidjeli u kinu kako skaču divje krave kad ih uzjaši kowboy. Iste su kretnje kod plesa slovenačkih krava. To je strašno i mislim da je i opasno. Još je gore od naših zagrebačkih biciklista.

Zamislite, kako mi je bilo kad sam dospjela u cijelo stado krava, koje su plesale. Idem jednom cestom, idem mirno, znam — nitko iza mene ne trubi. Odjednom — lijevo od mene pleše krava. Okrenem se na desno — desno pleše jedna druga. Ja — natrag, a otraga ih je cijelo stado — i najedamput se nađem među njima. Moja prisutnost ih je iznenadila, i kao da je potencirala njihove plesne sposobnosti. Znatižljivo i zanosno, sa dignutim repovima, skakutale su oko mene, napra-

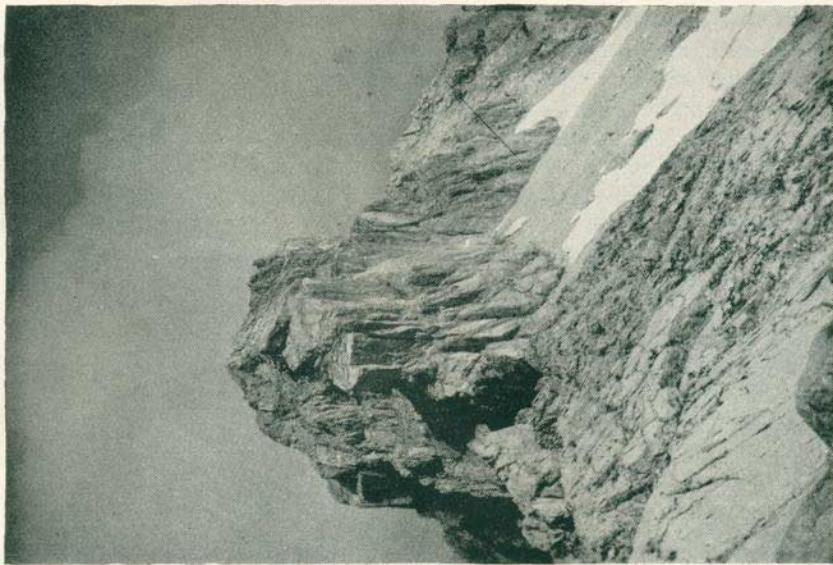

Obični putnik i planinari

vivši od mene kao neku vrst središta njihovog baleta, i ne dajući mi mogućnosti da se proguram do ruba ceste. Na moj očajan vapaj doviknuo mi je pastir da se ne uzrujavam i da budem mirna. Lako mu je biti miran, kad je otraga! A da se očuvam rogova milih krava, morala sam i ja — vjerujte — početi plesati. I tako smo išle kroz cijelo mjesto — plesnim korakom. U sredini sam plesala ja, a oko mene su plesale krave. Kad smo stigle do nekog zdenca na drugom kraju sela, krave su zaboravile na mene, i, poredavši se oko vode, dale mi mogućnost da se povučem iz njihovog društva.

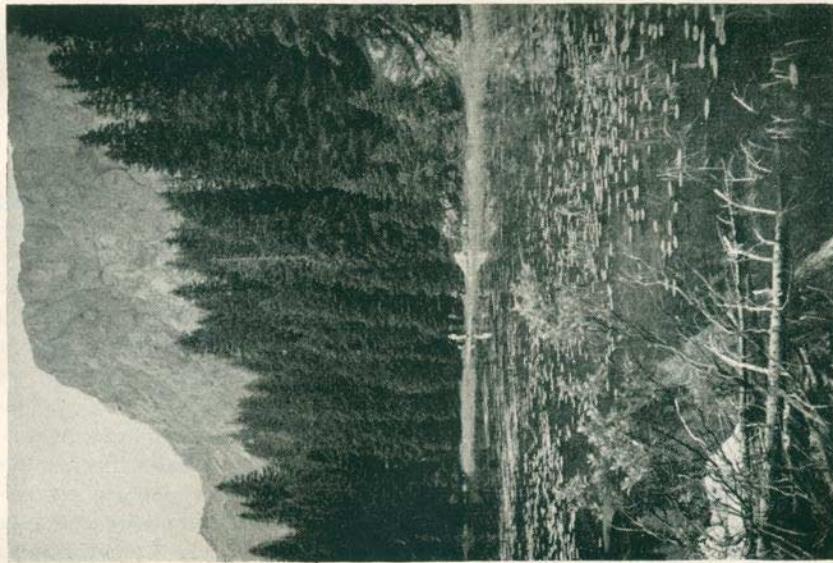
Pitala sam jednu Slovenku, zašto su njihove krave toliko bijesne? »Naše krave — bijesne? Nikako, — ponosno mi je odgovorila ta dobra žena —, one nisu bijesne. Naše su krave — vesele!«

*

BEZIMENI VRH NA DURMITORU

Foto: Dr. I. Rubić

ZMIJSKO JEZERO NA DURMITORU

U vlaku se putnici dijele u dvije grupe i to: u planinare, koji se opet dijele na planinare i planinare-skijaše, i u raznu »bagažu«, to jest u obične putnike. Između te dvije grupe postoji instinktivna, neizlječiva i vječna mržnja. Sam izgled radosnih i glasnih planinara, koji na juriš osvajaju vlak i gaze nogama klupe, — sam taj izgled kvari živce običnom putniku, truje mu krv njegovu. Što se tiče planinara — taj niti ne osjeća osobito jakih čustava prema svom neprijatelju — on ga samo prezirno ignorira, prevrče njegove kufere, da bi napravio mjesta za svoje ruksake, gazi mu gojzericama kapute i, kad god stigne, udara ga skijama po glavi. On se svađa glasno i veselo, pravi neukusne šale na račun običnog putnika, a ovaj zadnji, blijed i bijesan, — bojažljivo laje iza kondukterskih leđa i izbacuje iz očiju varnice mržnje na planinara. On, taj jedan obični putnik, osjeća prednost protivnika te se uvijek prvi povlači s bojnog polja. Ako je pak taj putnik ženskog roda, to se stvar okrene drugačije. Ovdje planinar prvi kapitulira, jer što se tiče jakosti i ustrajnosti u vikanju — to svaka može i deset planinara da nadmaši.

Spavanje u hladnoj sobi

Zimi se planinarji dijele na običnog planinara i planinara-skijaša. Planinarskijaš ponaša se prema običnom planinaru kao stariji brat prema mlađem. On ga nudi salamom, pokroviteljski mu pokazuje svoje skije, i u sav glas mu više svoje nevjerljatne doživljaje na snijegu. Obični planinar pažljivo sluša i pomaže skijašu vaditi skije iz vagona. Kasnije, kad nestaje snijega — nestaje i razlike između njih. Onda skijaš pada do ranga običnog planinara, dok obični planinar postaje ravnopravan brat bivšem skijašu. Onda jednako viču i pričaju, ravnopravno se nude salamom i ravnopravno truju život običnim putnicima.

* * *

Prvput zimi u Sloveniji... Nigdje sobe... Ima jedna, ali je ništa neće, jer nema peći. Gazdarica je uopće ni ne nudi. Rekla nam je da soba nema i htjela je zalupiti vratima. Međutim, mi smo je porinuli na stranu i išli smo pretraživati stan. I tako smo pronašli tu sobu. Ali moji drugovi, uvjerivši se da peći nema, išli su tražiti dalje, a ja sam odlučno rekla da mi to ne smeta, da i kod kuće spavam u hladnoj sobi i da ostajem tu. Gazdarica me je nekako čudno pogledala, onda je otišla u kuhinju, gdje se je dugo i tiko razgovarala s ukućanima. Zatim su došli

ukućani te su me dugo i znatižljivo gledali. Gazdarica je obukla topli ogrtić kada je došla spremiti moju sobu. Ogroman starinski krevet izgleda da se nikad nije ni upotrebljavao, tako je škripao. Od zime je svaki čas pucao pod, vrata, ormar. Iz ustiju gazdarice kao i iz mojih izlazio je bijeli oblak pare. Da se ne smrznam, ja sam se češljala trčeći oko stola. Ruke su mi od zime pocrvenile. Umila sam se u ledenoj vodi, naivno sam se svukla i cvokočući zubima popela sam se na visoki, stogodišnji krevet. — Ugrijat ću se, mislim. Međutim, umjesto da se ugrijem, ja sam se tek počela smrzavati. Po malo sam se oko ponoći našla u punoj skijaškoj opremi — sa svim rezervnim puloverima i majicama. Ali ni to mi nije pomoglo: sat kasnije morala sam zvati gazdaricu. Ona kao da je očekivala moj zov te je osvanula kod mene s vrućim ciglama. Dvije vruće cigle i velika bijela debela mačka našle su se kod mene u krevetu. Pred jutro sam se toliko ugrijala da bih mogla zaspasti. Jest, mogla bih, ali nisam. Jer je onda mačka, koja me je tako lijepo grijala — izjavila želju da se igra. Šta da radim? Da je, tako toplu, potjeram, pa da se opet smrzavam? Bog sačuvaj! Igrale smo se, a kasno ujutro smo zaspale. Spavale smo do u podne. U podne sam osvanula u susjednoj gostionici, gdje su ručali moji suputnici, i to nakon dobre skijaške ture. »Evo je, evo je, nevjernice! — čuli su se uzvici, — neće s nama! sama negdje luta! Otkud sad?« »Iz kreveta« — slijedio je moj mračan odgovor.

lju

Njihov izlet

(Priča iz prošlosti dvoje planinara)

Dragica i Dragec bili su namješteni u istom uredu. Tamo su zajedno radili u istoj sobi, hodali su jedno kraj drugoga u ured i iz ureda te putem razgovarali o posve običnim stvarima i dnevnim događajima. Inače se činilo, da se nisu mnogo zanimali i brinuli jedno za drugo. Prema tome nisu bili ni zaljubljeni. Barem to se nije moglo zaključiti po njihovu držanju. Ipak se uza sve to nije smjelo ustvrditi, da su njih dvoje bili posve ravnodušni jedno prema drugom. Oni su zaista nešto osjećali, ali samo kako da to jedno drugom i priznaju? Izjaviti ljubav u uredu, to je teško, a inače se nisu sastajali. Osim toga oni su s vremenom postali tako dobri drugovi, da bi to sada bilo i nezgodno učiniti.

Kada se približio Uskrs, pa su se za nekoliko dana trebali riješiti ureda, Dragec je na rastanku zapitao:

- A što ćete raditi preko praznika, Dragice?
- Otputovat ću. A vi?
- I ja ću otputovati.
- Onda vam želim dobru zabavu i sretne blagdane!
- Hvala i vama sretan Uskrs i dobru zábabu!
- Stisnuli su jedno drugom ruku i rastali se.

Lijepo je imati prijatelja. Tko ga nema, taj je zaista jadan. Zašto? Zato što dobar prijatelj može učiniti i najveću uslugu. Tako, na primjer, ako imaš prijatelja, koji preko uskrsnih praznika nekamo putuje, ako već ne nikuda dalje, a ono barem na Sljeme, pa ako si tì u takvim prilikama, da se ne možeš maknuti nikuda od kuće, a ti onda lijepo zamoliš toga prijatelja:

- Slušaj, Ivec, hoćeš li mi učiniti jednu uslugu?
- Vrlo rado, Dragec, prijatelji smo.
- Ti znaš da ja radim u uredu s nekom Dragicom.
- Znam, već si mi nekoliko puta priopovijedao o njoj.

— Ja bih joj se rado javio sa Sljemenu.

— Ništa lakše od toga. Zaputi se onamo!

— Eh, znaš, to je skopčano sa finansijskim poteškoćama. Ali zato si ti planinar, pa ćeš sigurno i o Uskrusu poći onamo. Stoga bi bilo zgodno, kada bi ti tamo u poštansku škrinjicu ubacio ovu razglednicu. Znaš, ta bi si koza mnogo utvarala, kada bi doznala, da ja preko Uskrusa nisam nigdje bio. A sada, kada dozna da sam bio na Sljemenu, pući će od jeda. Zato mi, molim te, učini tu dobrotu.

— Hoću, kako ne bih, Dragec, vrlo rado. Ali zar ti je ona sad najednom postala odvratna? Koliko se sjećam, ti si se o njoj izražavao veoma povoljno.

— Pa baš ne bih mogao reći da je mrzim, ali nije mi ni mnogo draga.

Na treći dan Uskrusa dobio je Dragec poštom razglednicu. Što mislite: od koga i odakle? Od Dragice, sa Sljemena. Ona mu je pisala:

»Ovdje je prekrasno. Ima mnogo sunca i zelenila. Steta što i vi niste ovdje, da to uživate. Srdačan pozdrav — Dragica.«

Kada je Dragec pročitao razglednicu, najprije je problijedio kao krpa, a onda je zadrhtao i ispustio razglednicu iz ruke. Dakle, skuhao si je lijepu kašu! Ako i ona bude primila njegovu kartu sa Sljemena, doznaće da je lagao, jer ako su oboje bili tamo, svakako su se morali vidjeti. Tada je podigao kartu, iskidao je na komadiće i stavio ih u jednu knjigu.

Dragec se duboko zamislio. Što će sutra reći Dragici, kada ga bude porugljivo zapitala, kako se proveo na Sljemenu. Ah, šta, kazat će joj, da se on samo šalio. Možda će mu i vjerovati. Ali što će biti onda, ako mu ona ne povjeruje?

Idućega dana zapitao je u uredu smiono Dragicu:

— Jeste li primili moju kartu sa Sljemena?

— Jesam, hvala — odgovorila je ona.

Dragec se stresao, jer je njezin glas bio tako čudan. Je li ona štogod naslućivala? Ili se je možda ona stidjela mjesto njega?

— I ja sam primio vašu kartu — rekao je on.

— Šta?

— Zašto?

— Zato što je to bila samo šala — rekla je ona. Ja sam se s vama htjela samo našaliti. Uostalom, što da vam dalje govorim, kada i onako već sve znate. Sada me je tako stid... Vi ste sigurno bili tamo, pa da sam i ja bila, sigurno biste me vidjeli.

— Štaaa? Zar vi niste bili na Sljemenu?

Dragica je drhtala glasom:

— Ne. Tamo je bila jedna moja prijateljica, pa sam joj dala razglednicu, da je pošalje odande.

Dragec nije znao, što da joj na to kaže. Budući da nije nalazio drugog izlaza, prišao joj je i poljubio je.

— To je za kaznu što si me prevarila — rekao joj je zatim.

— Ali ja sam samo htjela...

— Za dva mjeseca su Duhovi. Tada ćemo opet biti ova, tri dana slobodni. Onda ćemo poći zajedno na Sljeme i tamo ćemo se zaručiti. Ja bih i onako već jedamput htio poći onamo!

— Štaaa? Zar ti još nisi bio onđe?

— Nisam, nikada — rekao je Dragec.

— A ona uskrsna karta?

— Hahaha! Ja sam bio kod kuće kao i ti! I ja sam tebi slagao! Zato ću se tobom oženiti, pa ćemo onda zajedno planinariti. Tada nam više ne će trebati smicalice s razglednicama kao ovaj puta.

Joza Živković

Uskrs na Triglavu

Na Kredarici sam boravio već 8 dana, odakle sam pravio dnevno male izlete na obližnje vrhove, tako da mi je ostao na koncu samo uspon na Triglav, na kojeg sam se odlučio uspeti na Uskrsni ponedjeljak.

Na Uskrsni ponedjeljak ustao sam rano u jutro, u 5 sati, i pogledao kakovo je vrijeme. Nažalost bila je gusta magla. Zato sam morao pričekati do 8 sati, da se malo magla razvuče. Zaista u 8 i 30 bio sam spreman sa Kredarice za uspon na Triglav preko Aleksandrove kuće. Pred samim odlaskom pridruži mi se neki mladi gospodin, te smo obojica krenuli na put, spustivši se prema Aleksandrovoj kući. Snijeg je već prilično popustio, pa smo se morali jako žuriti, da pređemo što prije preko opasnih prehoda. Kada dospjesmo do Aleksandrove kuće, snijeg na plazu je bio jako mekan. Kada smo stigli na prvi greben, bilo nam je odmah lakše, pošto smo došli na kopno. Tu smo odmah naišli na ljetne markacije, tako, da smo došli u 10 i 30 na Mali Triglav. Načinili smo mali odmor, otprilike od 5 minuta, razgledali smo okolicu i točno pregledali naš put, koji nas je još čekao do našeg cilja.

Izdaleka se je vidjelo, da neće biti moguće gaziti preko oštih zasmeđenih grebena, koji su se uvijek rušili od toploga sunca, tako da se u sunčanu stranu nismo smjeli mnogo pouzdati, pa smo grebene uvijek prelazili sa sjeverne strane, t. j. po tvrdom smrznutom snijegu. Kada smo stupili na greben na najopasnijim mjestima, potražisimo žicu, koja osigurava na grebenu. Našli smo je. Bilo nam je odmah lakše, jer smo imali mnogo sigurniji korak u nozi i primak u ruci. Došla su i mjesta, gdje su bile snježne strehe iznad čelične žice, koja je bila po više metara ispod snijega. Došlo je još nekoliko prilično opasnih mjesta, gdje smo se morali vući potrbuške naprijed. Tako smo konačno u 11 sati došli na vrh samog Triglava.

Aljažev Stolp je bio sasvim pod snijegom, samo špica i sunčana strana krova se vidjela ispod snijega. Tako stupih na vrh Stolpa. Imali smo divan razgled, pa je moj suputnik napravio još nekoliko fotosnimaka, a onda smo se vratili istim putem natrag, tako da smo stigli na Kredaricu u 14 i 30 sati.

Tako je završio moj Uskrs na Triglavu, a ujedno i moj dopust.

Franjo Hladnik

GODIŠNJA SKUPŠTINA HPD-a U ZAGREBU

O toku 65. redovite glavne godišnje skupštine Hrvatskog planinarskog društva donosimo zapisnik u cijelosti.

ZAPISNIK

65. redovite glavne godišnje skupštine HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA, održane dne 31. svibnja 1939. u dvorani društva »Merkur« u Zagrebu, Perkovčeva ulica 1, I. kat.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izbor 2 ovjerovitelja punomoći, 2 skrutatora i 2 ovjerovitelja zapisnika.
3. Izvještaj tajnika.
4. Izvještaj blagajnika.
5. Izvještaj nadzornog odbora.
6. Podjeljenje razrješnice središnjem upravnom odboru i nadzornom odboru.
7. Izbor članova središnjeg upravnog odbora (nadopuna po §-u 7. pravila) i nadzornog odbora.
8. Prijedlozi središnjeg upravnog odbora, podružnica i članova.
9. Odobrenje godišnjeg proračuna.
10. Eventualije.

Na skupštini je prisutno 90 članova središnjice i 16 članova podružnica.

Izašlanici, iskazani punomoćima, zastupaju 31 podružnicu i to:

1. »Bilogora«, Bjelovar: Dr Ante Cividini,
2. »Spivnik«, Blato: Dr Ante Cividini,
3. »Škamnica«, Brinje: Dr Ante Cividini,
4. »Stožer«, Bugojno: Dr Fran Kušan,
5. »Rudnik«, Čabar: Dr Ante Cividini,
6. »Železna Gora«, Čakovec: Alfons Heinz,
7. »Vrani Kamen«, Daruvar: Stanko Horvat,
8. »Risnjak«, Delnice: Dr Ante Cividini,
9. »Orjen«, Dubrovnik: Dr Ante Cividini,
10. »Petrova Gora«, Glina: Alfons Heinz,
11. »Visočica«, Gospić: Dr Ante Cividini,
12. »Ivančica«, Ivanec: Dr Ante Cividini,
13. »Bilo«, Koprivnica: Stanko Šafar,
14. »Strahinjščica«, Krapina: Dr Ante Cividini,
15. »Bitovnja«, Kreševje: Dr Augustin Tvrtković,
16. »Kalnik«, Križevci: Josip Heršak, Zvonko Šomek, Dr Ivo Pomper i Vilko Rotter,
17. »Biokovo«, Makarska: Alfons Heinz,
18. »Petrov Vrh«, Našice: Alfons Heinz,
19. »Klek«, Ogulin: Dr Ante Cividini,
20. »Jankovac«, Osijek: Vladimir Domin,
21. »Psunj«, Pakrac: Dr Ante Cividini,
22. »Zrin«, Petrinja: Tomislav Mrnjavčić,
23. »Japetić«, Samobor: Dr Milutin Jurčić,
24. »Bjelašnica«, Sarajevo: Dr Fran Kušan,
25. »Senjsko Bilo«, Senj: Alfons Heinz,
26. »Gvozd«, Sisak: Viktor Borovečki,

27. »Mosor«, Split: Dr Fran Kušan,
28. »Paklenica«, Starigrad: Dr Fran Kušan,
29. »Velebit«, Sušak: Dr Ante Cividini,
30. »Papuk«, Virovitica: Božidar Plevnik,
31. »OŠtrc«, Zlatar: Alfons Heinz.

Predsjednik Dr Ante Cividini otvara skupštinu u osam sati i 35 časaka na večer, nakon što je ustanovio, da je prisutan dovoljan broj članova.

1. Pozdrav predsjednika

Predsjednik Dr Ante Cividini pozdravlja sve prisutne, a naročito izaslanike podružnica i izvješće, da izaslanici podružnica Karlovac i Duga Resa nisu mogli doći na skupštinu radi poplave. Pozdravlja izaslanika redarstva g. privrata Bujšića i prisutne izvjestitelje »Hrvatskog Dnevnika« i »Zagrebačkog Lista«.

Predlaže, da se sa skupštine pošalje brzjavni pozdrav vodi hrvatskoga naroda g. Dru Vladku Maćku.

Skupština ovaj prijedlog prihvata jednoglasno pljeskanjem i povicima »Živio Dr Maćek«.

Predsjednik Dr Ante Cividini nastavlja svoj govor i ističe, kako je prigodom izbora za predsjednika 1933. obećao, da će raditi za društvo, a kada više neće moći vršiti dužnosti predsjednika, da će predati mjesto drugome. Taj je čas sada nastupio, ali time se on ne opršta od društva, već će i nadalje raditi za društvo i biti u vezi s društvom. Zahvaljuje svim članovima Matice i podružnica, koji su suradivali u radu za napredak društva.

Govor predsjednika popratila je skupština srdačnim pljeskanjem i povicima »Živio«.

2. Izbor 2 ovjerovitelja punomoći, 2 skrutatora i 2 ovjerovitelja zapisnika

Predsjednik predlaže za ovjerovitelje punomoći i ujedno za skrutatore prisutne članove Rudolfa Štefana i Dra Josipa Tučkorića, a za ovjerovitelje zapisnika prisutne članove Dra Tugomira Sprem-Gutschy i Dra Dragana Vukovića.

Skupština ovaj prijedlog jednoglasno prima.

Predsjednik imenuje zapisničarom zamjenika tajnika Josipa Levaka.

Ovjerovitelji punomoći preuzimaju sve podnesene punomoći, dok zapisničar zauzimlje svoje mjesto.

3. Izvještaj tajnika

Budući da je izvještaj štampan i prije skupštine razaslan podružnicama, dok su ga članovi Matice mogli nabaviti u društvenoj poslovnici, to skupština na prijedlog predsjednika Dra Cividinija jednoglasno zaključuje, da se izvještaj ne čita.

Predsjednik Dr Ante Cividini čita imena članova, koji su umrli u prošloj godini. Skupština odaje preminulim članovima počast ustajanjem i poklicima »Slava im«.

Na upit predsjednika prima glavna skupština tajnički izvještaj bez diskusije.

4. Izvještaj blagajnika

Budući da je i blagajnički izvještaj (zajedno s računom bilance na dan 31. prosinca 1938., računom prihoda i rashoda na dan 31. prosinca 1938. i računom prihoda i rashoda gospodarstva Tomislavova doma na dan 31. prosinca 1938.) štampan i svim prisutnim članovima poznat, to skupština jednoglasno zaključuje, da se izvještaj ne čita.

Na upit predsjednika prima glavna skupština blagajnički izvještaj bez diskusije.

5. Izvještaj nadzornog odbora

U ime nadzornog odbora izvješćeće pročelnik Milan Radec, da je nadzorni odbor pregledao poslovanje društvene uprave u minuloj godini, ispitao zaključne račune, sravnio ih s glavnim i pomoćnim knjigama i da je sve u redu pronađeno.

Predlaže u ime nadzornog odbora, da se središnjem upravnom i nadzornom odboru podijeli razrješnica.

Skupština prima izvještaj nadzornog odbora bez diskusije.

6. Podjeljenje razrješnice središnjem upravnom i nadzornom odboru

Na temelju podnesenih izvještaja podijeljuje glavna skupština razrješnicu središnjem upravnom odboru i nadzornom odboru za rad u poslovnoj god. 1938./39. Taj je zaključak skupštine donesen jednoglasno per acclamationem.

7. Izbor članova središnjeg upravnog odbora (nadopuna po §-u 7. pravila) i nadzornog odbora

Predsjednik Dr Ante Cividini čita slijedeći prijedlog središnjeg upravnog odbora:

Slavna glavna skupštino!

Prema §-u 7. društvenih pravila istekao je mandat članovima središnjeg upravnog odbora:

predsjedniku Dru Anti Cividiniju te odbornicima: Antunu Gladu, Josipu Grubanoviću, Slavku Hitzthaleru, Stanku Horvatu, Josipu Plačeku, ing. Luji Šenderići, Dru Franu Šuklje, Vladimиру Veileru i Milivoju Würthu, a po §-u 6. društvenih pravila istekao je mandat svim članovima nadzornog odbora.

Središnji upravni odbor predlaže, da 65. redovita glavna godišnja skupština izabere

za predsjednika Dra Josipa Torbara,

za odbornike Dra ing. Milana Anića, ing. Zvonka Crnokraka, Antuna Glada, Stanka Horvata, Dra Natka Katičića, Josipa Plačeka, Dra Frana Šuklje, Vladimira Veilera i Borisu Vrtara,

a za članove nadzornog odbora Mladenę Maričića, kap. Djuru Pany i Julija Strepackog.

Glavna skupština prima jednoglasno per acclamationem prijedlog središnjeg upravnog odbora, pa su prema tome izabrani:

predsjednik: Dr. Josip Torbar,

odbornici: Dr. ing. Milan Anić, ing. Zvonko Crnokrak, Antun Glad, Stanko Horvat, Dr Natko Katičić, Josip Plaček, Dr Fran Šuklje, Vladimir Veiler i Boris Vrtar,

članovi nadzornog odbora: Mladen Maričić, kap. Djuro Pany i Julije Strepacki.

Dr Ante Cividini moli novo izabranog predsjednika, da zauzme predsjedničko mjesto.

Dr Ante Cividini napušta predsjedničko mjesto, koje zauzima Dr Josip Torbar.

Predsjednik Dr Josip Torbar pozdravlja sve prisutne, zahvaljuje na povjerenju i govorci o budućem radu, napose o potrebama Sljemena, o prikupljanju članova i preplatnika na »Hrvatski planinar«. Moli sve članove, da pomognu odboru u tome radu a tada uspjesi neće izostati.

Prije prelaza na slijedeću točku dnevnog reda izvješćuju ovjerovitelji punomoći Rudolf Štefan i Dr Josip Tučkorić, da su sve podnesene punomoći našli u redu pa skupština ovjeravljuje sve predložene punomoći. Prema tome zastupana je na skupštini 31 podružnica s 2636 članova i 250 glasova.

8. Prijedlozi središnjeg ugravnog odbora, podružnica i članova

A) Prijedlog o određenju članarine.

Odbornik Alfons Heinz čita slijedeći prijedlog središnjeg upravnog odbora:
Slavna glavna skupštino!

Središnji upravni odbor predlaže, da 65. redovita glavna godišnja skupština Hrvatskog planinarskog društva u Zagrebu doneše slijedeći zaključak:

Članarina redovitih članova ustanavljuje se za 1940. godinu s dinara 25.— godišnje.

Đaci i naučnici plaćaju polovicu.

Doprinos za uzdržavanje kuća i skloništa ustanavljuje se za 1940. godinu za redovite članove središnjice i za članove utemeljitelje s dinara 15.— godišnje, a za članove podružnica te za đake i naučnike s dinara 5.— godišnje.

Glavna skupština prima ovaj prijedlog jednoglasno.

B) Izbor izaslanika za savezni kongres

Odbornik Alfons Heinz čita slijedeći prijedlog središnjeg upravnog odbora:
Slavna glavna skupštino!

Središnji upravni odbor predlaže, da 65. redovita glavna godišnja skupština Hrvatskog planinarskog društva izabere za kongres Saveza planinarskih društava kao izaslanike Dra Natka Katičića i Alfonsa Heinza, te kao zamjenike izaslanika Dra Frana Kušana i Josipa Plačeka.

Glavna skupština prima ovaj prijedlog jednoglasno.

C) Imenovanje začasnih članova

Odbornik Alfons Heinz čita slijedeći prijedlog središnjeg upravnog odbora:
Slavna glavna skupštino!

Središnji upravni odbor predlaže, da 65. redovita glavna godišnja skupština Hrvatskog društva doneše slijedeći zaključak:

Radi zasluga za Hrvatsko planinarsko društvo i za hrvatsko planinarstvo imenuje se DR ANTE CIVIDINI začasnim članom Hrvatskog planinarskog društva.

Glavna skupština prima ovaj prijedlog jednoglasno i dugotrajnim pljeskanjem i odobravanjem.

Odbornik Alfons Heinz izvješćuje u ime središnjeg upravnog odbora, da je središnji upravni odbor primio od podružnica Dubrovnik i Slavonski Brod prijedloge za imenovanje začasnih članova, ali je središnji upravni odbor na sjednici, kojoj su prisustvovali i izaslanici podružnica, koje su zastupane na današnjoj skupštini, zaključio, da se ti prijedlozi odgode do slijedeće redovite glavne godišnje skupštine i da se danas izabere začasnim članom samo Dr Ante Cividini.

Skupština jednoglasno prima prijelnog središnjeg upravnog odbora.

9. Odobrenje godišnjeg proračuna

Prijedlog proračuna za 1939. godinu objavljen je zajedno s izvještajima i prema tome je poznat svim prisutnim članovima i izaslanicima. Glavna skupština odobrava bez raspravljanja predloženi proračun za 1939. godinu.

10. Eventualija

A) Izaslanik podružnice Sisak, Viktor Borovečki, moli središnji upravni odbor, da poradi na tome, da se učenicima srednjih škola dozvoći upisivanje u planinarska društva.

B) Odbornik Alfons Heinz izvješćuje, da izaslanici podružnice Karlovac nisu mogli doći na skupštinu, ali mole, da 65. redovita glavna godišnja skupština donese slijedeći zaključak:

65. redovita glavna godišnja skupština Hrvatskog planinarskog društva povjeraava središnjem upravnom odboru, da kod nadležnih oblasti energično pokrene pitanje dodjeljenja zemljišta za gradnju doma Hrvatskog planinarskog društva na Plitvičkim jezerima.

Glavna skupština jednoglasno prima ovaj prijedlog.

Nakon toga ne javlja se nitko za riječ.

Predsjednik Dr Josip Torbar pozivlje prisutne, da odpjevaju hrvatsku narodnu himnu »Lijepa naša.«

Svi prisutni ustaju i pjevaju hrvatsku narodnu himnu.

Nakon odpjevane himne zaključuje predsjednik Dr. Josip Torbar skupštinu u devet sati i 35 časaka.

Predsjednik:

Ovjerovitelji zapisnika:

Zapisničar:

Dr Josip Torbar v. r.

Dr Tugomir Šprem-Gutschy v. r.

Josip Levak v. r.

Dr Dragan Vuković v. r.

NOTICIJE

Da je učenici podružnice Sisak, učenici srednjih škola dozvoljeno upisivanje u planinarska društva, moguće je, da se učenici podružnice Sisak, učenici srednjih škola dozvoljeno upisuju u planinarska društva, te da se učenici podružnice Sisak, učenici srednjih škola dozvoljeno upisuju u planinarska društva.

Poručujemo učenicima, da je učenici podružnice Sisak, učenici srednjih škola dozvoljeno upisivanje u planinarska društva, te da se učenici podružnice Sisak, učenici srednjih škola dozvoljeno upisuju u planinarska društva.

U svakoj planinarskoj organizaciji, učenici srednjih škola dozvoljeno je učenici u planinarske organizacije.

Na izvješću raspoređujući način, u danu 1975. godine, predsjednik središnjeg upravnog odbora podružnice Sisak, učenici srednjih škola dozvoljeno je učenici u planinarske organizacije, u svakoj planinarskoj organizaciji, učenici srednjih škola dozvoljeno je učenici u planinarske organizacije.

IZVJEŠTAJI

za 65. glavnu godišnju skupštinu »Hrvatskog planinarskog društva« u Zagrebu, koja se je održala u srijedu dne 31. svibnja 1939. god. u dvorani »Merkur«, Zagreb, Perkovčeva ul. br. 1, I. kat, u 8 sati na večer.

I. IZVJEŠTAJ TAJNIKA

Slavna glavna skupština!

Iz godine u godinu rad se društva povećava, a dokaz je tome da gradimo kuće i domove na raznim krajevima, i da broj objekata raste. Time usporedo raste i broj članova, pa sa hvalom moramo istaći one, koji su sa svojim naprednim radom odgojili i odgajaju planinarski naraštaj. Tome nasuprot, nešto je opao broj posjetilaca naših kuća. To ne smije biti mjerilo našem napredku, jer sve ovisi o vremenu i raspoloženju. Sa veseljem bilježimo, da neke kuće, naročito velebitske, pojačavaju broj posjetilaca i da se održavaju bez pripomoći društva. Zato će ove godine u prilogu Hrvatskog planinara izaći opis markiranih puteva Velebita, te će biti sastavni dio Poljakovog »Vodiča«.

Uspjelo je usprkos teškim obaveza popraviti mnoge kuće, nadopuniti nutarnji uredaj, pa sa puno nade gledamo u postepeni razvitak našeg društva, čija imovina danomice raste i predstavlja danas zamjernu visinu.

Sa tim radom nastavljamo i u ovoj godini i zato će naš idući izvještaj donijeti novog uspjeha u bilo kojem pravcu našega rada, jer svugdje bilježimo manje ili više uspjeha.

U samom društvu nije bilo nikakvih načelnih ni osobnih trzavica, sve se odvija u skladnosti, čemu će još više doprinijeti nova pravila.

Punom vjerom i vlastitom životnom snagom kroči i naše društvo u sklopu čitavog hrvatskog narodnog pokreta prema zajedničkom cilju, prema slobodi naše lijepe i prostrane domovine Hrvatske.

A) MATICA

Upravni i nadzorni odbor

Na konstituirajućoj sjednici upravnoga odbora dne 27. svibnja 1938 godine izabran je tajnim glasanjem slijedeći upravni odbor:

Predsjednik: Dr. Ante Cividini,
I. potpredsjednik: Alfons Heinz,
II. potpredsjednik: Dr. Fran Kušan,
tajnik: Josip Plaček,
zamjenik tajnika: Josip Levak,
blagajnik: Anton Glad,
zamjenik blagajnika: Janko Korotaj.

Odbornici: Čiro Bronić, Josip Grubanović, Mirko Čubelić, Vladimir Veiler, ing. Ivan Glogolja, Dr. Branko Haramustek, Stanko Horvat, Zlatko Juretić, Slavko Hitztaler, ing. Lujo Senderdi, Dr. Fran Šuklje i ing. Milivoj Würth.

Poslovi su podijeljeni ovako: izvjestitelji za građevinarstvo: ing. Senderdić, ing. Glogolja te Stanko Horvat, pravne poslove: Heinz, izleti i markacije: Plaček, propagandu i organizaciju: Dr. Šuklje i Heinz, kulturno-prosvjetni rad: Dr. Kušan, zdravstvo: Dr. Haramustek, uredništvo glasila: Dr. Kušan, osiguranje Čubelić, čuvat karata i diapozitiva Juretić. Izvjestitelji sekcija: alpinističke: Čubelić, foto: Branić, omladinske: Plaček, skijaške sekcije: Grubanović.

Osim izvjestitelja radili su još ovi odbori: građevni, gospodarski i finansijski.

Nadzorni odbor: Milan Radecj kao pročelnik, Viktor Mlinarić i Radoslav Petri.

Tokom godine nije bilo promjena, svi odbornici zadržali su svoje odborničke dužnosti.

Održano je 34 sjednice upravnog odbora. I pododbori su držali svoje sjednice, o kojima su vođeni zapisnici.

U poslovnici obavljali su rad namještenici, a po potrebi bile su zaposlene i ispomoćne sile.

Povodom jednog spora svi su odbornici dali kolektivnu izjavu, da se odriču svake nagrade za rad u društvu, osim u slučaju, da takav honorar odbor posebno odobri.

Članstvo

Sa veseljem možemo ustanoviti, da je članstvo ponovno u porastu iako nismo dobili izvještaja od podružnica iz Klanjca, Otočca i Šibenika, usprkos brzojavnog požurivanja. Broj članova povisio se za 669 prema god. 1937.

Kod matice je učlanjeno: 1 začasni predsjednik, 42 začasna člana, 105 utemeljitelja i 4.162 redovita člana, te prema prošloj godini bilježimo porast 1 začasnog člana i 240 redovitih članova. Kod utemeljitelja je broj opao, jer smo sve doživotne članove, za koje smo mogli ustanoviti da nisu više na životu, brisali iz članstva popisa.

Kod 42 podružnice broj članova je slijedeći: 278 utemeljitelja i 3.287 redovitih članova i daka, u koji broj nisu uvršteni članovi gornjih podružnica, čiji izvještaji manjkaju, pa možemo i ovdje ustanoviti mali porast od 159 članova.

Prikupljanje članova nastavljeno je ličnim dodirom, jer nam prošlogodišnji pokušaj, da svaki član učlani bar još po dva člana, pismenim pozivom, uz priklop pristupnica, nije uspio.

Društveni rad

Sa jednakom voljom i velikim žarom razvijale su društveni rad u skromnim prostorijama mnogobrojne sekcije. Kretanje je bilo živahno i svaku večer punile su se prostorije naročito omladinom, koja je zanosno pripremala svoje izlete, a zatim iznašala njihov uspjeh te svoje zgode i nezgode.

Ponovno moramo naglasiti, da je Savezna uprava nastojala kod Ministarstva prosvjete isposlovati dozvolu upisa đacima srednjih škola u planinarska društva. Svi naporci su ostali bezuspješni, jer se ni ovaj puta nije našlo dovoljno razumijevanja.

S ostalim planinarskim društvima, začlanjenim u Savezu planinarskih društava, bili smo u dobrim vezama.

Na redovnom zasjedanju ankete o voznom redu sudjelovao je naš izaslanik g. Heinz. Naročitim prijedloga nije bilo.

Velika godišnja zabava, priređena na pokladni utorak u dvorani Hrvatskog Sokola, bila je dobro posjećena. Nekoliko obrtnika poslalo je vrijednih darova, kojima su nagrađene najljepše i najoriginalnije krabulje. Čisti prihod namijenjen je dogradnji Tomislavova doma.

PREGLED MATICE

Broj	Podružnica	Mjesto	Stanje članova u god. 1938			Ukupno
			zatašnih	utemelj.	redovitih	
1	Bilogora	Bjelovar	—	—	91	— 91
2	Spionik	Blato na Korčuli	—	—	19	— 19
3	Škamnica	Brinje	—	—	20	— 3 23
4	Stožer	Bugojno	—	—	36	— 36
5	Rudnik	Čabar	—	—	48	— 48
6	Železna Gora	Čakovec	—	3	20	— 23
7	Vrani Kamen	Daruvar	—	8	110	— 2 120
8	Risnjak	Delnice	—	—	68	— 2 70
9	Moseć	Drniš	—	—	15	— 15
10	Orjen	Dubrovnik	—	1	99	— 100
11	Vinica	Dugaresa	—	1	10	— 11
12	Viševica	Fužine	—	—	39	— 39
13	Petrova Gora	Glina	—	—	29	— 5 34
14	Visočica	Gospic	—	216	66	— 282
15	Ivančica	Ivanec	—	—	48	— 48
16	Plešivica	Jastrebarsko	—	—	50	— 3 53
17	Martinčak	Karlovac	—	3	97	— 3 103
18	Cesargrad	Klanjec	—	—	—	—
19	Bilo	Koprivnica	—	1	20	— 5 26
20	Strahinjčica	Krapina	—	6	28	— 34
21	Bitovnja	Kreševco	—	—	24	— 24
22	Kalnik	Križevci	—	—	91	— 2 93
23	Biokovo	Makarska	—	—	72	— 72
24	Petrov Vrh	Našice	—	1	16	— 17
25	Strmac	Nova Gradiška	—	—	37	— 3 40
26	Klek	Ogulin	—	—	10	— 10
27	Jankovac	Osijak	—	—	259	— 19 278
28	Mali Rajinac	Otočac	—	—	—	—
29	Psunj	Pakrac	—	—	91	— 91
30	Zrinj	Petrinja	—	—	65	— 6 71
31	Sokolovac	Požega	—	—	90	— 90
32	Bjelolasica	Ravna Gora	—	—	—	—
33	Japetić	Samobor	—	1	240	— 24 265
34	Bjelašnica	Sarajevo	—	1	237	— 238
35	Senjsko Bilo	Senj	—	4	30	— 34
36	Gvozd	Sisak	—	—	45	— 45
37	Skradski Vrh	Skrad	—	—	13	— 13
38	Diljgora	Slav. Brod	—	1	122	— 10 133
39	Mosor	Split	—	—	270	— 50 320
40	Paklenica	Starigrad	—	—	20	— 20
41	Velebit	Sušak	—	30	239	— 57 326
42	Kamenar	Šibenik	—	—	—	—
43	Ravnagora	Varaždin	—	—	133	— 133
44	Papuk	Virovitica	—	1	61	— 62
45	Oštcr	Zlatar	—	—	15	— 15
46	Matica	Zagreb	43	105	4162	— 4310
Ukupno:			43	383	7255	194 7875

Podružnice: »Jelenc«, Gerovo, »Crnopac«, Gračac, »Prenj«, Mostar, »Goršak«, Mrzla Vodica i »Svilaja«, Sinj likvidirane su 20. I. 1939.

I PODRUŽNICA ZA GOD. 1938.

Gražbeni	Sekcija						Izleti	Objekti	Puteva markirano	Priredbe						Napomena			
	Ski	Alpinist.	Foto	Kajak	Putna	Omlad.	broj	učesnika	kuce	skloništa	planina	novo	obnov.	predav.	sastanci	proslave i zabave	sjeđnice	Hrvatski Planinar	
-	-	-	-	-	-	-	5	54	-	-	-	-	-	1	1	6	6	3	
-	-	-	-	-	-	-	6	119	-	-	-	-	-	1	6	6	6	1	
-	-	-	-	-	-	-	2	18	-	-	-	-	-	1	6	6	6	1	
-	-	-	-	-	-	-	12	78	1	-	-	-	-	1	2	5	2		
-	-	-	-	-	-	-	1	42	-	-	-	-	-	1	1	6	2		
-	-	-	-	-	-	-	10	45	-	-	-	-	-	1	3	9	9		
-	-	-	-	-	-	-	33	632	1	1	1	-	-	1	2	10	6		
-	-	-	-	-	-	-	55	10	151	-	-	10	1	-	1	12	1	1	
-	-	-	-	-	-	-	-	35	306	1	1	-	1	1	48	1	5	7	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2			
-	-	-	-	-	-	-	9	6	18	-	-	1	2	-	1	9	1		
-	-	-	-	-	-	-	4	43	-	-	1	-	-	-	1	5	8		
-	-	-	-	-	-	-	10	110	1	2	-	-	-	-	-	15	11		
-	-	-	-	-	-	-	1	71	1	-	1	1	-	-	-	4	5		
-	-	-	-	-	-	-	4	3	20	-	-	3	-	1	7	15	15		
-	-	-	-	-	-	-	46	141	-	-	-	-	-	1	-	7	15		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2			
-	-	-	-	-	-	-	11	78	-	-	-	-	-	-	1	9	3		
-	-	-	-	-	-	-	9	50	-	-	1	3	-	-	1	5	7		
-	-	-	-	-	-	-	7	92	-	-	-	-	-	-	1	6	1		
-	-	-	-	-	-	-	24	438	1	-	-	-	-	1	1	6	10		
-	-	-	-	-	-	-	5	188	1	-	-	-	-	-	1	11	2		
-	-	-	-	-	-	-	3	21	-	-	-	-	-	-	-	3	5		
-	-	-	-	-	-	-	10	6	86	-	-	-	-	-	-	6	2		
-	-	-	-	-	-	-	-	24	-	-	-	-	-	-	1	2			
-	-	-	-	-	-	-	-	13	114	1	-	-	-	-	4	1	7	39	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	283	1	-	-	-	-	1	12	4	
-	-	-	-	-	-	-	-	12	403	1	-	1	2	1	5	-	7	11	
-	-	-	-	-	-	-	-	21	165	-	1	-	-	-	-	10	5	1	
-	-	-	-	-	-	-	69	-	12	147	714	1	-	1	1	52	3	12	
-	-	-	-	-	-	-	81	-	10	-	47	1476	3	-	2	16	16	5	30
-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	94	-	-	-	1	-	9	2		
-	-	-	-	-	-	-	-	8	12	107	-	1	1	-	-	10	9		
-	-	-	-	-	-	-	-	5	1	10	-	-	5	-	-	5	1		
-	-	-	-	-	-	-	-	55	-	8	51	-	1	-	1	1	6	17	
-	-	-	-	-	-	-	-	22	50	45	1609	2	4	2	2	11	12	1	14
-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	267	1	1	-	-	-	1	5	1	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	4	24	1	-	6	-	2	10	3	
-	-	-	-	-	-	-	7	26	2	200	1	-	-	8	2	3	7	2	
-	-	-	-	-	-	-	-	48	28	32	38	53	187	1357	7	3	5	5	2
-	11	372	28	58	24	60	115	793	9701	26	15	8	29	32	51	159	37	372	1077

Osn. 19. X. 1938.

nije radila

Na proslavi 75-godišnjice našeg najstarijeg Hrvatskog pjevačkog društva »Kola« pristupio je kao delegat g. Glad.

Društvo za unapređenje Plitvičkih jezera uputilo je Ministarstvu Saobraćaja predstavku, po nama potkrijepljenu, da trasu buduće Koranske pruge protegne na jezera. Radi samog pravca nije se predstavci moglo udovoljiti. Postoji zamisao vezivanja pruge jednim odvojkom.

Odsjek za šumarstvo kod Banske uprave sazvao je sastanak 4. IX. 1938. povodom molbe Guide Pongratza za parcelaciju dijela šume Mikuličke Gore. Pošto bi se na osnovu molbe trebala šuma pretvoriti u kulturu, to je po našem, kao i svim ostalim izaslanicima stvoren jednodušan zaključak, da se molba odbije.

Širi članski sastanci preko zime održani su u posebnoj sobi gostione Zebić u Vlaškoj ulici, gdje su članovi dobivali izvještaje, dok je glazbeni zbor pravio posebno raspoloženje. U svemu su održana 3 sastanka, koja su bila dobro posjećena.

Na proslavi 70-godišnjice vrlo zasluznog pionira slovenskog planinarstva, te predsjednika Slovenskog društva i Saveza planinarskih društava g. Dr. Fran Tominskog 26. XI., prisustvovao je kao izaslanik potpredsjednik g. Heinzel.

15. kolovoza prošle godine posjetila nas je skupina planinara podružnice »Aleko Konstantinov« iz Sofije pod vodstvom Dimitrije Pantalejeva. Gosti su najprije razgledali Tomislavov dom, te su nakon toga pod vodstvom naših odbornika gg. Grubanovića i Radeja prosljedili na Plitvička Jezera, sjeverni Velebit i Gorski Kotar na Risnjak. Gosti su bili veoma zadovoljni. To najbolje potvrđuje i njihova zahvala i opisi puta u njihovim časopisima.

Na poziv Društva za promet stranaca naši su delegati sudjelovali raspravi o regulaciji Sljemena, te izgradnje turističke ceste i polaganje telefonskog kabela sa omanjom centralom.

Na želju članova Društva planinara za Bosnu i Hercegovinu, da se pristupi fuziji sa našom podružnicom »Bjelašnicom« u Sarajevu, središnja uprava ovlastila je predsjednika podružnice Dr. Flegera, da je zastupa na konferenciji, sazvanoj 1. III. o. g. Do ostvarenja nije došlo, jer su neki članovi toga društva tražili policijsku zaštitu, pa je točka dnevnog reda o fuziji morala otpasti.

Na predstavku naše podružnice, a po odobrenju Saveza planinarskih društava, osnaženo je isključenje Dr. Josipa Matejića, Dr. Iva Goloba, Iva Arčanina, Bože Grkinića i Oktavijana Minija u smislu društvenih pravila. Svi su članovi naše podružnice »Velebit« na Sušaku.

Dnevnicima i ostaloj štampi, koja je uvijek najpripravnije uvrštavala besplatno sve oglase, članke, pozive i ostalo, dugujemo naročitu zahvalu.

Da bi se omogućilo promatranje u cilju triangulacije sa trigonometrijske točke Sljemena, potrebno je izvršiti na gornjem dijelu naše piramide izvjesnu preinaku. Stoga je izrađen nacrt po Vojno-geografskom institutu, te u koliko se obostrano prijedlog prihvati, izvršiti će se pod nadzorom određenih stručnjaka.

G. Šagovac, bivši izvjestitelj za markacije, dovršio je popis markiranih puteva po Velebitu, koji se sada nalazi u tisku.

Prigodom penjačkog uspona na Anić Kuk u Velikoj Paklenici, nesretno je stradao član Društva planinara »Cepin« g. Brahm, pa je na mjesto vjenca poklonjeno u fond, koji će nositi ime unesrećenog, Din 250.—

Sporovi

Parnica s Ivanom Đukićem. Godine 1934. nastao je spor između društva i tadanjeg opskrbnika starog Tomislavovog doma Ivana Đukića. U tečaju je bilo nekoliko parnica pred kotarskim sudom I., kotarskim sudom II. i Okružnim sudom u Zagrebu. Društvo je u tim pernicama zastupao bivši odbornik g. Dr. Vla-

stimir Vimpulšek, odvjetnik u Zagrebu. Sve su parnice dovršene i Đukić je sa svojim neopravdanim zahtjevima odbijen, te je osuđen na naknadu parbenih troškova društvu, ali ti su troškovi neutjerivi. Ivan Đukić imao je kod društva jamčevinu od Din 10.000.—, ali ta je jamčevina već prije upotrijebljena za pokriće potraživanja društva prema Đukiću. U tim je parnicama društva osim gotovih izdataka nastao trošak zastupanja od Din 20.000.—, koji je iznos isplaćen g. Dru. Vlastimiru Vimpulšku, odvjetniku u Zagrebu.

Parnica s Dragutinom Švabom. Na prošlogodišnjoj skupštini izvješteno je, da je obračum naše tražbine prema građevnom poduzetniku Dragutinu Švabu dovršen i da će tražbina biti utužena. Kod nadležnog suda podnesena je tužba radi dužnih nam Din. 132.152.71. Parnica je u toku.

Kulturno-prosvjetni rad

Dozvolom rektorata ustupljena je besplatno velika predavaonica Kemijskog zavoda Tehničkog fakulteta (dvorana Pučkog sveučilišta) dva puta tjedno.

Prvo predavanje održao nam je naš dobro poznati predavač Dr. Fleger iz Sarajeva, 16. XII. 1938., o temi: »Zima u hercegovačkim planinama«, dočaravši nam svu ljepotu ovoga kraja pod bijelim plaštem u slici i riječi.

Kao gost u organizaciji Njemačkog Saobraćajnog ureda predavao je gosp. Wolfgang Gorter o Hindukušu i svojim doživljajima u Tibetu.

Ministarstvo prosvjete nije prošle godine generalno oprostilo društvo od pristojbi na ulaznice, nego smo morali tražiti za svako predavanje posebno, što je mnogo utjecalo na organizaciju samih predavanja. Najviše smo to osjetili kod naših podružnica.

Nastavljamo izradom velikog reljefa Gorskog Kotara i Velebita. Sada izradujemo treću dionicu, koja će do jeseni biti gotova.

Društveno glasilo

Uredništvo je poklonilo posebnu pažnju da u društvenom glasilu »Hrvatskog planinara« prvenstveno izlaze oni članici koji prikazuju hrvatske planine i krajeve, jer stojimo na stanovištu, da je upoznavanje svoga kraja prva i glavna dužnost svakog hrvatskog planinara. Da pružimo svojim čitateljima uvid i u ljepotu i važnost stranih planina, da ih upoznamo sa važnijim događajima u planinarstvu ostalih naroda, glasnik donosi opise drugih planina, uspone, doživljaje, za čiji sadržaj pokažuju interes i neplaninarski krugovi. Ovaj bi interes za naše glasilo bio još veći, kada bi raspolagali sa većim brojem uspjelih slika domaćih i stranih planina. Možda je tome nedostatku raspoloživih slika razlog pomanjkanje novčanih sredstava i skupi materijal. Ipak bi članovi i uza sve to trebali pružiti svoju pomoć, da time podižu među članstvom interes za razvoj planinarske fotografije.

Uredništvo raspolaze se dosta širokim krugom suradnika, koji najvećim dijelom daju svoje priloge besplatno, na čemu im društvo iskazuje naročitu zahvalnost. Treba imati na umu, da današnje prilike ne pogoduju ovakome radu, pa da baš zbog toga treba za tu suradnju ovakome izraziti puno priznanje.

Osjeća se jedino slabija suradnja sa strane naših podružnica, čiji bi se rad trebao ogledati u glasilu. Ne vjerujemo da u podružnicama nema gradiva za nekoliko članaka godišnje.

Znatnijih promjena nije bilo tokom čitave godine te se je list zadržao na istoj visini, do koje je došao svestranom suradnjom naših planinarskih pisaca.

Razašiljanjem oglednih brojeva prikupljen je lijepi broj novih pretplatnika. Radi boljeg i samostalnijeg odvijanja administrativnih poslova, otvoren je posebni čekovni račun kod Poštanske Štedionice.

List uređuje Dr. Fran Kušan.

U prošloj godini odašiljan je list u nakladi od 1077 komada, te je prema 1937. godini naklada smanjena za 26 brojeva.

Botanički vrt

Rad u planinskom botaničkom vrtu nastavljen je i prošle godine življim tempom. Donešanje planinskog bilja, sijanje i presadivanje obavljaju se stalno, tako da u vrtu imamo već nekoliko stotina domaćeg planinskog bilja, koje najljepše uspijeva. Za uzgoj planinskog bilja na vapnenoj podlozi, izgrađene su vapnenačke stijene s točilima, krška kamenjara i t. d. Veliki je dio vrta već posve uređen, tako da će se ovog ljeta moći pristupiti otvorenju vrta za javnost.

Hrvatsko će planinarsko društvo tako imati jedan objekt, za kojega će članovi imati sigurno mnogo razumijevanja, kada upoznaju svu ljepotu našeg planinskog bilja. — Obilje tog bilja, ljepota njegovih cvjetova pobudit će kod svakoga razumljivi interes, tako da će vrt imati uvijek lijep broj posjetilaca. Nadamo se, da će članovi shvatiti odgojnju važnost ovog vrta i da će ga svim sredstvima pomagati. Treba znati, da planinskog botaničkog vrta u ovome opsegu nema u mnogim susjednim zemljama.

Dr. Kušan sa g. Lošnjigom nastoji, da planinski botanički vrt na vrhu Medvednice bude i u botaničkom pogledu na dostoјnoj visini, o čemu će se prilikom otvorenja moći svi uvjeriti. Tada će se vidjeti, koliko je napora, volje i ljubavi uloženo u rad na njegovu uređenju.

Društvena knjižnica

Društvena knjižnica povećala se je sa nekoliko primjeraka, od kojih su 7 kupljena i 24 poklonjena, te broj:

Planinarske knjige: Zaliha 260 komada, pridružnih 31 komad, svega 191 komad.

Časopisi: Zaliha 235 komada, pridružnih 10 komada, ukupno 245 komada. Prema tome imademo ukupno 536 komada raznih planinarskih knjiga.

Beletristica: Od prošle godine zaliha iznaša 395 komada, pridružnih 6 komada, ukupno 401 komad.

Ukupno broj knjižnica danas 937 svezaka.

U razdoblju od godine dana unišlo je u ime odštete za čitanje 356 dinara, od kojih je 260 dinara utrošeno na kupnju novih i uvez starih knjiga. U istom vremenu bilo je 190 čitalaca sa posydom od 237 knjiga. Knjige su poklonili: gg. Čubelić Miro, Veiler, Brlić, Popović, Leskovar, Zrnc i Dr. Cividini.

Knjižnicu je nadzirao g. Bronić, a primanje i izdavanje knjiga dva puta tjedno vršila je naša marljiva knjižničarka gdica Andelka Kovacić.

Casopise i nadalje izmjenjujemo s ostalim planinarskim društvima u tuzemstvu i inozemstvu. Svi se časopisi mogu čitati u društvenoj sobi i u knjižnici, gdje stope svakom članu na raspolaganju.

Proslave i građevna djelatnost

U prošloj godini nastavljeno je sa dovršenjem i gradnjom novih planinarskih kuća. Sve se gradnje vrše u nejiskromnjem opsegu, jer se novčana sredstva prikupljaju uglavnom kod članova, koji su većinom opterećeni i drugim izdacima, budući tih akcija na kulturnom polju imade jako mnogo.

17. VII. 1938. proslavila je naša agilna podružnica »Japetić« u Samoboru svoju 15-godišnjicu, na kojoj su Maticu zastupali gg. Dr. Cividini, Heinz i Plaček. Loše vrijeme kvarilo je raspoloženje i smanjilo materijalni uspjeh ove priredbe.

Podružnica je u Samoboru u prošloj godini izvršila konačni svoj program, proširenje blagovaone i nadogradnju I. sprata sve sa vlastitim sredstvima te je konačne račune zaključila dapače i sa suficitom. Ova nadasve pohvalna akcija završena je pod predsjedništvom g. Franje Flašara i njegovih suradnika. Naročite su prilične prisilile ovog marnog radnika da se povuče sa mjesta predsjedništva. Zbog toga nije ni došlo do proslave sada uredenog i dovršenog Lipovačkog doma.

Izgrađnja planinarske kuće na Petrovom Vrhu uznapredovala je toliko, da je 24. VII. 1938. proslavljena »gliha«. O Duhovima ove godine bit će otvorenje kuće. Ovaj hvalevrijedan napor podružnice »Vrani Kamen« iz Daruvara moramo posebno istaći, jer kuća predstavlja veću vrijednost, što je opet zasluga upravnoga odbora na čelu sa njezinim agilnim predsjednikom Dr. Vladenom.

Proslava 10-godišnjice društva i »Slavonskog Planinarskog dana«, određena za 3. srpnja pr. g., nije održana uslijed zabrane sreskog načelstva, a radi pošasti koja se pojavila u Virovitici i okolici.

Zagorskom planinarskom danu dne 21. VIII. prisustvovali smo na Ravnoj Gori. Dan je priredila podružnica »Ravna Gora« iz Varaždina.

4. IX. 1938., u zajednici sa proslavom 15-godišnjice naše podružnice »Martinčak« iz Karlovca, preuzeta je i povjerena na čuvanje stara gradina »Dubovac«. Ovoj svečanosti uz predsjednika Matice Dr. Cividinu prisustvovali su brojni članovi i delegati ostalih podružnica.

4. IX. 1938. obavljena je posveta kamena temeljca za gradnju novog doma na zemljištu Koprišnica pod »Stožir« planinom. Posvetu je obavila podružnica u Bugojnu. Maticu je zastupao predsjednik »Bjelašnice« Dr. Fleger. Proslava je vrlo dobro uspjela, samo radi lošeg vremena nije materijalni uspjeh bio najbolji. — Temelji doma su dovršeni, a ove godine nastaviti će se gradnjom, koja je predviđena u etapama.

Na zakupnom zemljištu kraj postojeće piramide podružnica »Zrin« iz Petrinje sagradila je na vrhu Hrastovičke Gore udobnu planinarsku kuću u manjem opsegu i za potrebe svojih članova. 9. X. 1938. u skromnom obliku, proslavljen je otvorenje doma, kojemu je prisustvovao lijep broj članova iz Zagreba i ostalih podružnica.

Desetgodišnjicu opstanka proslavila je u okolici Dubrovačkoj, u Mlinima podružnica »Orjen« iz Dubrovnika dne 27. XI. 1938., kojoj su prisustvovali samo članovi podružnice. O uspjesima rada ove podružnice donio je »Hrvatski planinar« prikaz u 10. broju, koji je bio posvećen ovoj proslavi. Davna želja podružnice da dode do doma, u kojemu će članovi naći odmaralište, ostvarena je kupnjom žandarmerijske kasarne na Vrbanji za svotu od Din 17.000.—, što su članovi sakupili u svome krugu. Nakon što bude izvršena adaptacija zgrade i nabavljen inventar, pristupit će se otvorenju.

Sa Brodskom imovnom općinom sklopljen je ugovor na 30 godina radi zakupa zemljišta na Pljuskari, gdje kani podružnica »Diligora« iz Sl. Broda podići planinarsku kuću.

Idejom gradnje doma bavi se i naša podružnica »Strmac« iz Nove Gradiške, na Velikom Gaju, kojoj smo već odobrili nacrte. Sada pristupaju sabiranju novčanih sredstava.

Prva kuća u alpskom kraju naših planina, i naša najviše smještena kuća, dovršena je na podnožju Velikog Vilinca u srcu Čvrsnice planine, na visini od 1961 m sa troškom od 70.000 dinara. Kuću je podigla naša podružnica »Bjelašnica« iz Sarajeva. Ovog proljeća dovršavaju se posljednje radnje, a otvorenje će biti polovicom srpnja ove godine.

Ista podružnica dovršila je izgradnju jedne sobe u kući na Bukoviču, gdje će biti smještena Meteorološka stanica prvog reda. Krraj iste kuće izgrađena je cisterna

troškom od 20.000 dinara. 13. XI. prigodom tih proslave 15-godišnjice proslavljena je i nadogradnja ovih objekata.

Osim navedenih radnja odobreni su nacrti za proširenje kuće na Jankovcu, za gradnju skloništa u Šugarskoj Dulibi, dovršavaju se predradnje za gradnju novog doma na Platku, dok će nekoje kuće radi vlage trebati temeljnih popravaka, u prvom redu kuća na Ivančici i Biokovu.

Društvene sekcije

1. Alpinistička sekција

U početku svoga rada sekција je odmah započela sa praktičnim vježbama po dovršenom 3. tečaju, u penjačkoj školi na Okić gradu. Vježbe su bile dobro posjećene, a vodio ih je sa mnogo ljubavi bivši tehnički referent Slavko Preverdar. Tečaj je završen zajedničkom priredbom na Okić gradu, kada je snimljeno 30 m uskoga filma, poklonjenog sekcijsi. Svijsna velike potrebe i značenja ovakog tečaja, sekcijska je i ove godine imala dužnost nastaviti sa priređivanjem alpinističkih tečajeva međutim se ove godine nije prijavio niti jedan član, zbog čega Alpinistička škola nije tečaja održala.

Tokom godine 1938.—39. izvedeno je 115 uspona, od toga 103 ljetna i 12 zimskih te 35 penjačkih uspona. Većina izleta i uspona izvedena je u Julijskim alpama, zatim u kamniškim, Karavankama, Velebitu, bos.-herceg. gorju te na našem Kleku. Izvan granica države bio je samo jedan izlet.

Sekcija je održala 11 članskih sastanaka u društvenim prostorijama, dok je širih sastanaka bilo dva. Sekcija broji 28 članova. Na poslednjem 3. redovitom godišnjem sastanku izabran je upravni odbor sa pročelnikom Miroslavom Čubelićem te tajnikom Eugenom H a j a š o m. Održano je 12 odborskih sjedница. Sekcija raspolaže sa lijepim inventarom i gotovinom od 3826 dinara. Nabavljen je nova kartoteka za evidenciju uspona.

Štedna Zadruga izabrala je za izvjestitelja g. Miroslava Čubelića. Zadruga pri koncu godine iskazuje gotovinu od 4715 dinara.

U komisionalnoj nakladi sekcijske izdao je Miroslav Čubelić »Planinarski kalendar« u lijepoj i bogatoj opremi.

2. Foto sekciјa

Foto sekcijska je nastavila radom kao i ranijih godina. Sekciji je bio na čelu odbor sa pročelnikom g. Ljudevitom Griesbachom. Sekcija broji 32 člana.

Za propagandu velebitskog gorja izrađena su 32 razna negativa za razglednice, koje su rasprodane po svim kućama duž Velebita. Najveći prihod sekcijske je od prodaje razglednica na Tomislavovom domu. Promet sekcijske blagajne bio je oko 10.000 dinara. Veliki sabirni album od 499 slika upotpunjeno je sa 75 novih, tako da danas broji 574 slike iz raznih hrvatskih planina i krajeva. Pročelnik g. Griesbach održao je dva predavanja, jedno u dvorani Pučkog sveučilišta, drugo u društvenim prostorijama. Slike u društvenim ormarićima češće su izmjenjivane. Članovi sekcijske sudjelovali su zajedničkom izletu svih sekcijskih, a kod izleta Putne blagajne sudjelovao je barem po jedan član. Nabavljen aparat »Agfa Movector« za prikazivanje filmova otplaćen je potpuno, pa je 3 puta na sastanku Ski sekcijske i 1 put kod društva Savskih čuvara prikazivao posuđene filmove. Sekcija je organizirala foto izložbu, koja se imade otvoriti u svibnju o. g. u Umjetničkom paviljonu, a nekon toga i u drugim gradovima.

Sa tamnom izbom se služe članovi svaki dan, gdje im stoje na raspolaganju aparati za povećanje i besplatno fiksir.

3. Omladinska sekcija

Obnovljeni rad sekcije prije dvije godine obiluje mnogim uspjesima, pa će se i u tekućoj godini nastaviti požrtvovnim radom po već prije utrtim putevima i smjernicama.

Sekcija je pokazala veliku volju za rad vršeći pri tom onu zadaću, da u svojoj sredini okupi mlade i požrtvovne planinare, poučavajući ih u svemu što je vezano sa planinom.

U sekciji bilo je tokom prošle godine začlanjeno 53 omladinca. Broj se stalno povećava. U dnevним listovima oglašivani su sastanci, predavanja i zajednički izleti, koji su bili dobro posjećivani. Redoviti sastanak održava se svaki utorak u društvenim prostorijama, gdje se dogovara o svemu što zasijeca u rad sekcije i gdje se uvijek podnašaju izvještaji o priređenim izletima ili drugim povjerenim poslovima.

Na sastancima održana su i poučna predavanja. Tako na pr. Dr. Cividini »O Domovini«, g. Čubelić o »Alpinizmu« i Dr. Haramustek »O prvoj pomoći«.

U prošloj godini održano je 52 sastanka sa 1862 člana. U blagajnu je unišlo 3.679 dinara. Priređeno je bilo 31 službeni izlet, na kojima je prisustvovalo 290 članova. Na 5 izleta »Putne blagajne« i 36 nevezanih izleta bilo je prisutno 141 član, tako da je sekcija sudjelovala na 72 izleta sa 436 učesnika.

Članovi su uporedno sa izletima obavljali markaciju puteva, te su obnovljeni ili na novo markirani ovi putevi: Gračani—Rauchova lugarnica; Sljemenska kapelica—Rauchova lugarnica; Rauchova lugarnica—Kaptolska lugarnica; Markuševac—Marija Bistrica; Rauchova lugarnica—Lipa; Vrapče—Ponikve—Kameni Svatovi—Podsused; Bidovec—Kaptolska lugarnica i Ogulin—Klek. Na markiranju puteva surađivalo je 38 članova.

Članovi su izveli 5 penjačkih uspona na jugoistočne stijene Kleka kroz sva tri smjera. Zimi, većina članova bavila se skijanjem, a nekoji su sudjelovali na skijaškim natjecanjima, gdje su postigli lijepo rezultate.

Omladinska sekcija prisustvovala je raznim priredbama društvenog karaktera, a nedjeljom je po jedan omladinac vršio službu na Tomislavovom domu. Na Tomislavovom domu priređena je Nikoličeva veselica. Glazbena podsekcija nije se mogla razviti radi nestalnosti pojedinaca. S izleta sakupljaju se slike, koje upotpunjavaju društveni album.

Izrađena su nova pravila. Znakove sekcijske izradivale su članice besplatno. Održano je 12 odborskih sjednica.

Na godišnjem sastanku izabran je upravni odbor sa pročelnikom Josipom Plačekom i tajnikom Belizarom Bosnarom.

4. Putna blagajna

Putna blagajna, kojoj je svrha olakšati članovima skupna i dulja putovanja prigodom društvenih izleta, organizirala je vrlo uspjele izlete po svim krajevima.

Tokom minule radne godine priređeno je samostalno ili u zajednici sa kojom drugom sekcijom 22 izleta sa 286 članova i sa troškom od 12.949 dinara. Uspjeh održanih izleta bio bi kud i kamo povoljniji, da je prigodom pojedinih izleta pogodovalo vrijeme. Naročito je to došlo do izražaja tokom zimske sezone, kada su mnogi izleti bili otkazani uslijed loših snježnih prilika.

U prošloj godini bilo je upisano u Putnoj blagajni 38 članova. Na redovitom godišnjem sastanku izabran je novi odbor sa pročelnikom Josipom Plačekom i tajnikom Brankom Lugomerom.

Organizaciju širih članskih sastanaka preuzeila je Putna blagajna, pa možemo sa odzivom biti zadovoljni.

Poželjno je da u sekcijsku pristupe i ostali članovi, jer što je članstvo brojčano jače, to je veća mogućnost posjećivanja udaljenijih krajeva.

5. Skijaška sekcija

Pred nastupom zimske sezone održala je S. S. svoj 11. redoviti glavni godišnji sastanak 26. listopada 1938. godine, na kojem je izabran novi upravni i nadzorni odbor sa pročelnikom Marijanom Dragmanom i tajnikom Stjepanom Piljekom. U taj odbor unišlo je uz stare članove S. S. i nekoliko članova Omladinske sekcije, koji su pokazali dobru volju za rad u sekciji.

Sastanci su održavani redovito svake srijede te su bili dobro posjećivani. Na tim sastancima bili su prikazivani razni skijaški filmovi, koji su prisutnima dočarali svu ljepotu zimskog planinarenja i skijanja. Neki su filmovi bili popraćeni stručnim tumačenjem tehničkog referenta Tomislava Bedenka. Sami filmovi bili su stavljeni besplatno na raspolaganje.

Što se tiče snježnih prilika one su i ove zime bile slabije, to se je rad kretao više u pravcu propagiranja zimskog planinarenja i skijanja, nego u održavanju samih priredaba.

U početku same sezone trenirali su članovi sekcije svake nedjelje na Medvednici pod nadzorom člana sekcije g. Kalde. Tome treningu bili su prisutni i članovi Omladinske sekcije.

Agilni su članovi postavili ponovno ploče za zimsku markaciju na Medvednici, koje su vrlo dobro poslužile svrsi, kojoj su bile namijenjene.

Sekcija je kroz čitavu zimsku sezonu na Tomislavovom domu pridržavala tri sobe za svoju uporabu i to jednu za članove, a dvije za natjecatelje. Nabavljene su plave majice za natjecatelje, koje su prodavane članovima uz jeftinu cijenu i uz povoljne uvjete.

Ove godine poslužila sreća, jer smo uz dobre snježne prilike održali svoju tradicionalnu priredbu »Prvenstvo Medvednice« u spustu, skokovima i kombinaciji. Sama priredba održana je 8. siječnja 1939. na Medvednici. Od članova sudjelovali su u spustu Vjekoslav Čubelić, Franjo Galović, Marijan Rac, Vjekoslav Kerin, Ivan Švuger, Drago Fučkar, Ivica Spevan i Marijan Dragman, koji je nastupio u skokovima i u kombinaciji. Od juniora nastupili su braća Hans i Kurt Plan. Iako je broj natjecatelja bio velik, postigao je Vjekoslav Čubelić treće mjesto u spustu, a Marijan Rac peto mjesto, dok se je Marijan Dragman plasirao u skokovima na četvrtu te u kombinaciji na drugo mjesto. Od juniora braća Plan postigli su: Kurt prvo, a Hans drugo mjesto. Organizaciju oko same priredbe vodili su članovi sekcije.

Naši natjecatelji su nastupali i na raznim drugim priredbama, na kojima su dobro zastupali sekciju, kao na natjecanju za državno prvenstvo na Pohorju, dalje na prvenstvu Podsavča u slalomu na Velikom Dolu pod Oštrecem i napokon na državnom prvenstvu na Medvednici. Prvenstvo Hrvatskog Primorja na Platku kod Sušaka odgodeno je radi slabih snježnih prilika.

Naša podružnica »Skradskij Vrh« u Skradu otvorila je 15. siječnja skakaonicu, kojoj je kao izaslanik prisustvovao g. Čubelić.

U mjesecu travnju održan je na Korošici osam-dnevni skijaški tečaj, kojeg je organizirao i vodio naš član Tomislav Bedenko. Odbor je održao 12 odborskih sjednica, na kojima su se rješavala sva zimsko-skijaška pitanja. Zajedničkih izleta nije

bilo radi slabih snježnih prilika, nego su članovi poduzimali manje ili veće izlete u skupinama u blizu i daljnju okolicu Zagreba. U sekciji je začlanjeno 48 članova.

Delegat kod Zagrebačkog zimsko-športskog podsaveta bio je i ove godine Josip Grubanović.

Kuće i skloništa

Kućama pod nadzorom Matice posvećena je dovoljna pažnja, pa je u prošloj godini dosta učinjeno na njihovom proširenju i popravku, sve sa svrhom, da očuvamo kuće u najboljem redu, koliko je to moguće prema raspoloživim sredstvima. Iz opisa pojedinih kuća najbolje se razabire, što je sve na tome učinjeno.

1. Tomislavov dom

Prošla je godina bila prva poslovna godina, u kojoj je dom iskorišćen u punom opsegu.

Domom je upravljalo samo društvo, jer je raspisan natječaj glede zakupa doma ostao bez onog uspjeha, koji je očekivan.

Promet doma u god. 1938. iznášao je dinara 696.493.85.

Porast prihoda, koji je započeo u mjesecu lipnju 1938., nastavljen je i u prvim mjesecima 1939. godine. Promet u prva četiri mjeseca ove godine veći je od prošlogodišnjeg za 62 i po posto. Daljnji porast prihoda može se očekivati, kada bude izgrađena cesta od glavne sljemenske ceste do ispod novog doma i kada bude olakšan pristup automobilima do doma.

Najveći dio prihoda potječe od gostiju, koji u domu borave dulje vremena. Tako su vrlo često sve sobe s većom udobnošću bile izdane, pa je zbog toga i potrebno povećati broj takovih soba. Radi toga je donešen zaključak, da se za devet soba prvoga kata, koje su do sada bile namještene željeznim namještajem, nabavi pokućstvo, kakovo se nalazi u ostalim sobama prvog i drugog sprata, dok ćemo pokućstvo iz tih devet soba staviti u one sobe u prizemlju, u kojima su do sada bili privremeni drveni ležaji. Time će prihodi doma biti povećani.

Inventar doma upotpunjjen je samo nabavkom 20 stolova i 100 stolica za blagovaonicu i namještajem za sobu br. 12, u koju je svrhu ravnatelj g. Rudolf Erber već prije darovao 15.000 dinara. Nadalje su nabavljena dva hladnjaka tvornice A. E. G., 2 peći »Zephir« i 1 peć »Heros«. U kuhinji je stavljen potreban ventilator.

U domu su priređene veselice, tako o Martinju, Nikolinju, na Staru Godinu i o pokladama. Sve su dobro uspjele.

U prošloj godini posjetile su dom i razne veće skupine, tako i zbor Hrvatskog pjevačkog društva »Lipa« iz Osijeka.

Dom i namještaj je za slučaj požara osiguran na iznos od 3.050.000.— dinara kod domaćeg zavoda »Croatia«, osiguravajuće zadruge.

Gradska je općina poklonila 105 m gumenih vatrogasnih cijevi te ostalog pribora kao pomoć za slučaj požara.

Piramida, koja ide u sastavni dio našeg imanja, biti će ove godine oličena, da ju u njezinoj 50-godišnjici vidimo ponovljenu. Proslava će uslijediti u srpnju ove godine.

2. Šlosarov dom na Risnjaku

Za propagandu ovog našeg doma, koji leži ispod najvišeg vrha Gorskog Kotara, uvrštavani su oglasi u našem društvenom glasilu.

Domu je prošle godine posvećena veća pažnja, da bi izbjegli stalnom prigovoru glede ležišta. U tu svrhu nabavljeno je 5 dvoetažnih kreveta sa noćnim ormarićima, dok su za dva postojeća kreveta nabavljeni ulošci. U dvije veće sobe nabavljene su

»Zephir« peći (mjesto glimenih), tako da i u pogledu zagrijavanja nije bilo prigovora.

Blagovaona i kuhinja ponovno su okrećene, za stolove su nabavljeni stolnjaci, dok su zidovi urešeni slikama.

Opskrbnik kuće Vladimir Srok svojevoljno je odkazao i na njegovo mjesto preuzeo je istu dužnost Josip Majnarić iz Bijele Vodice kod Crnog Luga. Posjetioci mogu uvijek dobiti tečnu i dobru hranu po želji i uz umjerenu cijenu.

Posjet je doma bio zadovoljavajući, ali još uvijek premalen, što ovaj predio po svojoj ljepoti zасlužuje.

Ove se godine pristupa izgradnji drvarnice i oplatи kuće, kako bi kuću sačuvali od vlage, koja ju je nanosom kiše i snijega uništavala.

3. Hirčeva kuća na Bijelim Stijenama

Ova je kuća bila u dosta trošnom stanju, jer joj posjetioci nisu posvećivali mnogo pažnje nego su je zapuštali i uništavali. Spominjem uzgred Stijeg Skauta sa Sušaka, koji su čitav strop sa čadavim mrljama svijeće išarali, drugi su opet sjekli kostur ležišta, a treći su provalili i odnijeli sav inventar zajedno sa štednjakom.

Da ovo spriječimo, morali smo kuću bolje učvrstiti. Izmijenjeni su prozori sa željeznim zaklopčima i rešetkama, vrata su okovana limom i sigurnosnom bravom, uzidan je novi štednjak, izmijenjen pod, cisterna na novo ožbukana i na otvor uzidan gvozdeni poklopac. Radnje je izvršio ogulinski majstor g. Marković. Nabavljen je novi kabao za vodu, dok su sve prostorije okrećene i uredene.

Prozore je besplatno izradio stolarski obrtnik g. Blažeković, dok je okov izradila tt. Kralj i Truhan, Zagreb, uz režijsku cijenu.

Kuću nadzire čuvan Šimo Kosanović iz Jasenka, kod njega je pohranjen ključ. Posjeta je unatoč udaljenosti željezničke pruge dobra. 28. VIII. 1938. preuzeli su i proveli kolaudaciju radova građevni izvjestitelji ing. Gogolja i Horvat te odbornik Josip Plaček.

4. Krajačeva kuća pod Vučjakom

Sa pripomoći Banske uprave, koju smo spomenuli u prošloj godini, odlučila je Matica da pristupi proširenju kuće. Prema izrađenim nacrtima pristupilo se proširenju kuće u dužini od 4 m, gdje se imade smjestiti kuhinja i soba obskrbnika. Sa radnjama je početo dosta kasno, ali je uspjelo gradnju izvesti pod krov, jedino se sada izrađuje nutarnja strana. Osim gradnje nabavljen je namještaj za kuhinju i obskrbniku sobu. Ova kuća bilježi sve veću posjetu te je postala aktivnom, a ukazuje potrebu nadogradnje prvog sprata radi sve većeg interesa. Nabavljena je nova posteljina i dobavljeno nešto pokrivača.

Zaslugom predsjednika senjske podružnice ing. Pleša izgrađen je predprostor, te se pred kućom pruža lijepa 4 m široka terasa. Mogućnost je gradnja nove cisterne, a i put na Vučjak, odakle se pruža krasan vidik na otoče i Kvarner, moramo urediti, da pristup bude lakši i ugodniji.

Kuću nadzire obskrbnik Ivan Modrić iz Starigrada kod Senja.

5. Rosijeva kuća pod Pasarićevim Kukom

Ova kuća, koja služi više kao prolazna, oštećena je na stropu uslijed zime. Žbuka otpada i zato što mnogi ulaze u kuću kroz krovište i na taj način uništavaju zidove, kuća će biti popravljena i stavljena u red, tako da uzmognu noćiti četvorica. Kuću nadgleda Ivan Modrić.

6. Kuća na Alanu

Naše sklonište na Alanu ne odgovara planinarskim potrebama i zato smo napravili ugovor sa Vinkom Matijevićem te iznajmili potkrovле njegove kuće za naše potrebe.

Nesretnim slučajem kuća je g. Matijevića izgorila prošle jeseni, pa smo tako ostali za sada bez kuće na ovom prometnom čvorištu sjevernog i srednjeg Velebita. Prva briga biti će, da se namaknu sredstava za gradnju nove kuće, koja je neophodno potrebna.

Inventar je kuće pohranjen kod obiskrđnika Vinka Matijevića u Jablancu.

7. Sklonište na Sljemenu

Nakon požara starog Tomislavovog doma, sagrađeno je na garištu privremeno sklonište, za vrijeme dok ne bude sagrađen novi dom. Kako je novi dom počeo svojim djelovanjem, to je na osnovu rješenja Gradske općine izvršena 24. svibnja 1938. primopredaja zemljišta starog doma zajedno s privremenim skloništem od Mirkog Petanjka i od nas Gradskoj općini. Primopredaju izvršio je odbornik g. Hitztaler. Tako je prestalo ovo sklonište biti pod upravom i nadzorom našega društva.

8. Kuća pod Crnopcem

Nakon likvidacije podružnice u Gračacu, pod čijom upravom je bila ova kuća, preuzela je nadzor i upravu Matica iz Zagreba. Kuća je ponovno osigurana, jer podružnica uslijed slabih prihoda nije plaćala dospjele premije, pa je osiguranje samo po sebi utrnilo.

Kuća je veličkih razmjera, kao i njezina nutarnjost. Unazad nekoliko godina kuća je potpuno opljačkana i sve što je bilo u njoj pokretno, to je odnešeno. Istraga po vlastima nije donijela rezultata. Kuća treba hitnog popravka.

9. Kuća na Svilaji

Ista sudbina zatekla je i ovu kuću. Bivši odbornik g. Lopata započeo je sa gradnjom ove kuće na Svilaji, te je doveo pod kroviste. Sada je trebalo nabaviti vrata i prozore, no kada je međutim premješten iz Sinja, kuća je ostala nedovršena. Podružnica je međutim likvidirala. Matica je kuću preuzela sa dugom od Din 1.800.—, što je morale namiriti iz svojih sredstava. Hoće li se kuća posvema dovršiti i upotrijebiti za planinarske potrebe, odlučiti će odbor nakon izvještaja, kojega će podnijeti izaslanik Matice u toku ove godine.

Savez planinarskih društava

Savezni kongres održan je 22. i 23. listopada u Beogradu. Naše je društvo zastupao potpredsjednik g. Heinz. Na kongresu je raspravljano o raznim aktuelnim stvarima, a naročito je bila zanimljiva rasprava o stručnoj štampi. Zaključeno je, da se društvima, koja s velikim žrtvama izdaju planinarske časopise, podijeli pomoći iz pomoći, koju je savez dobio od Ministarstva za tjelesni odgoj naroda. Našem je društvu ta pomoć odobrena i isplaćena. Na kongresu je izabran novi odbor, kojemu je i nadalje na čelu predsjednik Dr. Fran Tominšek, dok je prvi potpredsjednik ostao naš član g. Heinz.

Slijedeći savezni kongres održat će se u rujnu ove godine u Nišu.

Asocijacija slavenskih planinarskih društava

Asocijacija, čije je stalno tajništvo u Krakovu, imala je prošle godine kongres od 29. lipnja do 3. srpnja u Pragu pod predsjedništvom prof. dr. Radima Kettnera, koji je u prošloj godini obnašao čast predsjednika Asocijacije. Naš savez su zastupali gg. podpredsjednik Dr. Vladimir Belajčić iz Novog Sada i zamjenik saveznog tajnika Dr. Arnošt Brilej iz Ljubljane. — Kod izbora bio je izabran za predsjednika Asocijacije g. Dr. Fran Tominšek, u stalno tajništvo gg. Dr. Tominšek i Dr. Belajčić. Na primjedbu da bi se kongres trebao održavati svake godine radi kontinuiteta rada prepušteno je našem savezu da sazove kongres već ove godine. — Odluka, hoće li se održaveti kongresi svake godine ili svake druge odrediti će nova pravila.

Za budući rad prihvaćeni su prijedlozi da treba intenzivno raditi na izmjenjivanju predavača pojedinih slavenskih društava, o uzajamnom posjećivanju planina i o zajedničkom nastupu na kongresima Unije.

Unija planinarskih društava

Unija je održavala svoj kongres od 29. do 31. kolovoza u Pragu. Na kongresu je bilo zastupano 9 država, dok su manjkali predstavnici Italije, Mađarske, Poljske i Španjolske.

Iz izvještaja razabire se da Unija sada broji 22 člana, koji predstavljaju 14 država i preko 240.000 organiziranih planinara. Na kongresu je raspravljano o reciproitetu, o opasnosti odroma, o čuvanju prirode, o vodičima, međunarodnom fondu za unesrećene u planini i t. d.

Sva ta pitanja imadu se raspravljati na slijedećem kongresu g. 1940., kojega kane držati na Balkenu.

Rad Asocijacije i Unije dosta je trpio u prošloj godini uslijed teških međunarodnih prilika.

Umrli članovi

Smrtna kosa nije poštедila ni ove godine mnoge naše članove, među kojima se ističu naši začasni članovi, pokojnici Mirko Kleščić, Ivan Gojtan i Umberto Girometta.

Ivan Gojtan predsjednik podružnice »Višočica« iz Gospića i Umberto Girometta, predsjednik podružnice »Mosor« iz Splita, ulagali su svaki u svom kraju maksimum truda i napora, dok nije planinarska ideja prodrla u duše mnogih pristaša teško, da su konačno mogli uživati u plodovima svoga rada. Njihovom su zaslugom sagrađeni mnogi domovi, a putevi markirani. Njihovi su planinski krajevi postali prohodni za svakoga. Njihov rad karakterišu mnoga kulturna djela, napose na polju hrvatskog planinarstva. Oni se odlikovali pionirskim, stvaralačkim i organizatorskim redom, poletom, životnom energijom, ustrajnošću, jasnoćom ciljeva i planinarskim uspjesima. Prelazeći lakoćom sve zapreke, koje im stajahu na putu, pružit će i budućim generacijama svjedočanstvo o svojim visokim kulturnim vrijednotama. Ljudi plemenite duše, osnivači planinskog pokreta, trudbenici na znanstvenom polju, ljudi volje, djela i intuicije, urezali su za vazda svoj svjetli spomen u stanicu kamen našeg primorskog i dalmatinskog krša, da budu vječni i sigurni svjetionik na putu budućim pokoljenjima.

Dušama Njihovim neka svjetli Svjetlost Vječna, čiji su dijelak za života u sebi nosili i čiju su moć na vrhovima gora osjećali, a onima, koji ostaju, neka njihov planinarski rad bez sustajanja i prekida bude svjetlim uzorom, dok bude roda, gora i vijeka.

Posljednjem ispraćaju blagopokojnog Ivana Gojtana prisustvovali su svi odbornici Matice sa predsjednikom Dr. Cividinijem na čelu, koji je nad rakom održao cprosno spomen slovo.

Po želji blagopokojnog Umberta Giromette, da sprovod bude bez govora i vijenaca, nije pogrebu kao izaslanik nitko sudjelovao, već i radi kratkoće vremena, nego smo bili zastupani po članovima odbora podružnice.

U Samoboru zaklopio je za uvijek svoje oči dugogodišnji potpredsjednik podružnice »Japetić«, ljekarnik Mirko Klešić, poznati društveni radnik. Njegova ljubav za samoborsko gorje bila je velika, zato je i bio voljen od cjelokupnog članstva. Godinama je odgajao naraštaje. Brojno članstvo samoborske podružnice najbolji je dokaz njegovog stvaralačkog rada i duha.

Na čelu sa potpredsjednikom Tkalčićem i cjelokupnim odborom te izaslanikom Matice, koju su zastupali odbornici gg. Horvat i Levak, i uz mnogobrojno građanstvo grada Samobora, ispratiše ovog zaslужnog rađnika do posljednjeg počivališta.

U toku poslovne godine izgubilo je društvo slijedeće članove: utemeljitelja Vladimira Behrmanna, trgovca, Durda Bortovskog, omladinka, Hans Behr inženjer, Marija Cvein, kućanica, Marija Črček, kućenica, Dr. Miroslav Haladić, liječnik, Đurdica Kezelić, omladinka, Micika Kolman, priv. čin., Ivan Osek, graditelj, Bela pl. Pečić, posjednik, Dr. Milutin Rajnović, odvjetnik, Dr. Nikola Ritzoffi, inspektor, Kuzma Rozmanić, knjigotiskar i Milena Stolžić, učiteljica, Marija Horvat, priv. činov. i Dr. Josip Šilović, ban u m.

Sačuvajmo im trajnu i duboku uspomenu, a sučuti radi, odajmo im zadnju počast ustajanjem i kliknimo im: »Siava!«

B. PODRUŽNICE

U minuloj godini osnovana je samo podružnica u Drnišu pod imenom »Moseć«. Na 24. VII. bila je osnivačka, a 18. X. nakon odobrenih pravila, konstituirajuća skupština, te je podružnica otpočela radom.

Svi naporci, da nekoje podružnice održimo na životu i ako su imali sve preduvjete za daljnji planinarski napredak i razvoj, malodušnost i slab interes za svoje rodne krajeve, moralo je završiti likvidacijom. Tako smo početkom ove godine likvidirali podružnice: »Jelenc« iz Gerova, »Crnopac« iz Gračaca, »Prenj« iz Mostara, »Gorštak« iz Mrzle Vodice te »Svilaja« iz Sinja, a vjerojatno će se ove godine nastaviti sa likvidacijom još nekoliko podružnica, ako u toku godine ne uznaštoje pokazati više smisla za društveni rad.

Podružnica iz Delnica obavila je prošle godine veoma mnogo markacija, pa je Matica, uviđajući ovu potrebu, dostavila nekoliko kilograma boje.

Na glavnoj godišnjoj skupštini podružnice iz Karlovca usvojen je prijedlog promjene naziva podružnice u »Dubovac«.

Godišnje izvještaje nisu poslale podružnice Cesar-grad iz Klamjca, Mali Rajinac iz Otoča, Bjelolasica iz Ravne Gore i Kamenar iz Šibenika, te zato o njihovom radu ništa ne izvještavamo.

»Bilogora« — Bjelovar.

Skupština je održana 28. II. 1939. Podružnica broji 91 člana. Održano je 6 izleta sa 54 učesnika. Podružnica prisustvovala je proslavi »glihe« novo sagrađene planinarske kuće na Petrovoj gori. Od većih izleta je 11-dnevni izlet u Bosnu i Hercegovinu. Održana je zabava, te je čist i prihod zabave namijenjen Putnoj blagajni, koja će se organizirati ove godine. Predsjednik podružnice je Stanko Antolić.

»Spivnik« — Blato na Korčuli.

Podružnica još nema odobrenih pravila, usprkos višekratnog požurivanja. Zato se rad ne može odvijati u duhu pravilla, pa je djelovanje skućeno. Usprkos tome održano je 6 izleta sa 119 učesnika, a tako isto održano je nekoliko uspjelih sastanaka. Predsjednik podružnice je Nikola Talenta.

»Škamnica« — Brinje.

Skupština je održana 25. III. 1939. U godini 1938. bio je upisan 21 član i 3 daka. Izvedena su svega 2 izleta sa 18 učesnika. Članstvo pokazalo je slab interes i odaziv prigodom predviđenih izleta. Predsjednik podružnice je Josip Frölich.

»Stožer« — Bugojno.

Skupština je održana 2. IV. 1939. Podružnica broji 36 članova. Održano je 12 skupnih izleta sa 78 učesnika, a osim toga bili su pojedinci na većim izletima, kao Boračko jezero, Vranicu i t. d. Podružnica imade u programu izvesti markacije puteva Bugojno — Mačkovac — Stožer — Mali Stožerac — Koprivnica. Održana je velika planinarska zabava, na kojoj je prisustvovao g. dr. Jure Šutej, i mnogi drugi ugledni gosti. Dr. Josip Fleger, predsjednik podružnice u Sarajevu, održao je predavanje o temi: »Opći ciljevi planinarstva i gradnja planinarskih kuća«. 4. IX. prošle godine obavljena je posveta kameна temeljca planinarsko-turističke kuće u Koprivnici. Započelo se gradnjom iste kuće, koja će biti dovršena u par etapa prema finansijskim mogućnostima. Poduzeta je sabirna akcija za namaknuće sredstava za daljnju izgradnju kuće, te im je obećana i novčana pripomoć od Kr. banske uprave u Splitu, te daljnja novčana pripomoć okolišnih općina. U kolikoo se namaknu potrebna novčana sredstva, imala bi se kuća staviti pod krov te urediti najnužnije prizemlje, i ove bi se godine pristupilo otvorenju. Predsjednik podružnice je Emil Havarnek.

»Rudnik« — Čabar.

Skupština je održana 21. I. 1939. Rad podružnice nije bio na visini, obzirom na njezino radno područje. Održan je svega jedan izlet na Duhove u Postojnu, sa 42 učesnika. Održana je društvena zabava, te predavanje »Promatranjem prirode — oplemenjujemo se!« Predavač je bio g. Šušić. Kako mjesto Čabar imade prekrasnu okolicu punu idealnih izletišta, to podružnica imade sve uvjete, da nastavi u radu sa mnogo većom agilnošću. Predsjednik podružnice je F. Trope.

»Željezna Gora« — Čakovec.

Skupština je održana 20. III. 1939. Podružnica je brojila koncem godine 23 člana. Glavni rad podružnice sastojao se oko priređivanja izleta i propagande planinarstva među članovima i prijateljima planinarstva, predavanjima i davanjem potrebnih uputa. Održano je 12 izleta sa 45 učesnika. Izleti bili su osim u obližnje okolice i u druge krajeve. Podružnica je prisustvovala proslavama podružnice »Ivančice« u Ivancu i »Ravne Gore« u Varaždinu. Održano je predavanje o Crnoj Gori, koje je održao član g. Ljudevit Griesbach. Predsjednik podružnice je dr. Blaž Ilijanić.

»Vrani Kamen« — Daruvar.

Skupština je održana 23. III. 1939. Podružnica je brojila koncem godine 110 članova te 8 utemeljitelja i 2 daka. Priređeno je 332 izleta sa 632 učesnika. Većina izleta održano je na Petrov vrh, gdje je bio u gradnji planinarski dom. 24. VII.

prošle godine održana je »gliha« planinarskog doma na Petrovom vrhu. Planinarsko sklonište i dom na Petrovom vrhu posjetilo je 666 izletnika, od toga 6 stranaca. Održana je »Katarinska zabava«, koja je moralno i materijalno uspjela. Obnovljena je markacija puta od Daruvara do Petrovog vrha. Mnogo truda uložila je podružnica na dovršenju planinarskog doma na Petrovom vrhu. Svečano otvorenje doma biti će ove godine na Duhove. Predsjednik podružnice je dr. Ljubomir Vladen.

»Risnjak« — Delnice.

Prošle godine naročitu aktivnost pokazala je podružnica u obilježavanju krasne okolice i njenih vrhova. U svemu je obilježeno 9 novih puteva, dok je stari put Delnice — Crni lug obnovljen. Savezno sa ovim radom postavljeno je mnogo kažiputnih tablica, u svemu 50 komada. Podružnica broji jaku skijašku sekciju od 55 članova, te je najbolja na društvenom podružju, koja je i ove godine nastupila na raznim natjecanjima i pobrala mnoga prva mjesta. Podružnica broji 70 članova. Skupnih izleta bilo je 10 sa 151 učesnikom. Skupština nije održana u određenom roku, jer Ski-sekcija nije podnijela izvještaj. Predsjednik je Zvonimir Kesanović.

»Moseć« — Drniš.

Konstituirajuća skupština održana je 17. X. 1938., te je započela radom na pribiranju članova. U tome je postignut lijep uspjeh, pa se nadamo, da će i u ovoj godini broj porasti. Glavnu zaslugu za osnivanje podružnice nosi g. Andro Sabalić, trgovac, koji sada obnaša dužnost tajnika.

»Orjen« — Dubrovnik.

Skupština je održana 25. III. 1939. Podružnica je brojila koncem godine 100 članova. Održano je 35 izleta sa 306 učesnika. Pojedinim izletima pridružili su se, osim domaćih gostiju i stranci. Obzirom na okolišne planine davana je podružnica potrebne upute i informacije domaćima, kao i stranim planinarima. Podružnica proslavila je prošle godine 10-godišnjicu svog opstojanja, te je tom prilikom održan zajednički izlet u Mline i održana izvanredna godišnja skupština podružnice. Još u ranije doba nastojala je podružnica da dode u posjed žandarmerijske vojarne na Vrbanju, što joj je prošle godine i uspjelo kupnjom iste kuće putem javne jeftimbe, za svotu od 17.000.— Din. Novčana sredstva sakupljena su u glavnom među samim članovima. Iako je kuća u zapuštenom stanju, uzeo si je odbor u dužnost, da kuću uredi i da je pretvorи u pravi planinarski dom. Predsjednik je podružnice Dr. Đuro Orlić.

»Vinica« — Duga Resa.

Skupština je održana 29. III. 1939. Rad podružnice nije zadovoljavajući. Na novom odboru je, da podružnicu oživi i pokaže svoju djelatnost. Predsjednik je podružnice Ivo Pokolić.

»Viševica« — Fužine.

Skupština je održana 12. III. 1939. Podružnica broji 39 članova. Održan je svega jedan izlet i to na Viševicu. Provedena je markacija puteva i to: Viševicu, Bitoraj te prema Rismnjaku. Iznova je ureden put Ravno polje — Medveda Vrata. Podružnica se bavi mišlju da sagradi planinarski dom na Viševici, te vodi sabirnu akciju za nabavu novčanih sredstava. Održana je zabava, koja je dobro uspjela. Predsjednik podružnice je ing. Lavoslav Lovrić.

»Petrova Gora« — Glina.

Skupština je održana 25. II. 1939. Održano je 4 izleta sa 45 učesnika. Podružnica je prisustvovala na proslavi podružnice »Martinšćak« u Karlovcu prigodom preuzeća starog grada Dubovca. Priređena je zabava kod vidikovca, koja je bila dobro posjećena. Predsjednik podružnice je Stjepan Prpić.

»Visočica« — Gospic.

Skupština je održana 29. I. 1939. Podružnica broji 66 članova. Održano je 8 izleta. U Gojtanovom domu na Visočici izvedeni su neki popravci, kao pokrivanje krova limom, popravak vratiju itd., te je time posjetiocima doma pružena veća udobnost. Predsjednik podružnice ishodio je od Kr. banske uprave u Zagrebu subvenciju od 5.000.— Din. za izmjenu vrhova Južnog Velebita, jer za neke vrhove još uvijek nije visina točno utvrđena. Nadalje je ishodila podružnica od Šumske Direkcije sa Sušaka 1000 čet. hvati zemljišta u »Šugarskoj Dulibi«, gdje namjejava sagraditi planinarsku kuću. Predsjednik podružnice bio je do posljednjeg časa, sada pokojni Ivan Gojtan, a njegovim gubitkom vodstvo podružnice preuzeo je potpredsjednik Dr. Tomičić.

»Ivančica« — Ivaneč.

Skupština je održana 26. II. 1939., odnosno nastavljena 12. III. 1939. Podružnica posvetila je u glavnom svoj rad uzdržavanju kuće na Ivančici. Tako je na kući popravljen krov i namještaj. Kuću je posjetilo 650 izletnika. Nanovo je uređena markacija svih puteva, a očišćeni su putevi preko Mrzljaka i Konja na Ivančicu. Predsjednik podružnice je Pavica Hrazdira.

»Plešivica« — Jastrebarsko.

Skupština je održana 24. III. 1939. Izleti su održani većinom u samoborske gore, a veći izleti bili su Kalnik i Ravna Gora, te Kamniške Alpe. Podružnica je prisustvovala proslavi 10-godišnjice podružnice »Martinšćak« u Karlovcu. Ove godine navršava se 25 godina opstojanja podružnice, koju će ove godine skromno proslaviti. Predsjednik podružnice je Josip Brkić.

»Martinšćak« — Karlovac.

Skupština je održana 30. III. 1939. Podružnica je brojila koncem godine 97 redovitih članova, 3 člana utemeljitelja i 3 đaka, ukupno 103 člana. Održan je 51 izlet sa 141 učesnikom. Od toga 5 izleta u bližnju okolicu Karlovca, 33 izleta u daljnju okolicu Karlovca, ali na području Savske banovine, 9 izleta na području Dravske banovine i 1 izlet Primorske banovine. Podružnica je prisustvovala na svim važnijim priredbama u Karlovcu, na koje je bila pozvana, a od vanjskih priredaba sudjelovala je na proslavi 15-godišnjice podružnice »Japetić« u Samoboru, na zabavi podružnice »Petrova Gora« u Glini, na otvorenju kuće podružnice »Zrinj« u Petrinji na Cepelišu, te na zakuski bugarskih planinara na Dubovcu, prigodom njihova prolaska kroz Karlovac na Plitvička Jezera i Velebit. Provedene su markacije puteva na potezima Karlovac — Netretić kroz samu Kozjaču, zatim Sv. Ksaver — Kozjača, Kozjača — Mrzlo polje, Kozjača — Kalvarijska, Kozjača — Uzdihovac, te Karlovac — Dubovac — Kalvarijska. Podružnica je primila u svoju upravu od gradske općine u Karlovcu, stari grad »Dubovac«. Podružnica proslavila je prošle godine 15-godišnjicu svoga opstojanja, koju proslavu je spojila sa primopredajom starog grada Dubovca, kojom zgodom je g. Emil Laszowski održao predavanje o temi »Stari Karlovac i Dubovac«. Podružnica imade Putnu

blagajnu kao zasebnu sekciju, te posjeduje lijepu zbirku geografskih karata. Predsjednik podružnice je ing. Zlatko Satler.

»Bilo« — Koprivnica.

Skupština je održana 21. I. 1939. Koncem godine 1938. bilo je 26 članova, od toga 1 utemeljitelj i 5 omladićaca. Održano je 11 izleta. Osim bližnje okolice su održani izleti na Pohorje, Samoborsko gorje, Ivančicu i Ravnu Goru. Najjači i najuspjeli izlet bio je na Kalnik prigodom proslave 10-godišnjice opstojanja podružnice. Novi odbor stavio si u dužnost, da poradi na propagandi planinarstva, i održavanjem skupnih sastanaka. Predsjednik podružnice je Pavao Orlović.

»Strahinjčica — Krapina«

Uslijed općih prilika nije razvila podružnica svoju djelatnost u potpunom smislu društvenih pravila. Provedeno je novo obilježje puta Krapina—Tri Kralja—Brezovica dok je nekoliko već postojećih obnovljeno. Učinjeno je 9 zajedničkih izleta sa 50 učesnika. Bave se mišlju da na vrhu Strahinjčice podignu piramidu. Predsjednik podružnice je Josip Kompare.

»Bitovnja« — Kreševac.

Skupština je održana 21. I. 1939. Održano je 7 izleta sa 92 učesnika. Iako je podružnica osnovana pred godinu dana pokazala je intenzivan rad na polju planinarstva. Podružnica sagradila je bazem za kupanje na izvoru rijeke Banje, te je tokom prošle godine kupalište posjetilo 600 izletnika. Nadalje si je podružnica uzela u dužnost da izgradi planinarsku kuću na Lopatu. Predradnje su već u toku. Predsjednik podružnice je dr. Augustin Tvrković.

»Kalnik« — Križevci

Skupština je održana 7. III. 1939. Podružnica broji 95 članova. Unatoč velikog broja članstva, nemaju članovi mnogo smisla za skupne izlete, te osim na Kalnik nije održan niti jedan izlet većeg razmjera. Bilo bi poželjno, da podružnica uz ovako lijepe prilike pokaže veću aktivnost u priređivanju izleta. U planinarskom domu na Kalniku bilo je tokom prošle godine 1702 izletnika, od toga 16 stranaca. Predsjednik podružnice je Josip Heršak.

»Biokovo« — Makarska.

Glavni izleti priređivani su u masiv Biokova. Osim zajedničkih, priređivali su izlete i strani gosti kojima su se pridružili i domaći planinari. Obnovljen je put Makarska—Makar—Vošac. Stanje članstva ostalo je nepromijenjeno. Najveću brigu posvetit će podružnica popravku kuće sa sjeverne strane, jer nije dovoljno izolirana pa vlag probija kroz cijelu kuću. Predsjednik je Ivan Lovrić.

»Petrov Vrh« — Našice.

Priređivani su manji izleti u obližnju okolicu. Razvoju su priječile mnoge prepreke, manje razumjevanja, a trgovačke i ine radnje otvorene su nedjeljom i blagdanima do podne, te tako nije moguće poduzeti veće izlete. Pomamjanje prostora je također razlog da se članovi ne mogu sastajati. Predsjednik Petar Rohr.

PREGLED DRUŠTVE

Broj	Kuće i skloništa	Apsolutna visina	Planinski sklop	Spada pod upravu	Prostorije	
					Kuhinja i ostalo	sobe
A. Vlastite:						
1	Planinarska kuća na Koprivnici	1100	Stožer	Bugojno	—	—
2	Planinarska kuća na Petrovom vrhu	615	Papuk	Daruvar	7	11
3	Panyeva kuća na Orjenskoj Lokvi	1594	Krivošije	Dubrovnik	2	1
4	Planinarska kuća na Vrbanji	—	Krivošije	Dubrovnik	—	—
5	Gođtanov dom na Visočici	1460	Južni Velebit	Gospic	2	4
6	Planinarsko sklonište na Strugama	1320	Južni Velebit	Gospic	—	1
7	Planinarsko sklonište na Solilama	1500	Južni Velebit	Gospic	—	1
8	Pasarićeva kuća na Ivančici	1061	Ivančica	Ivanec	2	2
9	Planinarska kuća na Kalniku	560	Kalnik	Križevci	6	7
10	Aleksandrov Dom na Vošcu	1400	Biokovo	Makarska	2	3
11	Planinarska kuća na Jankovcu	500	Papuk	Osijek	1	4
12	Dom J. Svoboda na Vel. Poljanji	772	Psunj	Pakrac	4	5
13	Planinarska kuća na Hrastovici	415	Hrastovička G.	Petrinja	—	3
14	Lipovački Dom pod Japetićem	364		Samoborsko g.	2	8
15	Planinarska kuća na Štavama	1482	Bukovik	Sarajevo	4	3
16	Planinarska kuća na Kasovdolu	1275	Bjelašnica	Sarajevo	2	1
17	Planinarska kuća pod Vilincem	1961	Čvrsnica	Sarajevo	2	1
18	Planinarska kuća na Svilaji	1217	Svilaja	Sinj	—	—
19	Paviljon Viktorovac	127	Viktorovac	Sisak	—	1
20	Dom Kraljice Marije na Ljuvaču	900	Mosor	Split	5	7
21	Sklon. prof. Giomette	1500	Kamešnica	Split	1	2
22	Planinarska kuća na Vidovoj gori	778	Vidova G. (Brač)	Split	1	2
23	Planinarska kuća na Obruču	1118	Gorski Kotar	Sušak	2	2
24	Planinarsko sklonište na Platku	1112	Gorski Kotar	Sušak	1	1
25	Filićev dom	660	Ravna Gora	Varaždin	2	6
26	Planinarska kuća na Vražjem Vršcu	240	Papuk	Virovitica	3	4
27	Tomislavov Dom	1012	Zagreb. Gora	Zagreb	10	52
28	Planinarsko sklonište	950	Zagreb. Gora	Zagreb	2	3
29	Hirčeva kuća, Bijele Stijene	1300	Vel. Kapela	Zagreb	1	1
30	Šlošerov dom na Risnjaku	1420	Gorski Kotar	Zagreb	2	5
31	Rosijeva kuća na Rož. Kukovima	1620	Sjev. Velebit	Zagreb	—	1
32	Krajačeva kuća na Vučjaku	1580	Sjev. Velebit	Zagreb	2	1
33	Planinarska kuća u Dulibi	750	Južni Velebit	Zagreb	1	9
34	Planinarsko sklonište na Mirovu	1285	Sjev. Velebit	Zagreb	—	1
35	Torbarevo sklonište na Diljgori	423	Dilj gora	Sl. Brod	1	1
B. U zakupu:						
1	Lugarska kuća na Poganom Vrhu	639	Papuk	Daruvar	—	—
2	Planinarsko sklonište Antunovac	361	Papuk	Sl. Požega	—	1
3	Sklonište pod Kunjevodom	947	Mosor	Split	1	2
4	Planinarska kuća na Vagnju	1261	Dinara	Split	1	3
5	Planinarsko sklonište na Krugu	1450	Cincar	Split	1	2
6	Planinarska kuća na Alanu	1332	Sjev. Velebit	Zagreb	1	1

Gradine vlastite: Cesargrad kod Klanjca
Okićgrad kod Samobora

Zakup: Dubovac kod Karlovca

Posjedi: a) **vlastiti:** Cerinski Vir kod Samobora
Pašnjak Bedenička kod Samobora
Zemljiste Divjake kod Skrada 456 čhv.
Zemljiste Divjake kod Skrada 121 čhv.

b) **Zakup:** Šuma Klokočevac kod Samobora
Zemljiste Ilijaš na Treskavici

Piramide: a) **željezne:** Sljeme

Plešivica

Ivančica

NIH NEKRETNINA

Ležaji		Obskrbljena	Posjetioc i												Ukupno	Napomena
postelja	zajednički		Hrvati, Šta. Slovenci	Austrijanci	Talijani	Rusi	Englez	Poljaci	Rumunji	Bugari	Čehoslovaci	Francuzi	Nijemci	Razni		
—	—	cijelu god.	660	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	666	u gradnji
—	10	—	114	—	3	—	2	—	—	—	2	3	—	—	124	
—	—	1. VI.-30. IX.	174	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	176	kupljena 30. I. 1939
12	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	stalno otvorena
—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	"
—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	12	nedj. i blag. 1. V.-30. IX.	616	8	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	629	
10	16	cijelu god.	1682	—	2	—	—	—	—	1	1	8	8	—	1702	
18	—	1. V.-30. X.	147	—	2	—	8	—	—	48	—	26	22	—	253	
4	18	cijelu god.	490	—	—	—	—	—	—	3	—	4	1	—	498	
4	24	cijelu god.	239	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	239	
—	10	—	616	2	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	622	
22	—	cijelu god.	1817	—	—	—	1	—	—	1	—	3	—	—	1822	
—	50	—	901	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	903	
—	18	—	395	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	399	
—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	124	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	124	
18	—	cijelu god.	901	—	6	—	—	—	—	26	—	45	—	—	978	
10	—	—	265	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	270	
8	—	cijelu god.	901	—	9	—	—	—	—	74	—	48	—	—	1032	
2	15	1.V.-30.IX.nd.	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	
—	20	cijelu god.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	privremeno
12	22	cijelu god.	651	2	—	1	—	1	—	9	—	—	3	—	667	
6	—	cijelu god.	612	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	612	
96	44	cijelu god.	4091	10	—	6	—	1	21	5	2	11	15	—	4162	otkazano 24.V. 1938 privremeno
4	—	cijelu god.	753	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	754	
—	12	—	72	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	74	
14	20	cijelu god.	482	—	—	—	—	—	14	1	—	—	22	—	519	
—	4	—	155	—	1	—	—	—	14	1	—	—	—	—	171	
—	12	1. VI.-30. IX.	222	—	1	—	—	—	14	1	—	—	—	—	238	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
—	6	—	310	—	5	—	—	—	—	5	—	15	—	—	335	
20	—	cijelu god.	692	—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	—	714	
8	—	—	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	
—	10	1. VI.-30. IX.	83	—	—	—	—	—	15	—	—	1	—	—	99	izgorila
Ukupno :		18316	27	30	2	19	2	1	78	184	5	192	77	18933		

b) drvene: Hrastovica kod Petrinje
Tepce kod Samobora
Petrov Vrh kod Daruvara
Viktorovac kod Siska
Tomašica kod Gline

Skašaonice: Divjake kod Skrada
Delnice
Banje: Kreševo u Bosni

»Strmack« — Nova Gradiška.

Skupština je održana 15. III. 1939. Društveni rad očitovao se u glavnom na propagiranju planinarstva među građanstvom. Priređeno je 8 izleta većinom u bližu okolicu a naročito u predjelu Psunja, Gračanicu. Podružnica preduzela si je sagraditi planinarski dom, i to u Velikom Gaju u planini Psunj. Nacrte je za kuću naredio besplatno g. Franjo John. Gradnjom početi će kad sakupe potrebna novčana sredstva. Predsjednik podružnice je īng. Vilko Vidmar.

»Klek« — Ogulin.

Skupština je održana 19. II. 1939. Kako je podružnica bila skoro u likvidaciji to njezin rad nije bio nikakav. Podružnica je dobila ove godine novo vodstvo, pa se vjeruje da će podružnica poraditi i pobuditi interes na polju planinarstva. Predsjednik podružnice je dr. Franjo Steka.

»Jankovac« — Osijek.

Skupština je održana 16. III. 1939. Po jačini članstva »Jankovac« je jedna od najjačih slavonskih podružnica. Broji 278 članova. Održano je 13 izleta sa 114 učesnika. Dom na Jankovcu posjetilo 498 izletnika. Podružnica održala je 4 članska sastanka, te zabavu koja je moralno i materijalno uspjela. U okolini doma na Jankovcu postavljene su nove putokazne ploče. Kako je dom na Jankovcu sve više posjećivan, to se pokazala potreba da se dom proširi. Podružnica osigurala je već potrebno zemljište za proširenje doma, te kad namakne potrebna novčana sredstva pristupiti će nadogradnji. Podružnica imade kajak sekциju koja nije bila ove godine toliko aktivna kao prošlih godina. Posjeduje lijepo uređenu knjižnicu te zbirku geografskih karata. Predsjednik podružnice je dr. Zlatko Springer.

»Psunj« — Pakrac.

Skupština je održana 12. III. 1939. Kako je članstvo u opadanju to si je odbor uzeo u dužnost provesti propagandu za planinarstvo da time pobudi smisao za planinarstvo i prirodnu krasotu u okolnom i mjesnom pučanstvu i prikupi što više novih članova. Izleta je vrlo malo priređivano, a kada su se i priredili bilo je slabo učešće. Dom »Josipa Slobode« posjetilo je 239 izletnika. Kako je podružnica u dugu zbog izgradnje doma stavio si je odbor u dužnost provesti sabirnu akciju, da namakne novčana sredstva za otplatu duga. U tu svrhu priređivat će planinarske veselice u obližnjim planinama kao i planinarska predavanja u samom mjestu i okolini. Članstvu je stavljen u dužnost da potpomogne rad odbora u svojim nastojanjima. Predsjednik podružnice je Mr. Josip Sloboda.

»Zrin« — Petrinja.

Skupština je održana 2. III. 1939. Podružnica broji 76 članova. Rad podružnice bio je vrlo aktivn. Izleti bili su priređivani u bližnju okolicu. Provedene su markacije na putevima Kraljevčani—Gornja Bačuga—Pecko jezero, a obnovljene Petrinja—Sveti Duh—planinarska kuća, Piramida—Pecko jezero—Hrastovica i Piramida—Hrastovica. Održano je 9 predavanja, jedan članski sastanak, maskirana zabava, te veselica u Hrastovici. Marljivim radom podružnice uspjelo joj je da dovrši kuću na Hrastovici. Službeno otvorenje kuće bilo je 9. listopada prošle godine, na kojoj se je sakupio lijepi broj planinara izletnika iz okolnih mesta. Kako je prigodom otvorenja bilo loše vrijeme, to će se stvarna proslava održati tokom ovog ljeta. Kuću od otvorenja do danas posjetilo je 374 izletnika. Podružnica posjeduje lijepo uređenu knjižnicu. Predsjednik podružnice je Matija Filjak.

Skupština je održana 26. III. 1939. Podružnica broji 90 članova. Održan je 21 izlet što u bližnju što u daljnju okolicu. Iako područje podružnice leži u najbližem i najlepšem kraju požeške kotline, ipak nisu članovi pokazali dosta razumevanja za skupne izlete. Odbor uzeo si je u dužnost, da zajedno sa članstvom poradi na propagandi planinarstva među građanstvom, a isto tako da zainteresira same članove za što veći odaziv na samim izletima. Predsjednik podružnice je Antun Mihičić.

»Japetić« — Samobor.

Skupština je održana 11. III. 1939. Društveni rad podružnice bio je na svim poljima intenzivan, a rezultati bili su zamašni. Krajem godine 1938. brojila je podružnica 240 rečovitih članova, 1 utemeljitelja i 24 daka, tako da po broju članstva ide u red naših najjačih podružnica. Upravni odbor priredio je tokom godine 2 skupna izleta sa 36 učesnika. Omladinska sekcija priredila je 44 izleta sa 120 učesnika. Pojedini članovi organizirali su 101 izlet sa 558 učesnika, tako da je podružnica održala 147 izleta sa 714 učesnika. Izleti su bili većinom u bližu okolicu, a od većih valja spomenuti: Risanjak, Plitvice, Jahorina, Crepoljsko, Čvrsnica, Visoke Ture i Predigtstuhl u Bavarskoj te Tirol. Broj izleta kao i broj učesnika viđan je napredak planinarske svijesti samih članova, koji goji ta podružnica. Podružnica prisustvovala je proslavi 15 godišnjice podružnice »Martinščak« u Karlovcu, te se time odužila planinarima iz Karlovca koji marljivo posjećuju samoborsko gorje. Uslijed pomanjkanja dvorane nije održana uobičajena zabava, te je time umanjen prihod podružnice. 17. VII. 1938. proslavila je podružnica na svečan način 15. godišnjicu svoga opstanka. Proslavi je prisustvovao predsjednik društva dr. Ante Cividini sa podpredsjednikom Heinzom i tajnikom Plačekom. Brojno bilo je zastupano mnogo planinara drugih društava, te podr. »Martinščak« iz Karlovca. Priredena su 3 planinarska predavanja, g. Ljudevita Griesbacha, g. Dušana Jakšića, te prikazivanje turističkih filmova. Naročitu pažnju posvetila je podružnica planinarskoj kući »Lipovački dom«. Dom posjetilo je 1.822 izletnika, a noćilo je 367, a ljetovalo 9 osoba. Dom je aktivan. Kako je posjet izletnika pokazao da je dvorana doma premalena i da imade pre malo spavačih soba, to je podružnica pristupila nadogradnji doma. Potporom članova i Banovine uspjelo je podružnici proširiti blagovaonu i u prvom spratu nadograditi 3 spavaće sobe. Nadogradnja i uređenje blagovaonice stajala je 38.718.25 dinara, tako da danas »Lipovački dom« skupa sa inventarom, te kupljenim zemljишtem, predstavlja vrijednost od 86.246.75 dinara. Naročito je pohvalno po podružnicu što je svojom požrtvovnošću i marljivim radom stavila »Lipovački dom« na doličnu visinu, kojim može biti ponosna ne samo podružnica već i Matica. Podružnica imade u najam prostorije, gdje se održavaju širi sastanci članstva. Obnovljene su markacije mnogih puteva i staza. Na Cerinskom Viru postavljene su nove klupe, a put do Vira je popravljen. Podružnica imade Omladinsku, Glazbenu i Ski sekciju, koje sa odborom podružnice čine jednu povezanu cjelinu, a koje su postigle zamjeran rad u svojem djelokrugu. Propagandistički rad podružnice očitovao se je mnogobrojnim člancima u mjesnom »Samoborskem Listu«, kao i u zagrebačkim novinama. Predsjednik podružnice je dr. Milutin Jurčić.

»Bjelašnica« — Sarajevo.

Skupština je održana 25. I. 1939. Podružnica broji 238 članova te je po broju članstva jedna od najjačih. U svrhu međusobnog upoznavanja članova i gajenja

društvenosti priređivani su pored izleta, članski sastanci, sijela i teferići na planinarskom domu na Bukoviku. Tradicionalno Martiniško sijelo održano je unutar samog društva u domu na Bukoviku, koje je u svakom pogledu uspjelo. Ski sekcija proslavila je 11. IX. 1938. godišnjicu otvorenja skloništa na Kosov Dolu. Tokom lanske godine proslavila je podružnica 15 godišnjicu svog opstojanja. Proslava bila je skromna a spojena zajedno sa Martinjskom veselicom. Proslavi je prisustvovalo 50 učesnika. U okviru proslave zasađeno je na Bukoviku 2—3 hiljade sadnica. Dom na Bukoviku posjetilo je 903 izletnika, od toga 2 stranca. Dom imade stalnog opskrbnika, koji vodi brigu da dom bude što bolje i ljepše uređen. Uz pomoć Banske uprave izgrađena je čatrnja koja može obuhvatiti 6.000 l. vode. Skijaško sklonište na Kasov dolu posjetilo je 399 izletnika. Tokom prošle godine održano je 133 izleta sa 1.389 učenika, od toga otpada 37 izleta sa 302 učesnika na skijaške izlete zimi. Ostali izleti održani su većinom u bosanske planine, a najviše je bio posjećivan Bukovik, zatim Kasov Dol te Čvrsnica. Podružnica je prisustvovala na proslavi podružnice »Stožer« u Bugojnu, prigodom polaganja kamena temeljca. Ski sekcija radila je na markiranju puteva na svome području. Izvedene su nove staze, Radava—Kasov Dol preko Lednice, te Ravna Vala—Karamustafin Čair te je spojena sa markiranim putem Karamustafin—Čair—Ramin Greb—Pazarić. Na Čvrsnici postavljene su na potrebnim raskršćima orientacione table. Prigodom društvenih sastanaka održana su slijedeća predavanja: Josip Stipetić: »O izletu na Zelen Goru« i o »Špilji Dahni«; ing. Mihaliček: »O bjelogorici« i »O crnogorici«; Josip Sigmund »Nova nastojanja planinarskog pokreta« i dr., te dr. Fleger »O Orjenu«, »O glacijalnim pojавama na Bjelašnici i okolicu« i dr. Dr. Fleger, predsjednik podružnice održao je planinarsko predavanje u Zagrebu o bosansko-hercegovačkim planinama. Glavnu brigu posvetila je podružnica gradnji kuće na Čvrsnici. Kuća je pod krovom to se sada uređuje unutarnji uredaj. Otvorenu ove kuće priступit će se tokom ove godine. Predsjednik podružnice je dr. Josip Fleger.

»Senjsko Bilo« — Senj.

Obnovom rada smanjen je broj članova te sada broji 55 članova i 4 utemeljitelja. U prošloj godini priređeno je nekoliko vrlo uspjelih izleta naročito oni na Rosićevu i Krajačevu kuću. Podružnica prikuplja sredstva radi gradnje kuće na Senjskom Bili a bila bi spojnica sa ostalim velebitskim kućama. Uspjelo predavanje održao je Dr. Ivan Krajač o Velebitu kojem je prisustvovalo oko 180 osoba. Predsjednikom podružnice je ing. Vinko Pleša.

»Gvozd« — Sisak.

Skupština je održana 8. III. 1939. Podružnica broji 46 članova. Od priređenih izleta, veći izleti bili su Velebit i Strmac. Podružnica izradila je kartu puta Sisak—Hrastovica—Pecko jezero, koja je izvješena na kolodvorskoj stanici. Okolica vidiokvca uređena je, tako da je pogled sa nje na Sisak i okolicu mnogo ljepši i ugodniji. Predsjednik podružnice je Viktor Borovečki.

»Skradski Vrh« — Skrad.

Skupština je održana 26. III. Rad same podružnice ne može se opisati, jer je poslala manjkav izvještaj. Ove zimske sezone otvorena je toliko očekivana skijaška skakaonica kojoj je prisustvovalo kao delegat Matice g. Čubelić. Toga dana osim skokova priređena su natjecanja u daljinjskim disciplinama za juniore i seniore. Predsjednik podružnice je Josip Zagăr.

»Dilj-Gora« — S. Brod.

Skupština je održana 1. IV. 1939. U godini 1938. bilo je upisano 1 član utemeljitelj, 122 redovita i 10 članova omladine, svega 133 članova. Po svojem broju članstva ide podružnica »Dilj-Gore« među prve podružnice. Rad podružnice očitavao se osobito priređivanjem izleta i planinarskih sastanaka. Izleti bili su priređivani u bližu i daljnju okolicu. Tokom same godine pokazalo je članstvo dosta nehaja u pohađanju izleta i sastanaka, koje je odbor organizirao pa je stavljeni članstvu u dužnost da potpomogne rad odbora, kako bi podružnica pokazala što aktivniji rad. Podružnica pristupit će gradnji skloništa na Pljuskari-Bukovcu. Priređeno je predavanje »Savoske Alpe« po g. Dušanu Jakšiću i Slavku Brezovečkom. Podružnica prisustvovala je svim priredbama i proslavama domaćih i drugih hrvatskih društava u S. Brodu. Podružnica posjeduje lijepo uređenu knjižnicu, koja je snabdjevana i potrebnim zemljovidnim kartama, kojima se članovi prema potrebi služe. Predsjednik podružnice je Vilim B u k.

»Mosor« — Split.

Skupština je održana 23. II. 1939. Rad podružnice bio je tokom prošle godine vrlo aktivam. Podružnica broji 340 člana te po jačini članstva spada u red naših najjačih podružnica. Održano je 45 izleta sa rekordnim brojem učesnika. Naročitu pažnju posvećivao je odbor zaštiti i obnavljanju šuma. U tom smislu priređena su 3 šumska dana, i to u okolini doma na Mosoru, u okolini skloništa pod Kunjorodom i Vidovoj Gori na otoku Braču. Tom prilikom zasadeno je preko 1000 komada sadnica, najviše borića. Kao rezultat društvenih izleta i pošumljivanja napisano je više stručnih članka u »Hrv. planinaru« i splitskim dnevnicima. Provedene su na Mosoru i Kamešnici neke nove markacije, a na Mosoru veći dio starih obnovljen. Provedene su nove markacije: Dom—Ljubljanski doci—Sklonište pod Kunjevodom—Ljubljjan—Vranjača te Burnjača—Milićevi doci—Konj. Sve društvene kuće, njih 6 na broju, a podjednako pećina Vranjača, bile su održavane na doličnoj visini, u koju svrhu su bili izvršeni brojni popravci i bojudisanje. Održano je 12 predavanja i to 7 općenitih a 5 za Omladinsku sekциju. Rad sekcija bio je na visini. Predsjednik podružnice bio je prof. Umberto Giometta.

»Paklenica« — Starigrad.

Skupština je održana 19. III. 1939. Rad podružnice očitavao se u glavnom oko popravljanja i pojačavanja komunikacija u primorskom djelu Južnog Velebita. Broj članstva ostao je u glavnom nepromijenjen. Ove godine biti će dovršen drugi dio puta do špilje Manite Peći nastojanjem ing. Jerića. Predsjednik podružnice je don Ante Adžija.

»Velebit« — Sušak.

Skupština je održana 13. IV. 1939. Podružnica broji 254 redovita člana, 45 članova utemeljitelja i 57 članova podmladka, ukupno 356 članova, te po svom radu i članstvu spada u red najjačih podružnica. Rad podružnice odvijao se u društvenim prostorijama, gdje su se u glavnom održavale sjednice podružnice, te odbora njezinih sekcija. Iako je podružnicu zadesila teška nesreća požarom doma na Platku, koji je bio jedan od najljepših domova, razvila je ista veliku djelatnost da namakne novčana sredstva za podizanje novog doma na Platku. Podružnica raspolaže fondom od 170.000.— dinara za gradnju, te čim bude svota dovoljna i povoljne prilike, početi će sa gradnjom. Nacrte za dom u više alternativa izradili su članovi podružnice g. g. Krsto Šojat i ing. Ostrogović.

Podružnica je prošla lani kroz jednu značajnu godinu, i to 15-godišnjicu svog osnutka. Namjeravala je održati i proslavu, ali je to ostavljeno za jedan drugi termin, kada će ovu proslavu moći održati u novom domu na Platku.

Podružnica je uzela učešća na raznim proslavama i svećanostima koje su se održale na Sušaku, te na otvorenju Doma II. planinarskog puka na Platku.

Tokom godine priredeno je 14 izleta sa 267 učesnika. Izleti izvedeni su većinom u Gorski Kotar.

Ski sekcija nastavila je sa radom na propagandi tog lijepog sporta uzgajanjem podmlatka i održavanjem tečajeva za takmičare. Članovi sekcijske sudjelovali su državnom prvenstvu na Pohorju gdje su postigli zadovoljavajuće rezultate. Klubske utakmice zajedno se prvenstvom podsaveza koje su se imale održati na Uskrs na Platku nisu održane radi nepovoljnih snježnih prilika.

Propagandu vršila je foto sekcija prikazivanjem filmova. Održala je predavanje o fotografiji u bojama koje je održao g. Cvjetko Švigelj.

Nakon požara Ružičevog doma na Pletku, podružnica je postojeću gospodarsku zgradu preuređila za planinarsko sklonište. Glavnu brigu oko preuređaja vodio je g. Šojat.

Kuća na Obruču bila je nešto slabije posjećena uslijed ograničenog kretanja između Platka i Obruča; ali je usprkos toga inventar kuće djelomice obnovljen i popunjeno.

Održana je društvena zabava koja je vrlo dobro uspjela. Predsjednik podružnice je dr. Viktor Ružić.

»Ravna Gora« — Varaždin.

Skupština je održana 23. III. 1939. Podružnica broji 138 članova. Rad podružnice nije bio na visini što se tiče održavanja izleta, a mnogo je tome doprinjelo nehaj i slab interes članstva, koje se slabo izletima odazivalo. Održana su svega dva skupna izleta, te par izleta u manjim grupama koji su članovi sami priredili. Priredila je silvestarska zabava, koja je dobro uspjela. »Filićev dom« na Ravnoj Gori posjetilo je 651 izletnika, od toga 16 stranaca. Dano je članstvu u dužnost da pojača interes među građanstvom za planinarstvo, a poglavito za izlete. Predsjednik podružnice je Krešimir Filić.

»Papuk« — Virovitica.

Skupština je održana 12. II. 1939. Podružnica broji 67 članova. Izleti održani su u glavnom na dom na Vražjem Vršcu. Održane su dvije zabave i 4 društvena sastanka. Rad podružnice nije bio na visini, a mnogo su tome pridonijele i trzavice koje su nastale među članstvom. Tako nije ni održana već zakazana proslava podružnice, koja je bila u zadnji čas otkazana. Isto tako slabji rad pokazala je i ski sekcija, a mnogo su tome pridonijele slabe smješne prilike. Aktivni rad pokazala je jedino glazbena sekcija. Na novo izabranom odboru je da oživi rad podružnice. Predsjednik podružnice je Ante Prpić.

»Oštrelj« — Zlatar.

Skupština je održana 12. IV. 1939. Rad podružnice sastojao se u glavnom u priređivanju izleta, kako pojedinačnih tako i u grupama. Preko Duhova ove godine priredit će podružnica veliki zajednički izlet na Sljeme. Predsjednik društva je Josip Rauer.

U Zagrebu, dne 5. svibnja 1939.

Josip Plaček v. r.

II. IZVJEŠTAJ BLAGAJNIKA

Predlažem slavnoj glavnoj skupštini zaključne godišnje račune za godinu 1938.
Da se neke stavke predloženih računa objasne primjećujem slijedeće:

U zaključnim računima 1937. godine predložili smo posebno račun gradnje Tomislavovog Doma sa svim konačnim brojkama od početka gradnje do konca godine 1937. U računu razmijere za godinu 1938. iskazan je Tomislavov Dom u dvije stavke i to jedna stavka sadrži investicije i nekretnine, a druga namještaj doma. Pod imovinom iskazana je vrijednost zgrade i vodovoda s Din 701.820.73, a vrijednost namještaja s Din 313.296.— Na računu namještaja proveden je otpis, kako se to vidi iz računa otpisa, dok se svi prihodi iz subvencija i darova nalaze odobreni na računu gradnje doma, te su nekretnine samim tim dobro dovoljan otpis.

Na strani dugovine iskazan je beskamatni zajam u iznosu od Din 55.480.—, no tu su sadržani i oni upisi zajma, koji su već darovani društvu, pa prema tome nisu više obveza društva, no ove otpisati ćemo kasnije u korist gradnje doma.

Među vjerovnicima u iznosu od Din 446.760.23 nalazi se i dug Tipografiji u Zagrebu u iznosu od Din 182.982.75, s kojom je otplata tog duga ugovorena u dvije godine počam od 15. svibnja ove godine.

Prenosni računi sadrže u glavnom članske uplate u godini 1938. za godinu 1939.

Na račun prihoda i rashoda iskazani gubitak na društvenom glasilu »Hrvatski Planinar« u iznosu od Din 16.747.75 proizlazi iz slijedećih stavaka.

Tiskar »Hrvatskog Planinara«	Din 56.978.25
Troškovi otpreme	4.265.25
Honorari urednika i suradnika	10.155.—
Porez i troškovi oglasa	2.396.25
Troškovi radi pretplate	2.054.—
izdaci za Hrvatski Planinar iznašaju dakle	<u>Din 75.848.75</u>

naprotiv toga iznašaju prihodi:

Za pretplate	Din 51.810.50
za oglase	7.175.50
za korice za uvez	" 115.— 59.101.—
Prema tome iznaša gubitak	<u>Din 16.747.75</u>

Podaci o broju pretplatnika nalaze se u tajničkom izvještaju.

Otpisi sastoje iz slijedećih stavaka:

Otpisi nekretnina (kuće, skloništa, piramide) . . .	Din 13.553.50
„ namještaja Tomislavovog Doma	78.324.68
„ namještaja ureda matice	1.742.50
„ knjižnice, diapositiva i klišea	1.107.—
„ dugovanja ukinutih podružnica	4.340.18
„ dubioza Gjukić Ivan, Zagreb	28.220.95
„ otpis neutjerivih malih dugova	166.50
Ukupno	<u>Din 127.455.31</u>

Na račun dubioza stavljeni dug Ivana Gjukića, bivšeg opskrbnika u starom Tomislavovom Domu na Sljemenu potječe iz god. 1933., a sastoji se iz neplaćenog obračuna i komisijski ustanovljenog manjka namještaja i zaliha pića, kao i odvjetničkih troškova. Od Gjukića se dug nije mogao utjerati, no ipak je parnica trajala do ove godine, kad je Gjukić istu konačno izgubio. Parnica je vođena na tužbu g. Gjukića, koji je od društva tražio odštetu radi otkaza. Osim gornjeg gubitka imamo

još da platimo g. Dru Vimpulšeku troškove zastupanja, jer se ni ovi ne mogu utjerati od g. Gjukića.

Otpis podružničkih dugova odnosi se na podružnice, koje su obustavile rad i to: Gerovo, Gračac, Mostar, Mrzla Vodica, Omiš i Sinj.

Račun prihoda i rashoda gospodarstva Tomislavovog Doma iskazuje višak od Din 85.547.70. Kao nadopunu ovog računa iznašamo ovdje još i brutto promet po mjesecima i po vrstama prihoda.

Brutto promet po mjesecima bio je:

U siječnju	Din 64.675.50
„ veljači	„ 49.817.50
„ ožujku	„ 44.208.—
„ travnju	„ 47.831.—
„ svibnju	„ 31.616.75
„ lipnju	„ 50.501.75
„ srpnju	„ 99.000.75
„ kolovozu	„ 92.325.50
„ rujnu	„ 61.510.25
„ listopadu	„ 55.885.35
„ studenomu	„ 41.479.25
„ prosincu	„ 57.642.25
t. j. ukupno za cijelu godinu .	Din 696.493.85

Isti taj promet razdijeljen po vrstama iznašao je:

Od kuhinje	Din 413.328.25
Od pića	„ 126.514.25
Od noćarine	„ 117.287.—
Od trafiike	„ 14.457.25
Poslastice, ležaljke, biljar i drugo .	„ 24.907.10
ili ukupno	Din 696.493.85

Završujući time objašnjenja i dodatke pojedinim stavkama zaključnih godišnjih računa za prošlu godinu molim slavnu glavnu skupštinu, da predložene godišnje račune odobri.

U Zagrebu, dne 3. svibnja 1939.

Blagajnik:

Antun Glad, v. r.

Gospodarstvo Tomislavovog Doma 31. prosinca 1938.

RASHODI	PRIHODI	
Plaće namještenika	Kuhinja	84.138,75
Nadničari	Vino	30.074,25
Socijalni tereti	Pivo	9.334,—
Rasvjeta	Žestoka pića	5.987,—
Ogrijev	Rudna voda i soda	9.582,—
Vodovod	Malinovac, šabeso	353,—
Osiguranje	Poslastice	1.541,25
Gospodar. i uredski potreštine	Trafika	151,—
Popravci i troškovi	Noćarina	118.839,—
Točarinške pristojbe	Ležaljke, biljar, kupona i drugo	17.344,35
Troškovi točilone		
Ljekarna		
Razni izdaci		
Poslovni višak		
		277.344,60
		277.344,60

Pregledano, s glavnom i pomoćnim knjigama srađnjeno i u redu pronađeno.

HRVATSKO PLANINARSKO DRUŠTVO

U Zagrebu, dne 3. svibnja 1939.

Predsjednik: Blagajnik:

Antun Gl.

Dr. Ante Cividini, v. I.

Milan Radej, v. r. Radoslav Petri, v. r. Viktor Minarić, v. r.

Radoslav Petri, v. I.

卷之三

卷之三

269

Proračun za godinu 1939.

Predsjednik: Dr. Ante Cividini, v. r. Blagajnik: Antun Glad, v. r.

III. IZVJEŠTAJ GRAĐEVNOG ODBORA

Kako je gradnja novog Tomislavova doma na Sljemenu bila već prilikom prošlogodišnje skupštine u glavnom završena, bavio se je građevni odbor ove poslovne godine sa nutarnjim dovršavanjem raznih radova, zatim sa izgradnjom odvojka ceste i sa uzdržavanjem postojećih naprava. Sredstava za gradnju gospodarskih zgrada nije bilo.

1. Doprinosom Ministarstva građevina izgrađen je po tehničkom odjeljku kotarskog poglavarstva u Zagrebu odvojak ceste do Tomislavova doma sa okreštem i dijelom prostora za parkiranje vozila. Sada se u svaku dobu može autom do doma, unatoč toga, što gradska općina još uvijek nije dovršila svoj dio ceste, t. j. od 12.5 do 13.7 km. Ukupni trošak tog odvojka bio je oko Din 200.000.—

Predviđa se kosine novo stvorenih nasipa zasaditi sa niskim borićima, a na mjestu parkiranja zadržati što više šume zbog hladovine.

2. Buduća zgrada za garažu, nastambu osoblja, skupna prenoćišta planinara i razna spremišta za vino i ostalo, stajala bi prema proračunu zajedno sa svim instalacijama, približno Din 450.000.—, a bila bi smještena na samom sedlu između piramide i Tomislavova Doma, sjeverno od mjesta za parkiranje.

3. Uslijed kvara sisaljke na vrelu »Hladna voda«, morala se je ista obnoviti. Sretnim slučajem i uz razmjerno vrlo nisku cijenu nabavljena je od jedne zagrebačke tvornice još nerabljena sisaljka vrlo jake konstrukcije zajedno sa pripadajućim elektromotorom. Postavljena na vrelu ona radi već punih 5 mjeseci besprijekorno. Tom prilikom uvedena je i električna rasvjeta u kući, sisaljke kao i priključak za grijanje zimi. Ukupni trošak nije prekoračio Din 10.000.—, dok je preostao stari elektromotor, koji sada služi za razne svrhe na domu. U samom Tomislavovom domu radio se na raznim sitnim dovršavanjima. Od većih radova mogu se spomenuti slijedeći:

4. Pregrada kod točionice preudešena je tako, da se planinari ne mogu kod kuhičkih prozora i kod točione mijesati sa konobarima, a ove se sili, da sa uzetim jelom i pićem prolaze ispred nadzornog organa. Tima je usavršena kontrola nad izdavanjem jela i pića. Ukupni trošak iznosi približno Din 5.000.—

5. U vezi s tom pregradnjom načinjen je na hodniku planinarskog odjela vodovodni izljev sa školjkom, da planinari mogu uzimati pitku vodu, a da ne zalaze u točionu. Istodobno je produljen vodovod do planinskog vrtića.

6. Pravljeni su pokusi, da se usavrši pokrivanje krova umetanjem trakova od ljepenke između crijepona. Izvedeni dvostruki pokrov krova običnim crijeponom nije zadovoljio zimi, jer pod pritiskom vjetra propušta suhi i sitni snijeg na tavan. Prema rezultatu pokusa, ovog će se ljeta — u koliko bude sredstava — dopuniti pokrov krova i postaviti snjegobran.

7. Ustanovilo se je, da treba željezni namještaj iz 9 soba I. kata južnoga krila izmijeniti drvenim namještajem kao u II. katu, jer to donosi veću korist. Sadašnji željezni namještaj potreban je za prizemlje južnog krila, koje do sada nije imalo konačnog namještaja, a za I. kat naručen je novi drveni namještaj sa troškom od približno Din 20.000.—

8. U vezi s time nastoji se položiti parkete u sobama, gdje je do sada postojao samo običan, drveni pod. Izvedba će ovisiti o raspoloživim sredstvima. Bilo bi potrebno oko Din 6.500.—

9. Sa centralnim loženjem topnim zrakom bilo je nešto više posla. Izvadačka tvrtka nije mogla postići efekat loženja i jednoličnost razdjeljivanja toplog zraka u cijelom domu, kako je to u obvezni preuzeo. Sa tvrtkom se vode pregovori radi razrješenja pogodbe, a nakon toga će se donijeti konačna odluka o načinu grijanja doma. — Jamstvo izvadača nalazi se u rukama društva.

10. Dovršenje ceste od km 12,5 do km 13,7 urgirano je bezbroj puta kod gradske općine, koja je opetovano obećala staviti to u svoj ovogodišnji proračun. Za sada postoji samo uski otkop, provizorno pokriven slojem običnog sitnog kamena, pa nije za čuditi, što većina vlasnika automobila i autobusa nema volje ponovno oštećivati svoja kola, nakon što su već jednom iskusili stamje te ceste. Jasno je, da se time odbija veliki dio posjetioca i da dom ne može odbacivati onu korist, koju bi mogao, da je cesta uređena kako treba.

11. Na sjevernoj padini ispod Tomislavova doma predviđa se izgradnja gospodarske zgrade sa troškom od približno Din 295.000.—, u kojoj bi bile staje za konje i krave, svinje, kokoši, kuhinja za stočnu hranu, praonica rublja i t. d. Od Gradske općine zatražen je principijelni pristamak zbog potrebnog zemljišta, no i opet su iskrse razne poteškoće, koje treba posebnim naporima svladavati. Gospodarske zgrade su bezuvjetno potrebne, jer je bez njih vrlo teško racionalno gospodariti na domu.

12. Prilazna cestica do podruma i do gospodarske zgrade stajala bi oko Din 20.000.—, pa čim bude podijeljena građevna dozvola i pronađu se potrebna sredstva, pristupiti će se izvođenju tih objekata, kao i dotjerivanju i uređivanju okoline doma.

13. Piramida će ove godine proslaviti 50-godišnjicu svog opstanka. Njezin nalič je dotrajao i treba ga obnoviti. Jedna zagrebačka tvornica boja ponudila je, da će dati besplatno svu potrebnu boju, no do izvršenja toga nije došlo. Društvo će morati o svom trošku ličenje obnoviti, koje bi u vlastitoj režiji stajalo oko Din 5.000.—, iskorišćujući pogodnosti, koje bi kod toga pružili prijatelji društva.

Pročelník:

Tajnik:

Dr. Ante Cividini v. r.

Ing. Lujo Senderdi v. r.